

MUURAMEN KUNTA

MUURAMEN KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

Kaavaselostus

SISÄLLYSLUETTELO

1.1	Liitteet	IV
1.2	Erillinen liitemateriaali	IV
2	JOHDANTO.....	1
2.1	Suunnittelun tarkoitus	1
2.2	Suunnitteluorganisaatio	2
2.3	Kaava-alueen sijainti.....	2
2.4	Yleiskaavan sisältövaatimukset.....	3
2.5	Osallistumisen järjestäminen.....	3
2.5.1	Osalliset	3
2.5.2	Tiedottaminen	3
2.5.3	Kaavoitusprosessi ja osallistuminen	3
2.5.4	Viranomaisyhteistyö.....	4
3	TIIVISTELMÄ	5
3.1	Kaavaprosessin keskeiset vaiheet	5
3.2	Osayleiskaava	6
3.3	Osayleiskaavan toteuttaminen.....	6
4	LÄHTÖTIEDOT	7
4.1	Suunnittelutilanne	7
4.1.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)	7
4.1.2	Maakuntakaava	8
4.1.3	Seututason selvitykset	16
4.1.4	Yleiskaava ja asemakaavat	18
4.1.5	Muut suunnitelmat	19
4.1.6	Keskustan kehittämistyöpaja 2013.....	20
4.1.7	Keskustan kehittämissuunnitelma 2014	20
4.1.8	Rakennusjärjestys ja rakennuskiellot.....	21
4.1.9	Pohjakartta	21
4.2	Maanomistus.....	22
4.2.1	Väestö, väestökehitys ja huoltosuhde.....	23
4.2.2	Asuminen	23
4.2.3	Kunnan väestötavoite.....	24
4.2.4	Kunnan tonttivaranto ja kasvualueet	24
4.3	Palvelut ja ostovoima	25
4.4	Työpaikat, elinkeinorakenne.....	27
4.4.1	Työssäkäyntialue ja pendelöinti	28

4.5	Luonnonympäristö	28
4.5.1	Maisema	28
4.5.2	Maa- ja kallioperä	32
4.5.3	Pohja- ja pintavedet	34
4.5.4	Kasvillisuus ja eläimet	35
4.5.5	Merkittävimmät luontokohteet	36
4.6	Rakennettu kulttuuriympäristö ja arkeologia	37
4.6.1	Rakennettu kulttuuriympäristö	37
4.6.2	Muinaisjäännökset	49
4.7	Liikenteen nykytilanne	50
4.7.1	Liikenteellinen sijainti	50
4.7.2	Tie- ja katuverkko	51
4.7.3	Kevyt liikenne	53
4.7.4	Joukkoliikenne	54
4.8	Kunnallistekniikka, energiahuolto ja ympäristöhäiriöt	56
4.8.1	Kunnallistekniikka ja energianhuolto	56
4.8.2	Pilaantuneet maa-alueet	56
5	TAVOITTEET	58
5.1	Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet	58
5.1.1	Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset tavoitteet	58
5.1.2	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	59
5.1.3	Rakennemallin 20X0 tavoitteet	59
5.1.4	Kunnan asettamat tavoitteet	60
5.2	Prosessin aikana tarkennetut tavoitteet	60
5.2.1	Kunnan asettamat tavoitteet	60
5.2.2	Osallisten esille tuomat tavoitteet	60
5.2.3	Liikenteelliset tavoitteet	61
5.2.4	Liikenteelliset ongelmat ja kehittämistarpeet	62
5.3	Mitoitusperusteet	65
5.4	Osallistuminen ja vuorovaikutus	66
5.5	Osalliset	66
5.6	Kaavoitusprosessi ja osallistuminen	66
5.7	Viranomaisyhteistyö	67
5.8	Valmisteluvaiheen palaute ja sen huomioonottaminen	67
5.9	Ehdotusvaiheen palaute ja sen huomioonottaminen	68
5.10	Erilliskuuleminen	68
6	OSAYLEISKAAVAN KUVAUS JA VAIKUTUKSET	69
6.1	Osayleiskaavaluonnos ja osayleiskaavaehdotus	69

6.2	Osayleiskaavaehdotuksen aluevaraukset ja kokonaisrakenne	70
6.2.1	Asuminen ja elinympäristöt, virkistys	71
6.2.2	Palvelut, elinkeinot ja työpaikat	72
6.2.3	Kulttuuri- ja luonnonympäristöarvot	74
6.2.4	Liikenne, infrastruktuuri ja yhdyskuntatekniikka	76
6.2.5	Erityisalueet ja muut erityismerkinnät	78
6.2.6	Maa- ja metsätalousalueet, vesialueet	79
6.3	Vaikutusten arviointi	80
6.3.1	Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen sekä yhdyskuntatalouteen	80
6.3.2	Vaikutukset ihmisiin ja elinympäristöön	82
6.3.3	Vaikutukset liikenteeseen	83
6.3.4	Vaikutukset maisemaan, taajamakuvaan ja rakennettuun ympäristöön	85
6.3.5	Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin	87
6.3.6	Vaikutukset elinkeinoelämään	89
6.4	Kaavan suhde olemassa oleviin selvityksiin ja suunnitelmiin	90
6.4.1	Kaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin	90
6.4.2	Kaavan suhde maakuntakaavaan ja seudulliseen rakennemalliin	92
7	OSAYLEISKAAVAAN NÄHTÄVILLÄ OOLON JÄLKEEN TEHDYT MUUTOKSET	93
8	OSAYLEISKAAVAN ETENEMINEN JATKOSSA JA OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN	93
9	LÄHTEET	94

1.1 Liitteet

1. Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun muistio, 24.8.2011
2. Vastineraportti 10.2.2015
3. Havainnekuvat tielinjaus Punasilta – keskusta
4. Vastineraportti 03.07.2015
5. Vastineraportti 25.08.2015

1.2 Erillinen liitemateriaali

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- Muuramen keskustan osayleiskaavan I-vaihe. Luontoselvitys. FCG, 2012
- Maanteiden meluselvitys 2012, Liikennevirasto, Sito
- PALKKI - palveluverkkoselvitys, 2014
- Muuramen keskustan kehittämisen työpaja, FCG 2013
- Muuramen keskustan kehittämissuunnitelma 2030, WSP 2014
- Muuramen kaupallinen selvitys, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, 2014
- Liikennesuunnitelma välillä Punasilta – keskusta, FCG 2014

8.9.2015

Muuramen kunta

Muuramen keskustan osayleiskaava

2 JOHDANTO

Muuramen kunnan keskusta-alueella on kunnanvaltuuston hyväksymä, vahvistamaton osayleiskaava vuodelta 1997. Vahvistamaton yleiskaava ei perustu nykyiseen maankäyttö- ja rakennuslakiin (MRL, 2000), jonka vuoksi keskustan osayleiskaava on uudistettava ja tarkistettava ajan tasalle.

Yleiskaava on kunnan yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jolla ratkaistaan tavoitellun kehityksen periaatteet ja se ohjaa tarkempien asemakaavojen laatimista. Yleiskaavan laatiminen on usean vuoden projekti.

Osayleiskaavan tarkistaminen on käynnistetty 12.10.2004. Teknisten palveluiden lautakunta päätti kokouksessaan (8§/18.1.2011) jatkaa keskustaaajaman osayleiskaavan laatimista ja kunnanhallituksen päätöksellä perustettiin toimikunta ohjaamaan kaavoitusta. Kaavoitus oli keskeytyksissä mm. läntisen kehätien tarkempien linjauksen suunnittelun vuoksi. Kaavoituksen käynnistyessä uudelleen kaava on rajattu kahteen osaan.

Suunnittelun alueen rajausta muutettiin vuoden 2004 rajauksesta. Uudelleen käynnistyessään keskustaaajaman osayleiskaavan suunnittelun alue käsittää ensimmäisessä vaiheessa taajaman alueen valtatie 9 molemmin puolin rajoittuen etelässä Muuramenjokeen ja pohjoisessa Jyväskylän kaupungin rajaan. Kaavan pinta-ala on n. 1800 ha. Toisessa vaiheessa yleiskaavoitetaan keskustaaajaman eteläinen puoli. Osayleiskaavoituksen tarkoituksena on saada Muuramen keskustaaajamaan oikeusvaikutteinen yleiskaava.

2.1 Suunnittelun tarkoitus

Työssä laaditaan aluevarausosayleiskaava, joka ohjaa alueen asemakaavoitusta ja asemakaavamuutoksia. Yleiskaavatyössä pohditaan suunnittelun alueen maankäyttöä yleispiirteisellä tasolla seuraavan noin 20 vuoden aikana tapahtuvalle kunnan kehitykselle, tavoitevuotena 2035.

Työssä huomioidaan liikenneverkon kehitystarpeet ja eri toimintojen yhteensovittaminen sekä nähtävissä olevat yhteiskunnalliset ja luonnonympäristöä koskevat muutokset kuten väestön ikääntyminen ja ilmastonmuutokseen varautuminen.

Osayleiskaavassa pääpainona ovat strategiset päälinjaukset, erityisesti asumisen, kaupan ja liikenteen suunnittelun osalta. Asumisen ja työpaikkarakentamisen laajennusalueiden lisäksi on tarkasteltu yleispiirteisesti keskusta-alueen täydennysrakentamisen mahdollisuuksia, mikä lisäksi myös joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Liikenteen kehittämisen keskiössä ovat kevyen liikenteen seudullisten ja taajaman eri osien välisten yhteyksien sujuvuus ja mahdollisen raideliikenteen edellytysten parantaminen.

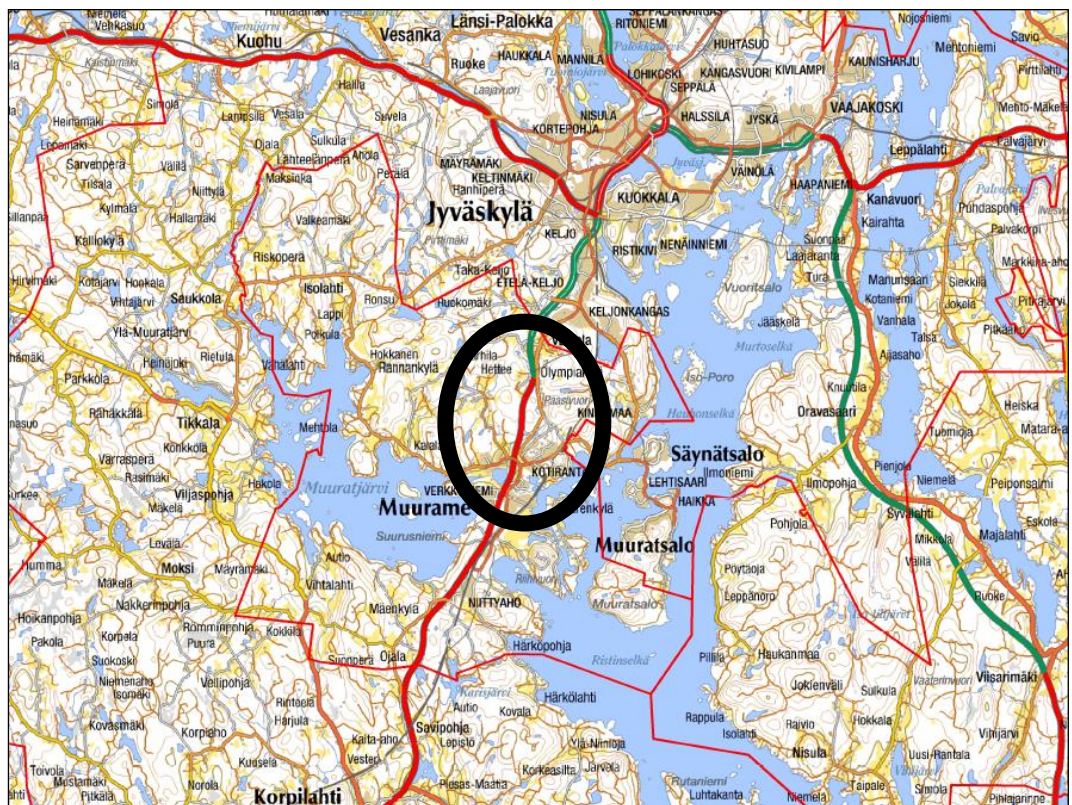
8.9.2015

2.2 Suunnitteluorganisaatio

Osayleiskaavan laatimista ohjaavat kunnan viranhaltijat sekä valtuutetuista koostuva ohjausryhmä. Osayleiskaavan suunnittelun tekee konsulttityönä FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy.

Muuramen kunta		FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy	
Marja Jukkala	kaavoitusarkkitehti	Katariina Pahkasalo	FM (projektipäällikkö), YKS-514
Minna Länsisalmi	suunnitteluinsinööri	Tuomo Järvinen	arkkitehti, YKS-321
Tapio Jauhiainen	tekninen johtaja	Susanna Paananen	ins. AMK (suunnittelu)
2011–2013		Pekka Seppänen	ins. AMK (suunnittelu)
Julia Virtanen	tekninen johtaja	Sakari Mustalahti	DI (suunnittelu, liikenne)
2013–		Marjo Pihlaja	FM, biologi (luonto)
Ahti Kaistinen	ohjausryhmän pj	Taina Ollikainen	FM (kauppa)
Mari Erho	ohjausryhmän vpj	Pia Kinnunen	Ins. AMK (tekninen huolto)
Kati Immonen	ohjausryhmän jäsen	Mari Moilanen	FM (liikenne)
Pentti Haukimäki	ohjausryhmän jäsen	Piritta Keto (2011–2012)	Ins. AMK (liikenne)
Juha Mutanen	ohjausryhmän jäsen		

2.3 Kaava-alueen sijainti

Kuva 1. Kaava-alueen likimääräinen sijainti on osoitettu mustalla. (pohjakartta: OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu 2012, MML lupa nro 7/MML/12, Karttakeskus Lupa L4659)

8.9.2015

2.4 Yleiskaavan sisältövaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslaissa ja -asetuksessa esitetyt tavoitteet, säädökset vuorovaikutuksesta kaavoja valmisteltaessa sekä kaavojen sisältöön ja asiakirjoihin kohdistuvat vaatimukset muodostavat kokonaisuuden, jonka pohjalta yleiskaavoituksen sisältöä, laatua ja tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan.

Yleiskaavan sisältövaatimukset (MRL 39 §) ohjaavat yleiskaavan laatimista. Sisältövaatimukset määrittelevät osaltaan sen, mitä kysymyksiä yleiskaavassa tulee käsitellä ja ratkaista. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- ympäristöhaittojen vähentäminen;
- rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Em. seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaavoituksessa tulee ottaa huomioon voimassa oleva maakuntakaava. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

2.5 Osallistumisen järjestäminen

2.5.1 Osalliset

MRL 62 §:n mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Muuramen keskustan osayleiskaavan laadinnassa osallisia ovat:

- ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava vaikuttaa
- viranomaiset
- yhteisöt tai vastaavat, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Tarkemmin osallisia on kuvattu kohdassa 2.5.1 Osalliset.

2.5.2 Tiedottaminen

Muuramen kunta tiedottaa virallisista ilmoituksistaan ja kuulutuksistaan Muuramelainen-lehdessä, kunnan virallisella ilmoitustaululla ja kunnan kotisivuilla www.muurame.fi.

2.5.3 Kaavoitusprosessi ja osallistuminen

Kaavatyössä noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslain vuorovaikutteista maankäytön suunnittelun prosessia. Kaavan vireilletulosta on kuulutettu 28.9.2011.

Osallisia on kuultu valmisteluvaiheessa pitämällä kaavaluonnosta valmistelumateriaaleineen nähtävillä vähintään 30 vrk:n ajan sekä ehdotusvaiheessa asettamalla

8.9.2015

kaavaehdotus virallisesti nähtäville vähintään 30 vrk:n ajaksi. Nähtävilläolosta ilmoitetaan kuulutuksella. Osallisilla on ollut mahdollisuus nähtävilläolon aikana jättää kaavaluonnoksesta tai -ehdotuksesta kirjallinen mielipide/muistutus kuulutuksessa mainittuun osoitteeseen Muuramen kuntaan.

Ehdotusvaiheen nähtävillä olon jälkeen on järjestetty vielä MRA 32 § mukainen erilliskuuleminen niiden osallisten kannalta, joita kaavaan ehdotuksen nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset ovat koskeneet.

Maanomistajien ja muiden osallisten kyselyihin vastaa kaavoitusarkkitehti Marja Jukkala (Muuramen kunta, tekninen toimi, Virastotie 8, puh. 014 659 661).

2.5.4 Viranomaisyhteistyö

Kaavatyötä koskevat viranomaisneuvottelut pidetään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kaavatyön aloitusvaiheessa (24.8.2011) ja tarvittaessa ehdotusvaiheen jälkeen kun kaavaa koskevat lausunnot ja muistutukset on saatu. Viranomaisneuvottelun tarvetta ei tuotu esille ehdotusvaiheen lausunnoissa. Muuten viranomaisien kanssa järjestetään työneuvotteluja tarvittaessa (8.11.2012, 19.4.2013).

Osayleiskaavan valmisteluvaiheen kuulemisen yhteydessä on pyydetty kaavaluonnoksesta viranomaislausunnot.

Osayleiskaavaehdotuksesta on pyydetty viranomaislausunnot.

8.9.2015

3 TIIVISTELMÄ

3.1 Kaavaprosessin keskeiset vaiheet

Kaavaprosessin vaiheet

• Vireilletulokuulutus	12.10.2004
• Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) nähtävillä	25.10.–5.11.2004
• Valmisteluvaiheen viranomaisneuvottelu	21.10.2004
• Teknisten palveluiden lautakunnan päätös jatkaa osayleiskaavan laatimista	18.01.2011, § 8
• OAS:n uusiminen	24.08.2011
• Valmisteluvaiheen viranomaisneuvottelu	24.08.2011
• Vireilletulokuulutus	28.09.2011
• OAS nähtävillä	28.09.–11.10.2011
• Ohjausryhmän I kokous	24.11.2011
• Ohjausryhmän II kokous	19.05.2011
• Ohjausryhmän III kokous	18.10.2011
• Konsultin aloituskokous kunnassa	16.11.2011
• Ohjausryhmän IV kokous	24.11.2011
• Keskustelutilaisuus, viranhaltijat, srk, yrittäjät	09.02.2012
• Yleisötilaisuus Muurame-salissa	09.02.2012
• Ohjausryhmän V kokous	29.05.2012
• Ohjausryhmän VI kokous	18.09.2012
• Työneuvottelu ELY-keskuksessa (alustava luonnos)	08.11.2012
• Ohjausryhmän VII kokous	29.11.2012
• Valmisteluvaiheen luonnos teknisten palveluiden lautakunnassa	15.01.2013
• Valmisteluvaiheen kuuleminen, kaavaluonnoksen nähtävilläolo	06.02.–22.3.2013
• Yleisötilaisuus osayleiskaavaluonnoksesta	14.02.2013
• Ohjausryhmän IIX kokous (vastineet)	11.04.2013
• Työneuvottelu ELY-keskuksessa (liikenne)	19.04.2013
• Ohjausryhmän IX kokous (ehdotus)	25.11.2014
• Kaavaehdotus teknisessä lautakunnassa	17.02.2015
• Kaavaehdotus kunnanhallituksessa	02.03.2015 § 40
• Kaavaehdotuksen nähtävilläolo	01.04.–30.04.2015
• MRA 32 § erilliskuuleminen	31.07.–20.08.2015
• Osayleiskaavan hyväksyminen kunnanhallituksessa	21.09.2015 § 127
• Osayleiskaavan hyväksyminen kunnanvaltuustossa	19.10.2015 § 68
• Kuulutus – kaava lainvoimainen	

8.9.2015

3.2 Osayleiskaava

Osayleiskaavan pääpainona ovat Muuramen kunnan strategiset pitkän aikavälin linjaukset erityisesti asumisen, kaupan ja liikenteen suunnittelun osalta. Osayleiskaavan merkinnöissä painottuvat suuret linjat, minkä takia osayleiskaavassa on pyritty välttämään yksityiskohtaisia merkintöjä. Tarkempi, yksityiskohtaisempi suunnittelu toteutetaan asemakaavoin.

Kaavassa on osoitettu laajahko keskusta-alue, jonne voi sijoittua täydennysrakentamisena uutta asutusta sekä kaupan ja palveluiden alueita. Uusia asuinaluevarauksia on erityisesti valtatie 9 länsipuolella Pyyppöläntien läheisyydessä.

Kaupan, teollisuuden ja työpaikkojen alueita on osoitettu Sillanniittyyn ja sen eteläpuolella Saunakylän alueelle. Sillanniityn kaupallisten palvelujen alueelle (KM) voidaan sijoittaa tilaa vaativan erikoiskaupan tai muuten keskustaan soveltumattoman vähittäiskaupan liiketilaa yhteensä enintään 20 000 k-m². Keskusta-alueelle (C) voidaan osoittaa vähittäiskaupan suuryksikköjä yhteensä enintään 15 000 k-m².

Uudet aluevaraukset asumisen, kaupan ja palveluiden, teollisuuden ja työpaikkarakentamisen osalta vaativat asemakaavan rakentamisen pohjaksi. Asemakaavoitettavat alueet liitetään kunnan vesihuollon verkkoon. Kaavakartalla on luettavuuden ja havainnollisuuden lisäämiseksi käytetty esitystapaa, jossa uusiksi asemakaavoitettaviksi alueiksi tarkoitetut alueet on esitetty valkoisina aluevarauksina. Nykyisellään säilyvät tai täydentyvät alueet on esitetty käyttötarkoituksensa mukaisina värikköinä alueina.

Kaavakartalla on lisäksi osoitettu merkittävimmät luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja viheryhteydet sekä kulttuuriympäristön kannalta arvokaimmat alueet.

Osayleiskaava osoittaa kevyen liikenteen olemassa olevan verkoston sekä kehittämistarpeet uusina kevyen liikenteen reitteinä. Nykyisen eritasoliittymän yhteyteen on merkitty joukkoliikenteen liityntäpysäköintiä palveleva merkintä. Uudet asuinalueiden, palveluiden ja työpaikka-alueiden tiet on osoitettu ohjeellisina. Pyrkimyksenä on, että ne muodostuvat reitistön, joka palvelee myös joukkoliikenteen linjoja. Jyväskylän läntinen ohitustie on merkitty ohjeellisena tielinjauksena. Ohitustien, valtatie 9 ja valtatie rinnakkaistien vaatimien liittymien alue on osoitettu selvitysalueena, sillä liittymien sijainti ja rampien vaatima tila ei toistaiseksi ole selvillä.

3.3 Osayleiskaavan toteuttaminen

Osayleiskaavan toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan tultua maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen kaavaprosessin päätteeksi lainvoimaiseksi kuulutuksella. Oikeusvaikutteinen osayleiskaava tulee ohjaamaan kunnan asemakaavoitusta ja muuta maankäytön suunnittelua.

8.9.2015

4 LÄHTÖTIEDOT

4.1 Suunnittelutilanne

4.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää.

Alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on

- varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa,
- auttaa saavuttamaan maankäyttö- ja rakennuslain ja alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet, joista tärkeimmät ovat hyvä elinympäristö ja kestävä kehitys,
- toimia kaavoituksen ennakko-ohjauksen välineenä valtakunnallisesti merkittävässä alueidenkäytön kysymyksissä ja edistää ennakko-ohjauksen johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä,
- edistää kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa sekä
- luoda alueidenkäyttöllisiä edellytyksiä valtakunnallisten hankkeiden toteuttamiselle.

MRL:n mukaan ne on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet välittyvät yleiskaavan maakuntakaavan kautta.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia:

- toimiva aluerakenne
- eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
- kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- toimivat yhteysverkot ja energiahuolto
- Helsingin seudun erityiskysymykset
- luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet.

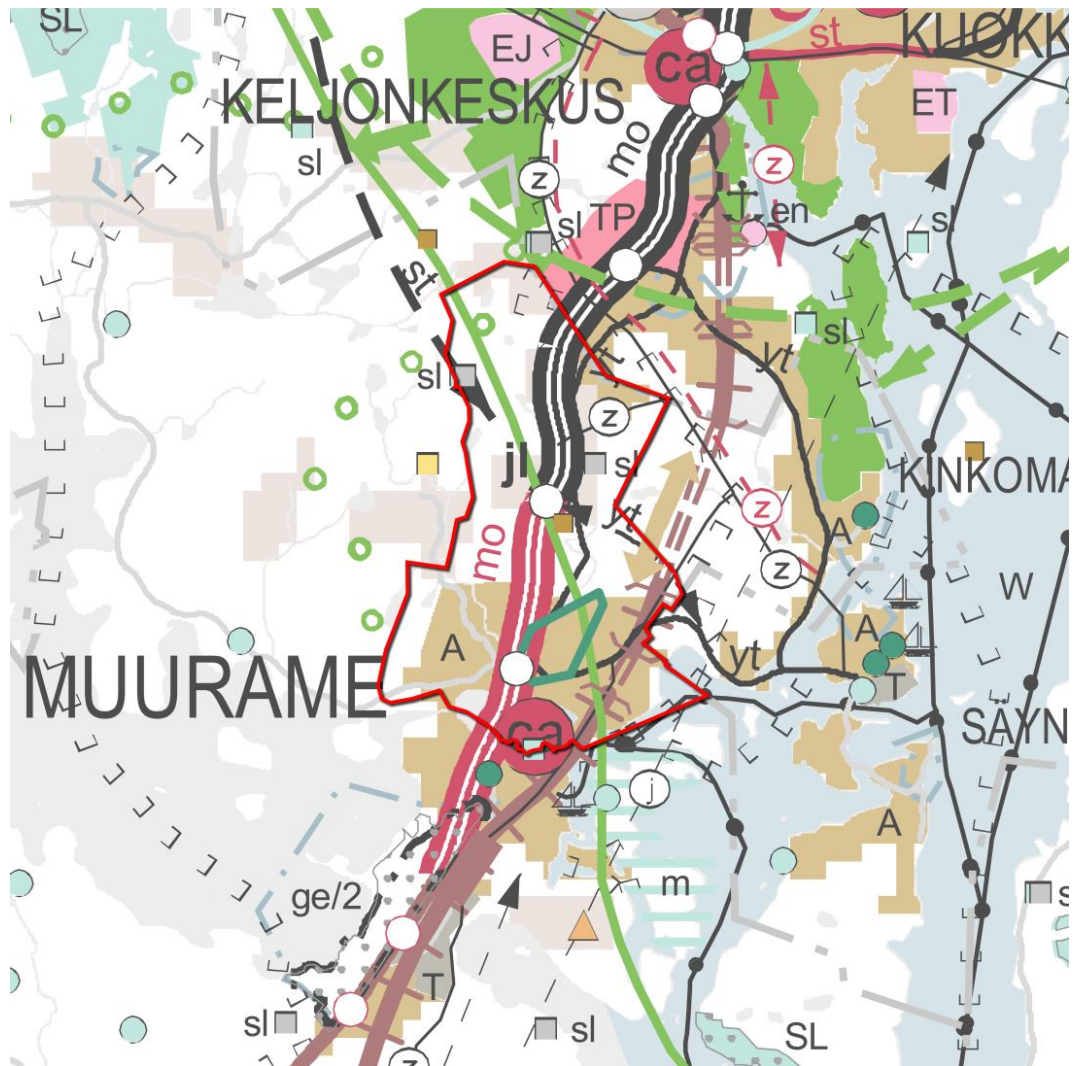
Lisätietoja valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista löytyy ympäristöministeriön kotisivuilta: www.ymparisto.fi/vat.

8.9.2015

4.1.2 Maakuntakaava

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavoja ja asema-kaavoja sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättävässä niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Keski-Suomessa on kolme lainvoimaista maakuntakaavaa. **Kokonaismaakuntakaava** sai lain voiman vuonna 2009 (KHO:n päätös 10.12.2009).

Kuva 2. Ote maakuntakaavasta. Kaava-alue on rajattu punaisella.

Maakuntakaavassa on Muuramen keskusta osoitettu keskustatoimintojen **alakeskuksena** (ca). Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävä keskustatoimintojen alakeskus. Alakeskuksen kehittämisessä tulee kiinnittää erityistä huomiota keskustan ja muun taajaman selkeään rajaukseen sekä keskusta-alueen kaupunkikuvaan. Alueiden käytön suunnittelussa on turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja luonnonsuojelu- ja suojelukohteet.

Suurin osa alueesta on osoitettu **taajamatoimintojen alueena** (A). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa nykyisiä asumisen ja muiden taajamatoimintojen rakentamisalueita. Taajamatoiminnot pitävät sisällään asumisen ja muut taajamatoiminnot kuten keskustatoiminnot, palvelut, teollisuusalueet, pääväyliä pienemmät liikenne-

8.9.2015

väylät, virkistys- ja puistoalueet ja erikoistoimintojen alueet. *Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä hajanaisesti ja vajaan rakennetuilla alueilla. Taajaman ydinaluetta tulee kehittää taajamakuvalisesti ja toiminnallisesti selkeäksi keskuksiksi. Alueiden käytön suunnittelussa on otettava huomioon valtakunnallisesti merkittävien liikenneverkkojen toimivuuden turvaamiseksi tarvittavat rinnakkaistie- ja eritasojärjestelyt, kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen tarpeet sekä turvattu maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja luonnonsuojelu- ja suojelukohteet.*

Alueella tulee yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa kiinnittää erityistä huomiota joukkoliikenteen järjestämiseen sekä taajamaa halkovaan Muuramenjokeen, joka on merkittävä vaelluskalojen lisääntymistä ja kalastusmatkailua palveleva kokonaisuus.

Muuramen ja Jyväskylän taajamatoimintojen aluetta yhdistää **yhdyskuntarakenteen laajenemissuunta** – merkintä valtatie 9 itäpuolella. Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävä taajaman laajenemissuunta. Aluetta koskee suunnittelumääräys: *Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa taajamarakennetta on ohjattava niin, että se sijoittuu olemassa olevan asutuksen, palvelujen, paikallisliikenneverkon ja sen liityntäpisteiden sekä tietoliikenneyhteyksien yhteyteen. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä hajanaisesti ja vajaan rakennetuilla alueilla. Erityistä huomiota tulee kiinnittää joukkoliikenteen edellytysten turvaamiseen.*

Työpaikka-alue (TP) – merkinnällä on osoitettu Eteläportin alue (Jyväskylä, Muurame), joka on taajamarakenteeseen ja kaupunkiseudun kasvusuuntaan liittyvä tulevaisuuden työpaikka-alue. Alueen pääasiallinen laajenemissuunta on etelään ja pohjoiseen. Aluetta koskee suunnittelumääräys: *Alueella tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa luoda edellytykset joukko- ja kevytliikenteelle.*

Liikenteen osalta maakuntakaavassa on osoitettu seututieliuokkaisen **tieliikenteen yhteystarve** (st) Jyväskylän läntistä ohitusta varten. **Tieliikenteen yhteystarve** (yt) – merkinnällä on osoitettu yhdystieliuokkaisen tien yhteystarve välille Säynätälä – Pukkiniitty, joka on Säynätälän taajaman suora yhteys valtatielle ja kaupunkiseudun läntiselle ohitustielle.

Joukkoliikenteen laatukäytävä (jl) -merkinnällä on osoitettu yhteys Muuramesta Jyväskylään. Joukkoliikenteen keskeisenä laatukäytävänä kehitetään valtatiejaksoa Jämsä–Jyväskylä–Äänekoski–Pihtipudas. Tätä koskee suunnittelumääräys: *Tie- ja ratasuunnittelussa tulee ottaa joukkoliikenteen tarpeet korostetusti huomioon.*

Muuramen keskustan eteläpuolelle on osoitettu **venesatama**. Merkinnällä osoitetaan satama-alueita laiva- ja veneliikenteelle. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Maakuntakaavassa on myös osoitettu **kaksi eritasoliittymää** valtatielle 9. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Uutena moottoritienä maakuntakaavassa osoitetaan osa valtatiestä 9. *Tiesuunnittelussa tulee ottaa huomioon liikennemelun leviämisen estäminen.*

Yhdystienä (yt) on osoitettu kuntien yhteistoiminnan kannalta tärkeät yhdystiet (vanha ysitie), jotka on yksityiskohtaisemmassa maankäytön suunnittelussa tarkoitettu osoitettaviksi yleisten teiden liikennealueina tai moottoriteiden rinnakkaisteina palvelevina kokoojakatuina. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Ratajakso Tampere–Jyväskylä–Kuopio kuuluu liikenne- ja viestintäministeriön määrittelemään valtakunnallisesti merkittävään runkorataverkkoon. **Merkittävästi parannettavana runkoratana** osoitetaan nopeaa henkilöliikennettä ja raskasta ta-

8.9.2015

varaliikennettä palveleva rataosa Tampere–Jyväskylä. Ratajaksolle Orivesi–Jyväskylä on liikenteen sujuvuuden lisäämiseksi toteutettava kaksoisraide. Rataa koskee suunnittelumääräys: *Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varauduttava rataosalla kaksoisraiteen toteuttamiseen ja tasoristeysten poistamiseen.*

Voimalinja (z) –merkinnällä on osoitettu etelä-pohjoissuuntainen junaradan linjasta myötäilevä 110 kV voimalinja sekä lounas-koillissuuntainen valtatie ylittävä voimalinja. Linjalla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajotus. Ohjeellisen voimalinjana on osoitettu Keljo-Kinkomaa (110 kV) -reitti, jossa varaudutaan nykyisen 110 kV johdon rinnalle toteutettavaan yhteyteen.

Arvokas perinnemaisema –merkinnällä on osoitettu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat perinnemaisemat. Muuramesta on osoitettu aivan osayleiskaavarajan tuntumassa *Hetteen perinnemaisema*. *Kohdealueiden suunnittelussa on otettava huomioon maiseman, luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen.*

Maakuntakaavassa on osoitettu **muinaisjäännökset**. Näitä koskee määräys: *Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen tai muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Kohdetta/aluetta koskevat maankäyttösuunnitelmat on lähetettävä Museovirastoon lausuntoa varten.*

Valtakunnallisesti arvokkaana kulttuurimaisemana on maakuntakaavassa osoitettu Hautalanmäen alue kirkonkylällä. Maakuntakaavan vahvistamisen jälkeen on vahvistettu uudet valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, joissa Hautalanmäki ei ole enää mainittuna.

Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö –merkinnällä on osoitettu kaava-alueella Nuorisoseuran talo (kohdenumero 348) sekä juuri kaava-alueen eteläpuolella Kansakoulu-Sillankorva-Mesipelto (maakuntakaavan liitteen kohdenumero 343). Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen rakennettu kulttuuriympäristö. Kohteet kuvataan perustietoineen erillisjulkaisussa "Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt Keski-Suomen maakuntakaavassa". Kohteita koskee suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisen rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti.

Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue –merkinnällä on osoitettu Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet. Muuramesta on osoitettu Härkösuu-Hongistonkorpi (maakuntakaavan liitteen kohdenumero 14, 24 ha, Jyväskylä, Muurame, FI0900006) sekä Partastenmäet (kohdenumero 107, 26 ha, FI0900014).

Luonnonsuojelualueina (sl) on osoitettu luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajotus. Näitä koskee suunnittelumääräys: *Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan.* Merkinnällä on osoitettu Härkösuu-Hongistonkorpi (kohdenumero 22) sekä Partasenmäet (kohdenumero 166).

Suojelualue (s) – merkinnällä on osoitettu suojelualue, joka voidaan toteuttaa luonnonsuojelulain ja/tai muun lainsäädännön perusteella. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajotus. Merkinnällä on osoitettu Muuramenjoki (kohdenumero 18, 11 ha).

Vesialueena (W) on osoitettu tärkeät vesialueet. Pohjois-Päijänne on vesiretkelyä palveleva kokonaisuus, kulttuuriympäristöarvoja; osa ekologista vyöhykettä. Suunnittelulla tulee turvata alueille riittävät rantautumispaikat. **Laivaväylä**-merkinnällä on osoitettu laivaliikennettä palveleva vesiväylä. Väylällä on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajotus. **Moottorikelkkareitti**-merkinnällä on

8.9.2015

osoitettu moottorikelkkailun runkoreitistö ohjeellisenä Muuramen läheisyydessä Päijänteelle. Taajamatoimintojen länsipuolelle on osoitettu **ohjeellisenä ulkoilureitti**.

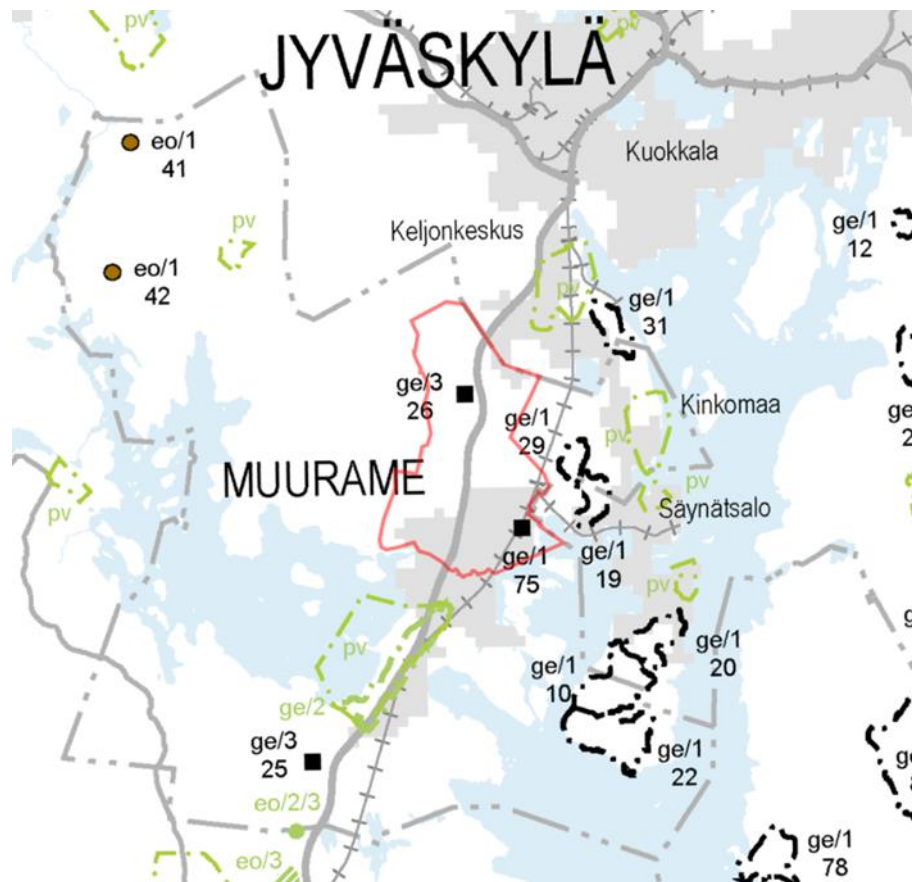
Matkailun ja virkistysen kehittämisen kohdealueena (mv) on kuvattu Jyväskylän seutua. Merkinnällä on osoitettu maakunnallisesti tärkeä matkailussa ja virkistyksessä jo oleva tai siihen soveltuva aluekokonaisuus. *Alueidenkäytön suunnittelussa on erityisesti kiinnitettävä huomiota reitistöjen ja virkistysalueiden verkostojen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja kehittämiseen sekä matkailulliseen hyödyntämiseen. Alueen rakentamisen suunnittelussa uusien matkailukeskusten rakentaminen tulee sopeuttaa ympäristöön.*

Vaihemaakuntakaava 1

Toinen lain voiman saanut kaava on **1. vaihemaakuntakaava** (1. VMK), joka koskee Jyväskylän seudun jätteenkäsittelykeskusta (KHO:n päätös 4.2.2011). Kaavassa ei ole osoitettu toimintoja keskustaajaman osayleiskaava-alueelle.

Vaihemaakuntakaava 2

Ympäristöministeriö vahvisti 11.5.2011 **2. vaihemaakuntakaavan** (2. VMK) maakuntavaltuuston hyväksymässä muodossa. Kaava käsittelee maa-aineshuoltoa ja siihen liittyviä luontoarvoja. Toinen vaihemaakuntakaava sovittaa yhteen pohjaveden suojelua ja kiviainesten käyttöä. Sen tavoitteena on turvata riittävästi kiviainesta rakentamiseen ja suojella samalla arvokkaita kallio-, harju- ja moreenialueita.

Kuva 3. Ote 2. vaihemaakuntakaavasta. Osayleiskaava-alueen raja osoitettu punaisella.

8.9.2015

Arvokas kallioalue (ge/1)

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti arvokas kallioalue.

Suunnittelumääräys: Alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen luonnonkauneuden, geologisten muodostumien sekä erikoisten luonnonolosuhteiden ja -esiintymien säilyminen.

Arvokas moreenimuodostuma (ge/3)

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma.

Suunnittelumääräys: Alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen luonnonkauneuden, geologisten muodostumien sekä erikoisten luonnonolosuhteiden ja -esiintymien säilyminen.

Pohjavesialue (pv)

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeä pohjavesialue.

Suunnittelumääräys: Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että pohjaveden laatu ei niiden vaikutuksesta heikkene. Maa-ainesten oton on tarkoitus perustua yleissuunnitelmiin, joissa sovitetaan yhteen pohjaveden suojeleminen ja maa-ainesten otto.

Arvokas harjualue (ge/2)

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokas harjualue

Suunnittelumääräys: Alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen luonnonkauneuden, geologisten muodostumien sekä erikoisten luonnonolosuhteiden ja -esiintymien säilyminen.

ge/1:

- 19. Kinkovuori
- 29. Raudanriutta
- 75. Paavalinvuori, Muurame

ge/3:

- 26. Syrjälän kumpumoreenialue

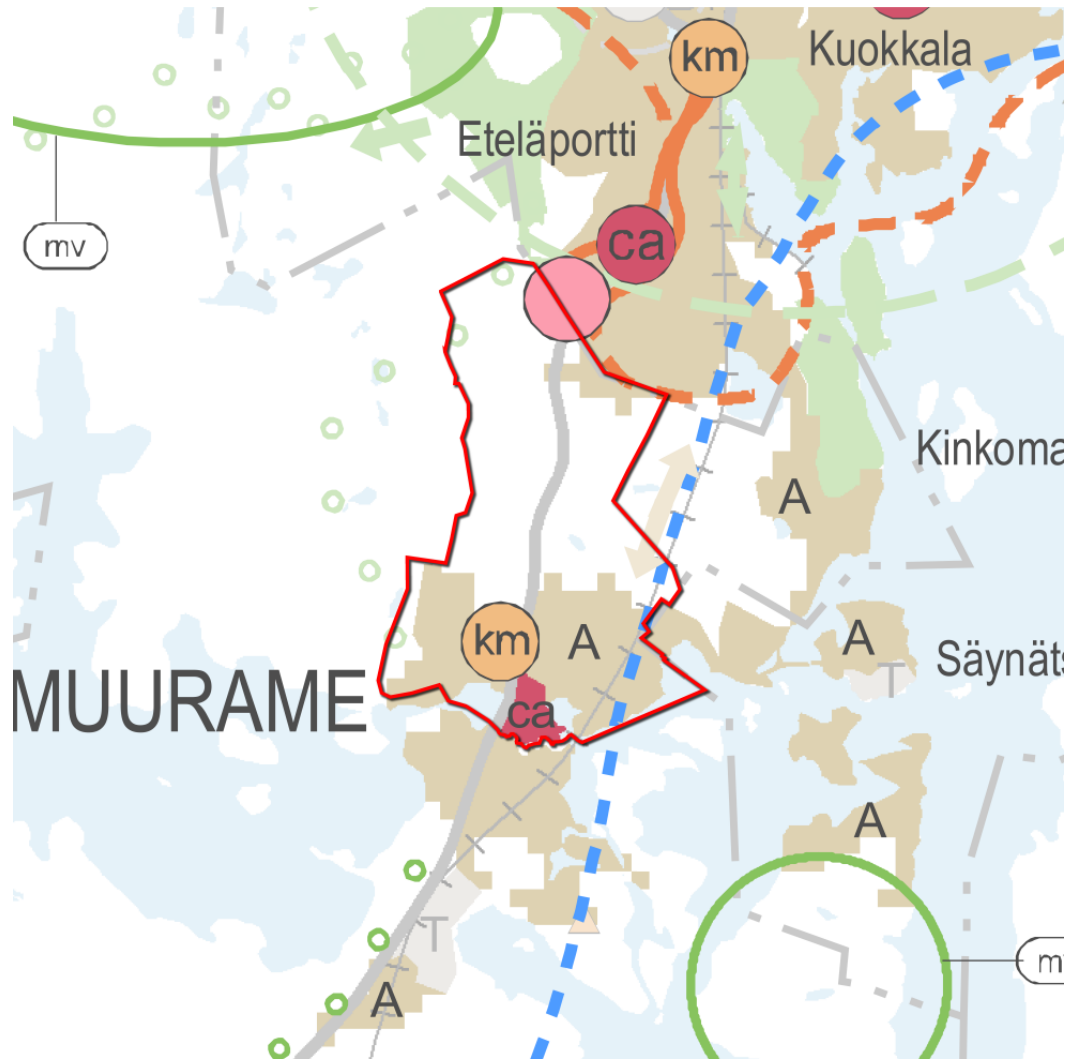
Vaihemaakuntakaava 3

3. vaihemaakuntakaava koskee turvetuotantoalueita ja suoluontoa kasveineen ja lintuineen sekä tuulivoimaa. Vaihemaakuntakaavassa ei ole osoitettu toimintoja osayleiskaava-alueelle. Vaihemaakuntakaava on vahvistettu 5.12.2015 ympäristöministeriössä.

Vaihemaakuntakaava 4

Ympäristöministeriö on vahvistanut **4. vaihemaakuntakaavan** (4. VMK) 24.9.2014. 4. vaihemaakuntakaava päivittää puolustusvoimien melu- ym. alueita, kaupan palveluverkkoa (vähittäiskaupan suuryksiköt) ja virkistystoiminnoille kaavailtuja alueita.

8.9.2015

Kuva 4. Ote Keski-Suomen 4. vaihemaakuntakaavasta. Osayleiskaava-alue on rajattu punaisella.

Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on:

- päivittää lainvoimaisen maakuntakaavan kaupallinen palveluverkko (vähittäiskaupan suuryksiköt) ja tarvittavilta osin siihen liittyvä alue- ja yhdyskuntarakente (asuminen, liikenne, tekninen huolto, suojele, virkistys, palvelut, teollisuus ja yritystoiminta)
- osoittaa puolustusvoimien toiminnasta johtuvia melu- ja suoja-alueita
- suorittaa virkistystoimintojen tarkistuksia (alueet, kokonaisuudet, reitistöt)
- muuttaa Pirkanmaan maakuntakaava Längelmäen kunnasta Jämsän kaupunkiin siirtyneillä alueilla 4. vaihemaakuntakaavan teemojen osalta. Lähtökohtana on Pirkanmaan maakuntakaavan vahvistuspäätös 29.3.2007

Alueiden käyttö osoitetaan yleispiirteisesti ja tavoitteellisesti; kaavan mittakaava on 1:250 000 ollen maakunnallinen, seudullinen ja ylikunnallinen ja aikaulottuvuus on pitkä (vähintään 20 v.).

Keski-Suomen 4. vaihemaakuntakaavassa osoitetaan merkitykseltään seudulliset vähittäiskaupan suuryksiköt. Vaihemaakuntakaavassa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajaksi määritellään, ellei selvitysten perusteella muuta osoiteta:

8.9.2015

- päivittäistavarakaupassa seudullisen suuryksikön koon alaraja on kaikissa taajamissa 3000 k-m²
- erikoistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja Jämsän, Keuruun, Laukaan, Muuramen, Saarijärven, Viitasaaren ja Äänekosken keskustaajamien yhtenäisellä asemakaava-alueella on 5000 k-m²
- Jyväskylän yhtenäisellä keskustaajama-alueella erikoistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on 10000 k- m²
- muiden taajamien osalla vastaava erikoistavarakaupan seudullisen suuryksikön koon alaraja on 3000 k-m²

Edellä mainitut rajat ylittävät kaupan suuryksiköt osoitetaan maakuntakaavassa erikseen kerrosalamitoituksineen. Paikallisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköjä on mahdollista toteuttaa kunnan omaan suunnitteluun ja vaikutusten arviointiin perustuen.

Keskustatoimintojen alueille soveltumattomilla erikoiskaupan suuryksiköillä tarkoitetaan sellaisia vähittäiskaupan yksiköitä, jotka eivät esimerkiksi toimialan, myymälätyypin tai yksikkökoon mukaan ole soveltuvia keskustatoimintojen alueille ja jotka eivät aiheuta merkittäviä kielteisiä vaikutuksia keskustatoimintojen alueiden kaupan kehitykseen. Tällaisia yksiköitä voivat olla mm. suuryksiköt, joissa päämyyntiartikkeleita ovat tilaa vaativan erikoistavaran kaupan toimialojen tuotteet sekä suuryksiköt, joiden kaupan myymälätyyppi on keskusta-alueille soveltumaton ja yksikkökoko on suuri (esim. retail park -tyyppiset myymäläkeskittymät).

Ympäristöministeriön suosituksen mukaan paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaan kuuluu moottoriajoneuvojen kauppa, moottoriajoneuvojen varaosien ja tarvikkeiden kauppa, rengaskauppa, venekauppa, veneilytarvikkeiden kauppa, matkailuvaunujen kauppa, huonekalukauppa, sisustustarvikekauppa (rakenteellinen sisustus), rautakauppa, rakennustarvikekauppa, maatalouskauppa, puutarha-alan kauppa ja kodintekniikkakauppa. (Ympäristöministeriö 2000: Suositus paljon tilaa vaativan erikoiskaupan tulkinnasta).

4. vaihemaakuntakaavan luonnoksessa Muuramen keskusta on osoitettu **keskustatoimintojen alakeskus** -merkinnällä. Aluetta koskee suunnittelumääräys:

Alakeskuksen kehittämisessä tulee kiinnittää erityistä huomiota ydinkeskustan ja muun taajaman selkeään rajaukseen sekä keskusta-alueen viihtyisyyteen ja esteettömyyteen. Alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä ja turvallisista kevytliikenteen yhteyksistä sekä turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

Vähittäiskaupan suuryksiköiden (>2000 k-m²) enimmäismitoitus Muuramen keskustan osalta on 15 000 k-m².

Kohdemerkinällä **vähittäiskaupan suuryksikkö** (km) on osoitettu seudullisesti merkittävä vähittäiskaupan suuryksiköiden alue, joka ei sijoitu keskustatoimintojen alueelle (C, ca). Yleiskaava-alueelle on osoitettu Saunakylä, jossa vähittäiskaupan enimmäismitoitus on 20 000 k-m². Enimmäismitoitukseen sisältyy myös vähittäiskaupan suuryksikkökoko (2000 k-m²) pienemmät kaupan yksiköt. Vähittäiskaupan suuryksikkö -merkinnällä osoitettua aluetta koskee seuraava suunnittelumääräys:

Vähittäiskaupan suuryksikkö tulee sijoittaa taajamaan tai sen välittömään läheisyyteen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa alueelle voidaan osoittaa sellaista uutta ja merkitykseltään seudullista vähittäiskauppaa, joka kaupan laatu huomioon ottaen voi perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueiden ulkopuolelle kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskauppaa. Alueiden käytön suunnittelussa on turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

8.9.2015

Taajamatoimintojen alue (A) – merkinnällä on pääasiassa nykyisiä asumisen ja muiden taajamatoimintojen rakentamisalueita. Aluetta koskevan suunnittelumääräyksen mukaan: *Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä hajanaisesti ja vajaasti rakennetuilla alueilla. Taajaman ydinaluetta tulee kehittää taajamakuvallisesti ja toiminnallisesti selkeäksi keskukseksi. Alueiden käytön suunnittelussa on otettava huomioon kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen tarpeet sekä turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja luonnonsuojelun kohteet.*

Yleiskaava-alueen itäreunaan sijoittuu **Päijänteen kehittämialue**, jota tulee kehittää tiiviissä yhteistyössä sen asukkaiden ja elinkeinotoimijoiden kanssa kestävä kehityksen hengessä ottaen huomioon paikallisten ihmisten asuin- ja elinolot ja niiden kehittäminen sekä luonnon monimuotoisuus.

Yleiskaava-alueen länsiosaan sijoittuu vaihemaakuntakaavassa **ulkoilureitti**-merkintä. Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen maakuntaura ja eräitä muita sitä tukevia ulkoilureittejä ohjeellisina.

Lisätietoja maakuntakaavoituksesta löytyy Keski-Suomen liiton kotisivuilta osoitteesta <http://www.keskisuomi.fi/maakuntakaavoitus>.

8.9.2015

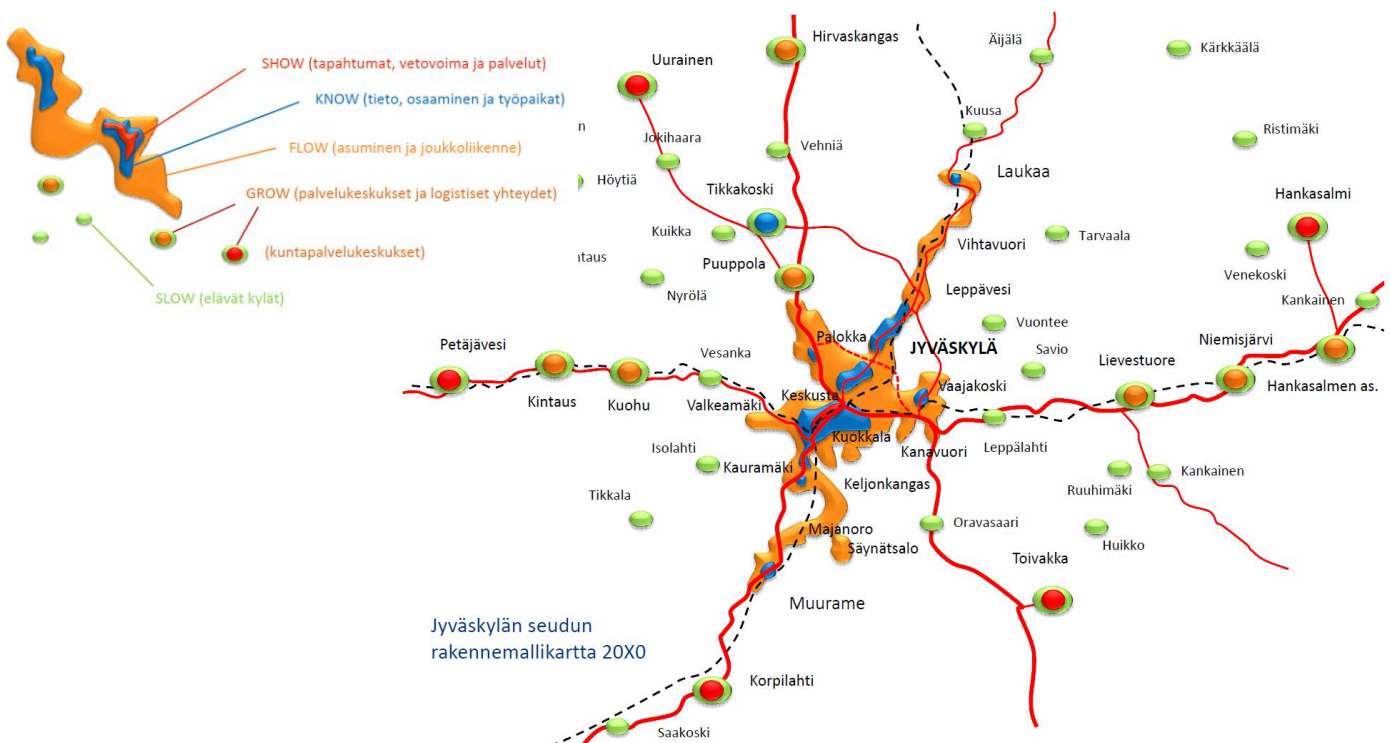
4.1.3 Seututason selvitykset

Jyväskylän seudun rakennemalli 20X0

Jyväskylän seudulla on laadittu aluetta koskeva rakennemalli vuosina 2008-2011. Rakennemallityön kautta on etsitty vastauksia siihen, miten Jyväskylän seudun odotettavissa olevaa kasvua kannattaa suunnata ottaen huomioon ekologiset, taloudelliset, toiminnalliset ja seudun vetovoimaan vaikuttavat seikat. Maankäytön kehittämisen rinnalla on toteutettu seudun liikennejärjestelmää koskevaa suunnittelua (JYSELI-hanke). Rakennemalli sijoittuu Jämsä-Jyväskylä-Äänekoski kehittämisvyöhykkeen ytimeen.

Rakennemallivaihtoehtojen vertailun pohjalta Jyväskylän seudun aluerakenteen tulevaksi raamiksi muodostui rakenne, jossa korostuvat tiivistyvä rakenne, seudun asukkaiden viihtyisyys, vesistöjen hyödyntäminen ja kilpailukyky. Maankäytön kehittämisen painopisteitä ovat kaupunkikeskus ja sitä ympäröivä työssäkäynnin ja asumisen vyöhyke sekä nykyisten ja entisten kuntakeskusten muodostamat palvelukeskukset ja elinvoimaisten kylien verkosto.

Rakennemalli on strateginen raami, jolla ohjataan seudun kuntien ja seudun yhteistä maankäytön suunnittelua. Se toteutuu yleiskaavojen ja erilaisten, maankäyttöön vaikuttavien kehityshankkeiden kautta. Rakennemallilla tuotetaan sisältöä myös tuleviin maakuntakaavoihin. Jyväskylän seudun kuntien yhteisen rakennemallin on tarkoitus olla päivittyvä maankäytön ohjauksen työkalu, joka toteutuu Rakennemallikirjan 20X0, Rakennemallisopimuksen 20X0 ja siihen liittyvän seurantamenettelyn kautta.

Kuva 5. Jyväskylän seudun rakennemalli.

Rakennemallissa Muuramen keskustan alueelle on osoitettu flow-vyöhykkeitä (oranssi) ja know-vyöhykkeitä (sininen).

Flow on kuvattu rakennemallissa seuraavasti:

Vyöhyke muodostuu kaupunkikeskustaa lähellä olevista alueista, jonne on rakennettu hyvät joukkoliikennedyteet. Alueilla on omat kävelykeskustat ja niistä on

8.9.2015

kevyen liikenteen yhteydet kaupunkikeskustaan. Vyöhykkeellä on lähipalveluja ja runsaasti vapaa-ajan viettomahdollisuuksia. Pääsy vesistöjen ääreen on helppoa.

Know on kuvattu rakennemallissa seuraavasti:

Vyöhyke muodostuu kaupunkikeskustaa ympäröivästä alueesta, jossa määräävä liikkumistapa on kevyt liikenne. Vyöhykkeelle on myös hyvät joukkoliikenneyhteydet. Vyöhykkeellä on sekoittuneena asumista, opiskelu- ja työpaikkoja sekä vapaa-ajan viettoympäristöjä. Tiiviistä rakenteesta huolimatta vyöhykkeellä on runsaasti puistoja ja muita vihervyöhykkeitä. Vyöhykkeellä on kaupan palvelukeskittymiä ja etäisyudet keskustan palveluihin ovat lyhyet.

Rakennemallisopimus 20X0

Jyväskylän seudun rakennemalli sisältää "Rakennemallisopimuksen 20X0", jolla pyritään lisäämään Jyväskylän seudun kuntien maankäyttöön ja muuhun kehittämiseen liittyvää yhteistyötä sekä suunnitteluyhteistyötä kuntien raja-alueilla. Sopimus noudattaa Jyväskylän seudun rakennemallityössä sovittuja tavoitteita ja periaatteita sekä toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyttöperiaatteita ja maakunnan kehittämisen tavoitteita. Sopimuksella kunnat sitoutuvat vapaaehtoisesti rakennemallin toteutukseen kuntakohtaisessa maankäyttöön ja muuhun kehittämiseen liittyvässä päätöksenteossaan sekä keskinäisessä suunnittelussa, toteutuksessa ja rakennemallin seurannassa.

Rakennemallisopimukseen 20X0 ja JYSELI:n seudun liikennejärjestelmää koskeviin asiakirjoihin on sisällytetty mm. seuraavia maankäyttöä, rakentamista ja liikennettä koskevia kehittämisperiaatteita:

Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen

Yhdyskuntarakennetta eheytetään ja tiivistetään Jyväskylän seudun maankäytössä kaikilla tavoilla taloudellisemmaksi, toimivammaksi ja ekologisemmaksi. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen toteutetaan täydennysrakentamalla taajamia eri vyöhykkeille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Alueiden käyttötarkoitus muutetaan toiminnan muuttuessa, kaupunkialueilla suositaan korkeaa rakentamista ja tyhjä tontit keskustoissa rakennetaan. Yhdyskuntarakennetta eheytetään mittakaavaan ja toimintoihin soveltaen kaikilla vyöhyke-tasoilla.

Henkilöautoriippuvuutta vähennetään siirtämällä tieinvestointien painopistettä selvemmin yhdyskuntarakenteen eheytymistä tukeviin toimiin, liikenneturvallisuuden parantamiseen ja joukkoliikenteen nopeuttamistoimenpiteisiin. Vain välttämättömät kaupunkiseudun kasvun ja liikenneturvallisuuden parantamisen edellyttämät väyläinvestoinnit toteutetaan.

Joukkoliikenteen, kevyen liikenteen ja muu liikenteen kehittäminen

Rakennemallisopimuksessa on otettu kantaa myös joukkoliikenteen, kevyen liikenteen sekä muuhun liikenteen kehittämiseen. Näitä on kuvattu laajemmin kohdassa 4.2 *Prosessin aikana tarkentuneet tavoitteet.*

Vesistöjen hyödyntäminen rakentamisessa

Kaupunkialueilla rannoille on mahdollista rakentaa tiivistä ja korkeaa kaupunkirakennetta. Myös FLOW- ja GROW-vyöhykkeillä vesistöjä tulisi hyödyntää uudessa rakentamisessa rohkeammin. Rantojen läheisyyteen rakennettaessa on otettava huomioon yleiset virkistystarpeet, joita voidaan edistää erilaisten rantareittien ja -puistojen muodossa.

Rakennemallisopimus korostaa näiden lisäksi mm. seudullista ja kuntarajat ylittävää suunnittelua, kävelyn ja pyöräilyn nostamista keskeiseksi kulkumuodoksi. Lisäksi siinä otetaan kantaa hajakentämiseen sekä Jyväskylän keskustan liikenteen kehittämiseen.

8.9.2015

4.1.4 Yleiskaava ja asemakaavat

Muuramen kunnan keskusta-alueella on kunnanvaltuuston hyväksymä, vahvistamaton osayleiskaava vuodelta 1997. Vahvistamaton yleiskaava ei perustu nykyiseen maankäyttö- ja rakennuslakiin (2000).

Keskustaajaman osayleiskaava rajoittuu seuraaviin osayleiskaavoihin:

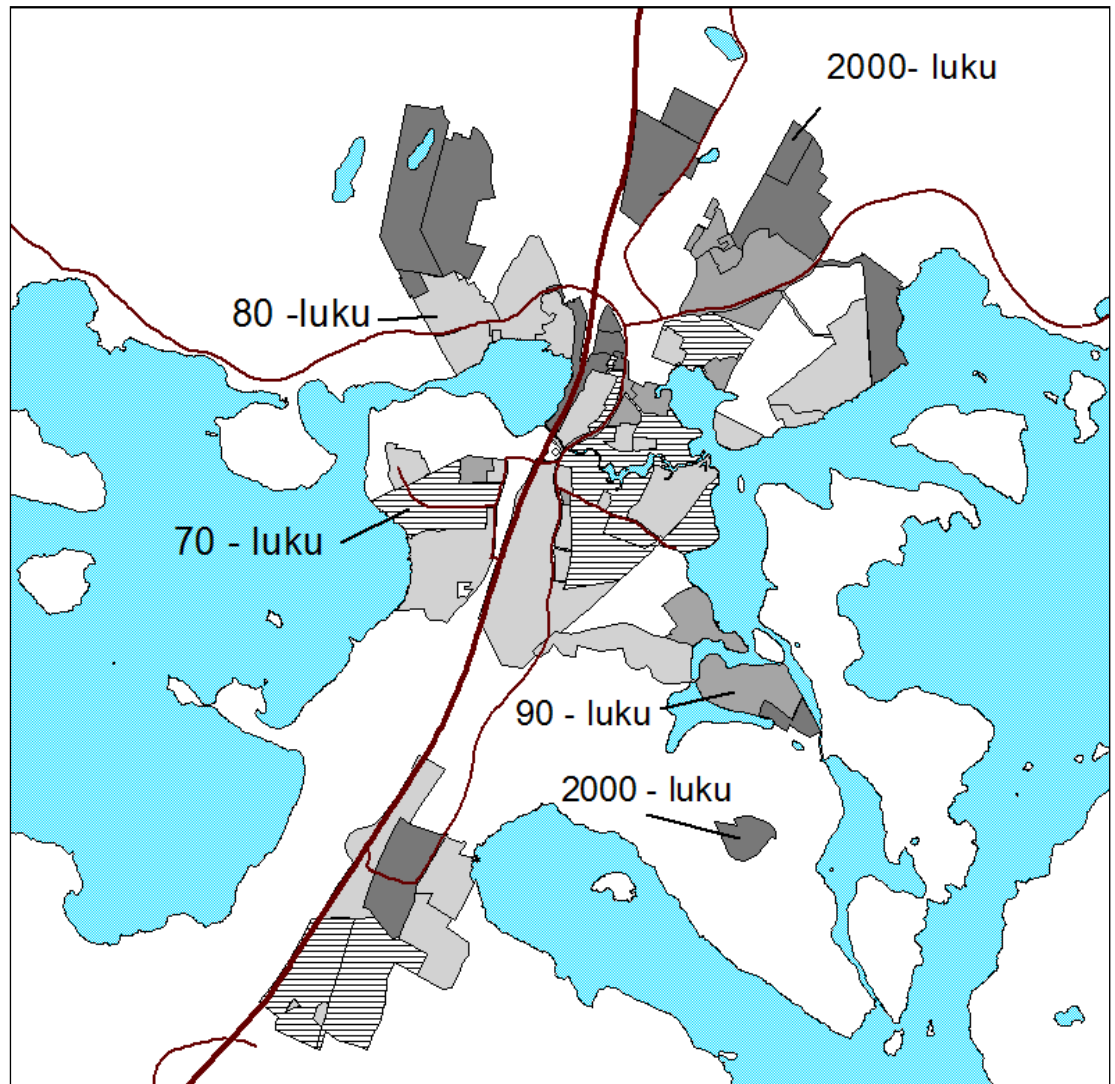
- Päijänteen rantaosayleiskaavan muutos (2007)
- Muuratjärven rantaosayleiskaava (2004)
- Muurame-Sääksvuori osayleiskaava (1996, oikeusvaikutukseton, tehty yhteistyössä Jyväskylän kaupungin kanssa)
- Riihivuoren osayleiskaava (1985, oikeusvaikutukseton)
- Vt 4 lähialueiden maankäytön ja liikenteen osayleiskaava (1982, oikeusvaikutukseton)

Kuva 6. Voimassa olevat yleiskaavat on osoitettu mustalla (OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu, 2012).

Muuramen keskustaajaman alueella on 1970-luvulta lähtien laadittu asemakaavoja ja niiden muutoksia maankäytön kasvun sitä vaatiessa.

8.9.2015

Kuva 7. Asemakaavojen sijoittuminen ja laatimisvuodet

4.1.5 Muut suunnitelmat

Jyväskylän seudulla on suunniteltu ns. läntistä ohikulkutietä. Läntinen ohikulkutie on tarkoitettu palvelemaan pitkämatkaista liikennettä ja muodostamaan vaihtoehdon nykyiselle, ruuhkautuvalle valtatiereitille. Lähtökohtana on ohikulkutien suunnittelu nopeaksi ja sujuvaksi, mikä edellyttää erityisen hyvää tiegeometriaa ja liittymien minimointia. Jyväskylän läntinen ohikulkutie on pitkän aikavälin varaus maankäytön kehittämissuunnitelmissa. Tien rakentamisaikataulu on avoinna.

Tiestä on tehty esiselvityksiä kaavoituksen ja muun maankäytön tarpeiksi: *Jyväskylän kaupunkiseudun läntinen ohikulkutie, Esiselvitys, Jyväskylä, Muurame, Jyväskylän maalaiskunta, Tiehallinto 2007* sekä *Jyväskylän kaupunkiseudun läntinen ohikulkutie, Jyväskylä, Muurame, Esisuunnitelman tarkistus, 2009*. Esisuunnitelmilla ei ole oikeudellisia vaikutuksia. Selvityksen mukaan jatkosuunnittelu edellyttää tarkempaa vaikutusten ja vaikuttavuuden arviointia, mm. ympäristövaikutusten arviointia sekä yhteiskunta- ja liikennetaloudellisten vaikuttavuuslaskelmien laatimista.

Esiselvityksessä todetaan, että ohikulkutie todettiin tarpeelliseksi pitkällä tähtäimellä. Sen kokonaan rakentaminen yhdellä kertaa on hyvin mittava investointi, minkä vuoksi päädyttiin ns. tavoitetieverkon mukaiseen ratkaisuun, jossa "vaiheistetaan" ohikulkutien rakentamista. Ts. Ruohe-Lintukangas toteutuisi ensi vaiheessa alempi-luokkaisena yhteytenä. Korkealuokkaisemman yhteyden tarve nähtiin ajoittuvan

8.9.2015

kauemmas, ja se on esitetty vain yhteystarpeena. Ensivaiheen ohikulkutie välillä Lintukangas-Ruoke on toteutettavissa korkeintaan mitoitusnopeudelle 80 km/h. Korkeampi nopeustaso ei ole mahdollinen topografian ja jo toteutuneen maankäytön vuoksi. Ruoke-Pukkiniitty välillä mitoitusnopeutena voidaan käyttää 100 km/h ja tie on mahdollista suunnitella jopa moottoritietasoisiksi.

Läntinen ohikulkutie on huomioitu Jyväskylän kaupungin olevassa yleiskaavassa. Jyväskylän kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 10.11.2014 yleiskaavan 4.9.2014 tarkistetussa muodossa.

4.1.6 Keskustan kehittämistyöpaja 2013

Muuramen keskustan kehittämiseksi järjestettiin 19.12.2013 kehittämistyöpaja. Kehittämistyöpaja pohjusti keskustan kehittämissuunnittelua.

1. Paloasema Kinkovuorentien varteen
2. Vt:lle ramppi Tampereen suunnasta Muurameen
3. Vt:n päälle kansi "Jyväskylän eteläportti"
4. Shell – K-kauppa – lämpövoimala: liike- ja toimistorakentamista, kauppakeskus, pysäköinti alla, minuuttihotelli
5. Kevyenliikenteen reittien erottaminen Muuramentiestä:
 - Kinkovuorentieltä yhteys uuden kauppakeskuskusalueen ja koulun kautta keskustaan
 - Kinkovuorentieltä yhteys keskustaan rannan / maisemapellon kautta
6. Kinkovuorentien eteläpuoliselle pellolle tiiviikköä asuinalueita
7. Muuramentieltä säilytetään avoin näkymä kylänlahdelle esim. Heikkilän pellon kohdalla. Pelto voisi olla maisemapelto, jolla auringonkukkaa yms.
8. Muuramentieltä avataan näkymiä koululle ja työväenopistolle
9. Koulun eteläpuolelle, Muuramentien varteen maanalainen pysäköintilaitos

Kuva 8: Työpajan 2013 ideoita keskustan kehittämisestä.

4.1.7 Keskustan kehittämissuunnitelma 2014

Keskustan kehittämissuunnitelman 2014 tavoitteita oli löytää uusia ja raikkaita ideoita Muuramen keskustan kehittämisen lähtökohdiksi ja edelleen jalostettavaksi. Tavoitteina oli myös Muuramen keskustan vetovoimaisuuden lisääminen, alueen viihtyvyys ja toimivuus sekä palvelujen säilyminen.

Suunnitelman laadittiin yhteistyössä kiinteistönomistajien, yrittäjien ja yhdistysten sekä asukkaiden kanssa.

Merkittävimmät uudistuskohteet:

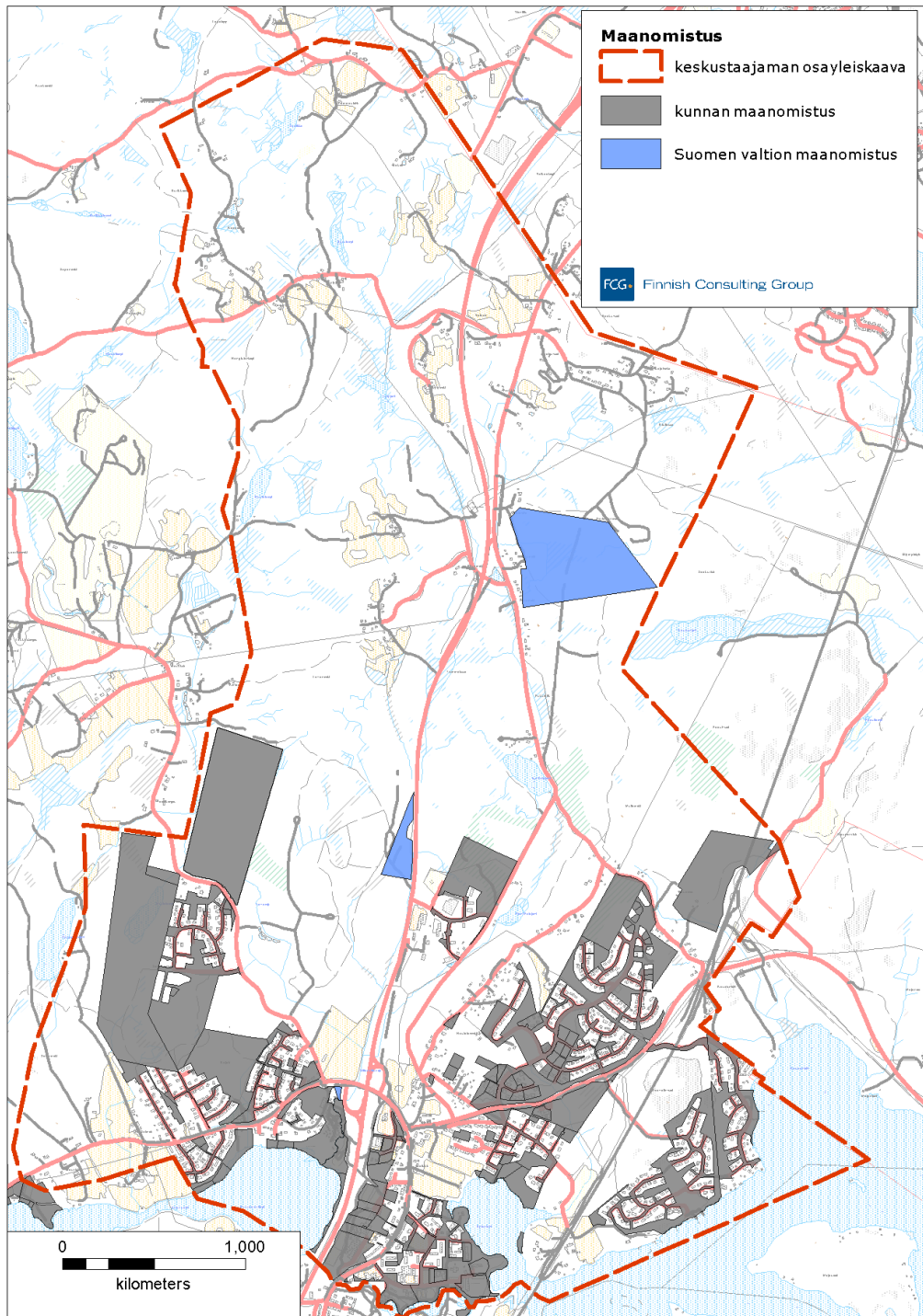
- Vanha ja uusi liikekeskus: näiden välinen yhteys, pääpaino vanhan liikekeskuksen alueen kehittämisessä
- Asumisen tehostaminen/tiivistäminen
- Tiejärjestelyt ja kevyenliikenteenväylät
- Muuramejoki ja kylänlahti, rannan hyödyntämismahdollisuudet
- Viher-suunnittelu, valaistus ja värit keskustassa

Työtä ohjasi eri sidosryhmistä koostuva ohjausryhmä. Keskustan kehittämissuunnitelma on strategialuonteinen.

8.9.2015

4.2 Maanomistus

Kaava-alue on pääosin yksityisessä maanomistuksessa. Alueella on myös osin Muuramen kunnan ja Suomen valtion omistamia alueita.

Kuva 10. Kunnan ja valtion maanomistus kaava-alueella.

8.9.2015

Väestö ja asuminen**4.2.1 Väestö, väestökehitys ja huoltosuhde**

Väestön ja asumisen osalta on pääosin käsitelty koko Muuramen tilastotietoja, sillä yksityiskohtaista tietoa vain suunnittelualueelta ei ole saatavilla. Toisaalta on huomioitava, että suunnittelualueelle sijoittuvat toiminnot tulevat jatkossa palvelemaan laajaa osaa Muuramesta ja muuramelaisista.

Muuramen väkiluku vuoden 2012 lopussa oli noin 9570 henkilöä. Näistä noin 4000 asuu suunnittelualueella (Tilastokeskuksen ruututietokanta).

	Muurame	koko maa
Taajama-aste, 1.1.2012	87,1 %	84,7 %
Väkiluku 31.12.2013	9 572	
Väkiluvun muutos 2012–2013	0,0 %	0,5 %
Syntyneiden enemmitys, 2013	+54 henkilöä	

Taulukko 1. Taajama-aste ja väestö (Tilastokeskus 2015).

Muuramen väestössä on nähtävissä, että nuorten osuus (0–14-vuotiaat) on selvästi koko maan keskiarvoa suurempi. Vastaavasti yli 65-vuotiaiden osuus on pienempi kuin keskimäärin Suomessa.

Väestön ikäjakauma, 31.12.2013	osuus väestöstä, Muurame	koko maa
0–14-vuotiaiden osuus väestöstä	22,0 %	16,4 %
15–64-vuotiaiden osuus väestöstä	63,6 %	64,2 %
65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä	14,4 %	19,4 %

Taulukko 2. Väestön ikäjakauma (Tilastokeskus 2015).

Vuoden 2012 lopussa Muuramen taloudellinen huoltosuhde eli työvoiman ulkopuolella tai työttömänä olevien osuus yhtä työllistä kohden oli 1,26, kun koko Suomessa se on keskimäärin 1,32. Eläkkeellä olevien osuus väestöstä samana ajankohtana oli 18 prosenttia (koko Suomi 24,2 %).

4.2.2 Asuminen

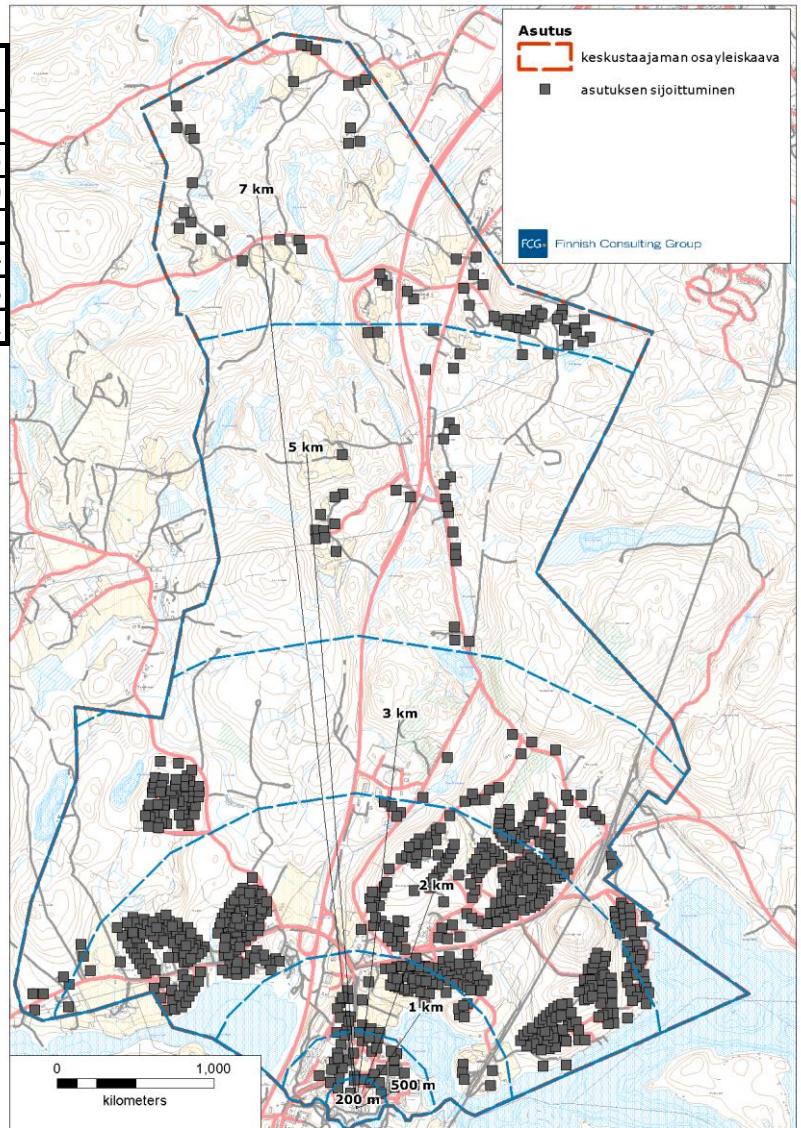
Yhteensä vuoden 2013 lopussa asuntokuntia Muuramessa oli hieman yli 3 888 kpl. Suurin osa muuramelaisista asuu rivi- ja pientaloissa.

Asuminen, 31.12.2013	Muurame	koko maa
Asuntokuntien lukumäärä	3 888 kpl	2 599 613
Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus	78,1 %	54,0 %
Vuokra-asunnossa asuvien asuntokuntien osuus	20,1 %	30,6 %
Kesämökkien lukumäärä	765 kpl	489 694

Taulukko 3. Asuminen (Tilastokeskus 2015).

8.9.2015

etäisyys	kumulatiivinen asukasmäärä	vyöhykkeen asukasmäärä
200 m	151	151
500 m	756	605
1 km	986	230
2 km	3 038	2 052
3 km	3 722	684
5 km	3 800	78
7 km	3 972	172

Kuva 11. Väestön sijoittuminen suunnittelualueella.

4.2.3 Kunnan väestötavoite

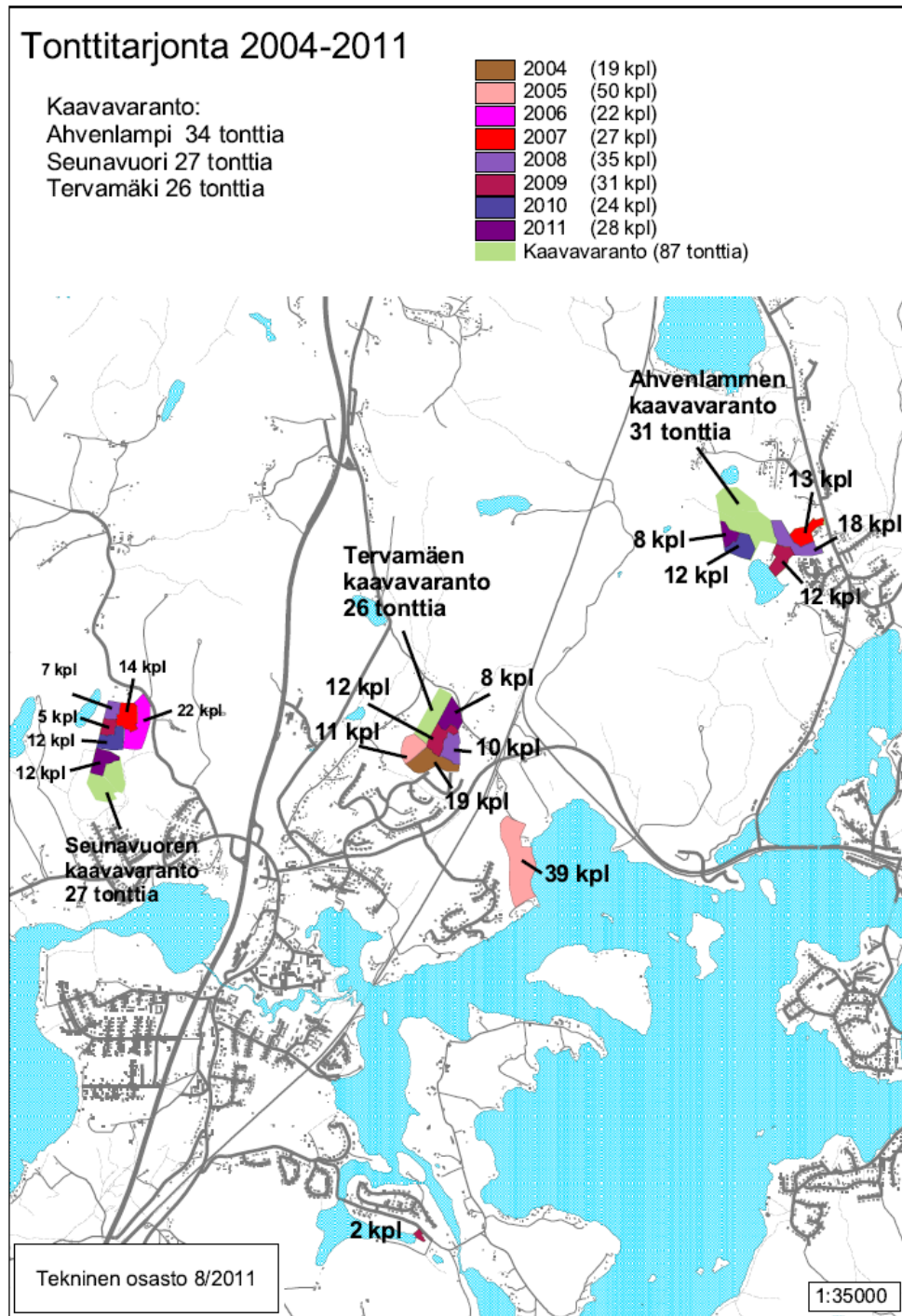
Muuramen kunnan väestötavoite on noin 13 000 asukasta vuoteen 2035 mennessä. Nykyisin kaava-alueella asuu noin 4000 asukasta, alueelle sijoittuvan väestön määrää on arvioitu kohdassa 4. *Tavoitteet.*

Vuosi	2000	2005	2010	2015	2020	2025	2030	2035
koko kunta	8 101	8 672	9 256	10 000	10 750	11 500	12 250	13 000

4.2.4 Kunnan tonttivaranto ja kasvualueet

Vuosina 2004–2011 tonttitarjonta Muuramessa kaava-alueella on ollut noin 30 tonttia vuodessa. Vuonna 2014 laadittu Seunavuoren asemakaava on kasvattanut tonttivarantoa 125 tontilla. Kunnan kaavavaranto elää asemakaavojen vahvistuessa ja tonttien myynnin myötä.

8.9.2015

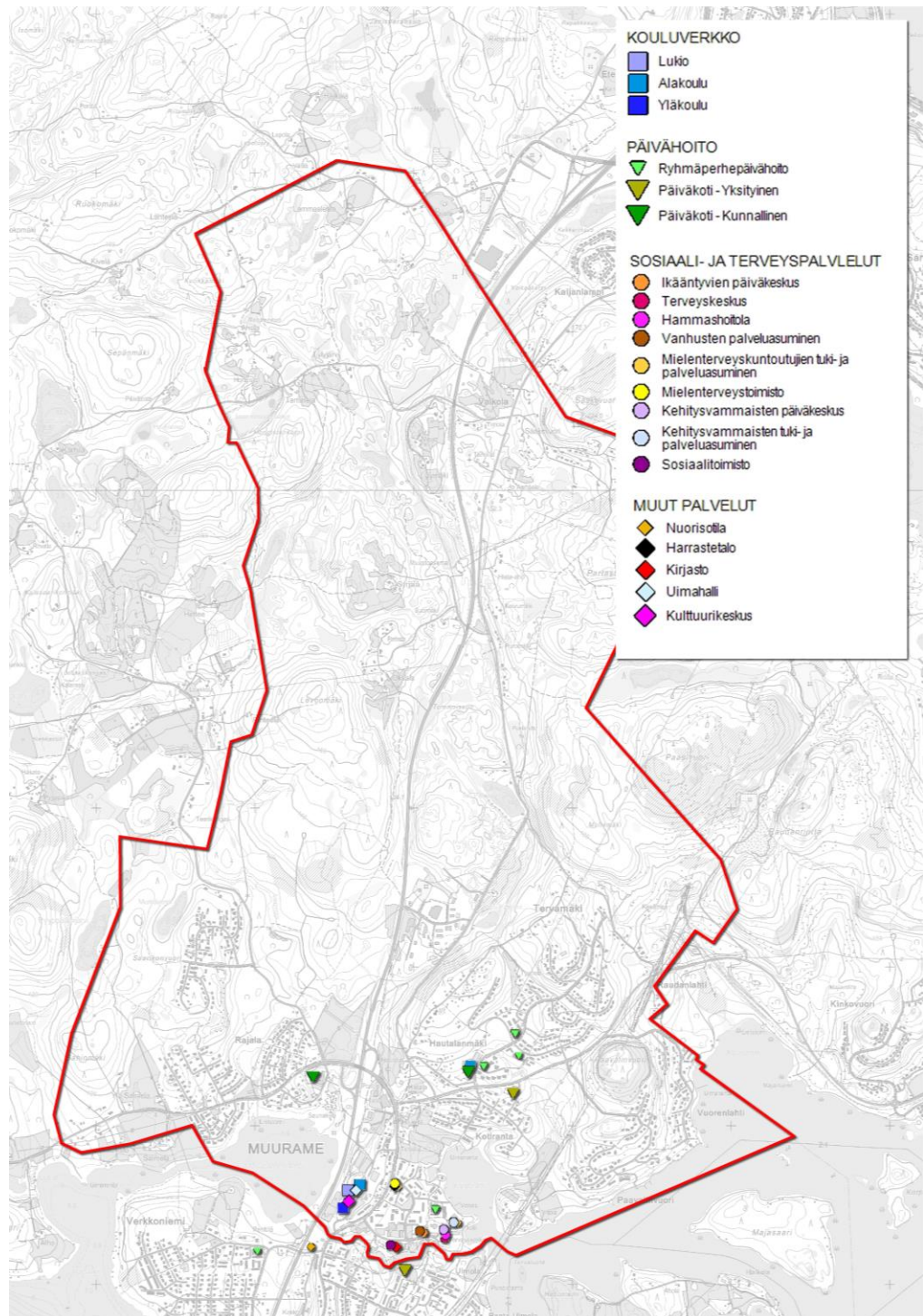

Kuva 12. Tonttitarjonta elokuussa 2011. Vuonna 2014 valmistunut Seunavuoren asemakaava on kasvattanut tonttitarjontaa 125 tontilla.

4.3 Palvelut ja ostovoima

Suurin osa julkisista palveluista on sijoittunut Muuramen keskusta. Kaava-alueella ovat mm. kunnantalo ja terveyskeskus. Pääosa terveydenhuollon palveluista järjestetään Muuramen terveysasemalla.

8.9.2015

Kuva 13: Merkittävimmät palvelut osayleiskaavan alueella keskittyvät Muuramen keskusta.

Kaava-alueella sijaitsee Mäkelänmäen koulu (luokat 1-6), Nisulanmäen koulu (luokat 7-9) ja Muuramen lukio.

Muuramessa on 3 kunnallista ja 2 yksityistä päiväkotia, noin 25 perhepäivähoitajaa ja 8 ryhmäperhepäiväkotia. Kunnan päiväkodeista Päiväkoti-korttelikoulu Leikari ja Rajalan päiväkotia sijaitsevat yleiskaava-alueella.

Kirkko ja seurakuntakoti sekä hautausmaa sijoittuvat keskustan ja kaava-alueen eteläpuolelle.

8.9.2015

Merkittävin kaupan keskittymä on Muuramen keskusta-alue, jonne sijoittuvat molemmat päivittäistavaramyymälät ja suurin osa erikoiskaupan myymälöistä. Teollisuutta on sijoittunut keskustan pohjoispuolelle uuden ja vanhan nelostien väliselle alueelle. Muuramen palvelurakennetta ja ostovoimaa on tarkasteltu laajemmin Keski-Suomen 4. vaihemaakuntakaavan tausta-aineistossa, mm. Kaupallisten selvitysten täydentäminen, Suosituksen kaupan sijoitus- ja mitoitusratkaisusta, 2012.

Muurame kuuluu Jyväskylän markkina-alueeseen (TNS Gallup 2006). Muuramen asukkaat hakevat kaupan palvelut pääosin Jyväskylästä. Muuramen keskustasta on Jyväskylän ydinkeskustaan noin 15 km ja Keljon marketalueelle noin 10 km. Muuramen asukkaita palveleva tilaa vaativan kaupan tarjonta on pääosin Jyväskylän ydinkeskustan pohjoispuolella Seppälän, Palokankankaan ja Kirrin alueilla.

Muuramen kaupallinen palvelutarjonta on heikko suhteessa väestöpohjaan. Asukkaita yhtä myymälää kohti on päivittäistavarakaupassa noin 4 600 asukasta (koko maassa 1 583 asukasta/myymälä) ja erikoiskaupassa noin 450 asukasta (koko maassa 239 asukasta/myymälä). Palveluverkko on näin ollen merkittävästi harvempi kuin koko maassa keskimäärin.

Vähittäiskaupan myyntiä ja ostovoiman siirtymää koskevat tiedot perustuvat Keski-Suomen kaupallinen palveluverkko -selvitykseen. Selvityksen mukaan vähittäiskaupan myynti oli vuonna 2007 Muuramessa noin 14 milj. euroa, josta päivittäistavarakaupan myyntiä oli noin 12 milj. euroa ja erikoiskaupan myyntiä noin 2 milj. euroa. Ostovoiman siirtymä oli Muuramessa -73 %, eli kysyntä on tarjontaa selvästi suurempaa. Seudun kunnista ostovoiman siirtymä oli positiivinen vain Jyväskylässä. Jyväskylän kaupallisessa palveluverkkoselvityksessä ostovoiman siirtymiä on tarkasteltu myös erikseen päivittäistavarakaupan ja erikoiskaupan osalta. Päivittäistavarakaupan ostovoiman nettosiirtymä oli Muuramessa -45 % vuonna 2008 ja erikoiskaupan ostovoiman nettosiirtymä -94 % vuonna 2007.

4.4 Työpaikat, elinkeinorakenne

Elinkeinorakenteen ja työpaikka-alueiden osalta on kuvattu koko Muuramen kunnan tilanne. Yritystoimipaikkojen lukumäärä vuonna 2010 oli 501 kpl. Kunnassa oli yhteensä työpaikkoja 2580 kpl (31.12.2009).

Työssäkäynti, 31.12.2012	Muurame	koko maa
Työllisten osuus 18-74-vuotiaista	65,2 %	60,1
Työttömyysaste	9,9 %	10,7
Kunnassa asuvien työssäkäyvien lukumäärä	4 229	2 339 904
Omassa kunnassa työssäkäyvien osuus työssäkäyvistä (31.12.2011)	31,1 %	67,0 %

Taulukko 4. Työssäkäyntitilastot (Tilastokeskus 2012).

Muuramessa palvelujen työpaikkojen osuus on suurin, lähes 60 prosenttia. Kuitenkin on huomattavaa, että koko maan tilanteeseen verrattuna jalostuksen osuus (37 %) työpaikoista on maan keskiarvoa 15 prosenttiyksikköä suurempi.

Työpaikkojen osuus, 31.12.2012	Muurame	koko maa
Alkutuotannon työpaikkojen osuus	1,8 %	3,4 %
Jalostuksen työpaikkojen osuus	38,6 %	21,6 %
Palvelujen työpaikkojen osuus	57,7 %	73,8 %
Muiden toimialojen/toimialaltaan tuntemattomien työpaikkojen osuus	1,9 %	1,2 %

Taulukko 5. Työpaikkojen jakauma (Tilastokeskus 2012).

8.9.2015

4.4.1 Työssäkäyntialue ja pendelöinti

Muuramessa omassa kunnassa työssäkävien osuus kaikista työssäkävistä oli vuoden 2011 lopussa 31,1 prosenttia (koko maan keskiarvo 67 prosenttia). Suurin osa työmatkaliikenteestä suuntautuu Jyväskylään.

Toisaalta myös Jyväskylästä sekä muista lähikunnista suuntautuu työmatkaliikennettä Muurameen.

Vuoden 2009 aluerajat, tilastovuosi 2007	
Työpaikan sijaintikunta	työvoima
Yhteensä	4044
Jyväskylä	2280
Muurame	1353
Jämsä	79
Laukaa	48
Helsinki	40
Tampere	24
Äänekoski	21
Espoo	19
Vantaa	13
Petäjävesi	12
Muut	155

Taulukko 6. Pendelöinnin suuntautuminen Muuramesta.

4.5 Luonnonympäristö

Alueelta on tehty erillinen luontoselvitys (Muuramen keskustan osayleiskaavan I-vaihe. Luontoselvitys. FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, 2012). Maisemallisia näkökohtia on käsitelty myös rakennusperinnön inventointihankkeessa (Muuramen modernin rakennusperinnön inventointi, keskustajaama ja Kinkomaa, Keski-Suomen Museo 2012).

4.5.1 Maisema

Muurame kuuluu Itäisen Järvi-Suomen maisemamaakuntaan ja Keski-Suomen järviseuutuun. Maisemalle tyypillistä on laajojen järvientaiden, polveilevien vesireittien sekä luoteesta kaakkoon suuntautuneiden kumpuilevien metsämaiden vaihtelu. Maisemaan tuovat vaihtelua harjujaksot. Viljelykset sijaitsevat useimmiten rantojen tuntumassa.

Muuramen keskustajaama sijaitsee Päijänteen ja Muuratjärven välisellä kannaksella valtatie 9 varrella. Keskustan kannaksen läpi virtaa Muuramenjoki. Toinen suurempi taajama Kinkomaa sijaitsee puolestaan pohjoisempana Päijänteen rantamaisemissa. Ympäristöministeriön vuonna 1992 vahvistamassa maisemallisessa maakunta- jaossa Muurame kuului Hämeen viljely- ja järvi- ja järvimaahan ja Järvi-Suomen järviseuutuun. Maisemamaakuntaraja kulkee kunnan halki kaakko-luode suuntaisesti keskustajaaman pohjoispuolella. Siten keskusta kuului Hämeen piiriin. Maisemamaakunnat on jaettu lisäksi pienempiin osa-alueisiin: Muuramen keskustajaaman alue kuuluu Päijänteen seutuun.

Keski-Suomen maisemallisten osa-alueiden välillä ei ole jyrkkiä rajoja, joten monet osa-alueiden piirteet näyttäytyvät rinnakkain maisema-alueiden rajaseuduilla. Siten Muuramen taajamien vallitsevina maisemallisina piirteinä ovat samanlaiset luonnonmuodostumat ja luonto, jotka ovat osaltaan vaikuttaneet Muuramen asuttamiseen ja rakentumiseen aina kivikaudelta nykypäivään asti. Näitä alueelle ominaisia maisemallisia piirteitä ovat runsaat vesistöt (lahdelmat, järvet, lammet) ja vesireitit, laajat havupuumetsäalueet sekä vaihtelevat ja korkeat maastonmuodot. Merkittävimmäksi vesistöksi Muuramessa nousee Päijänne, jonka kulttuurinen merkitys

8.9.2015

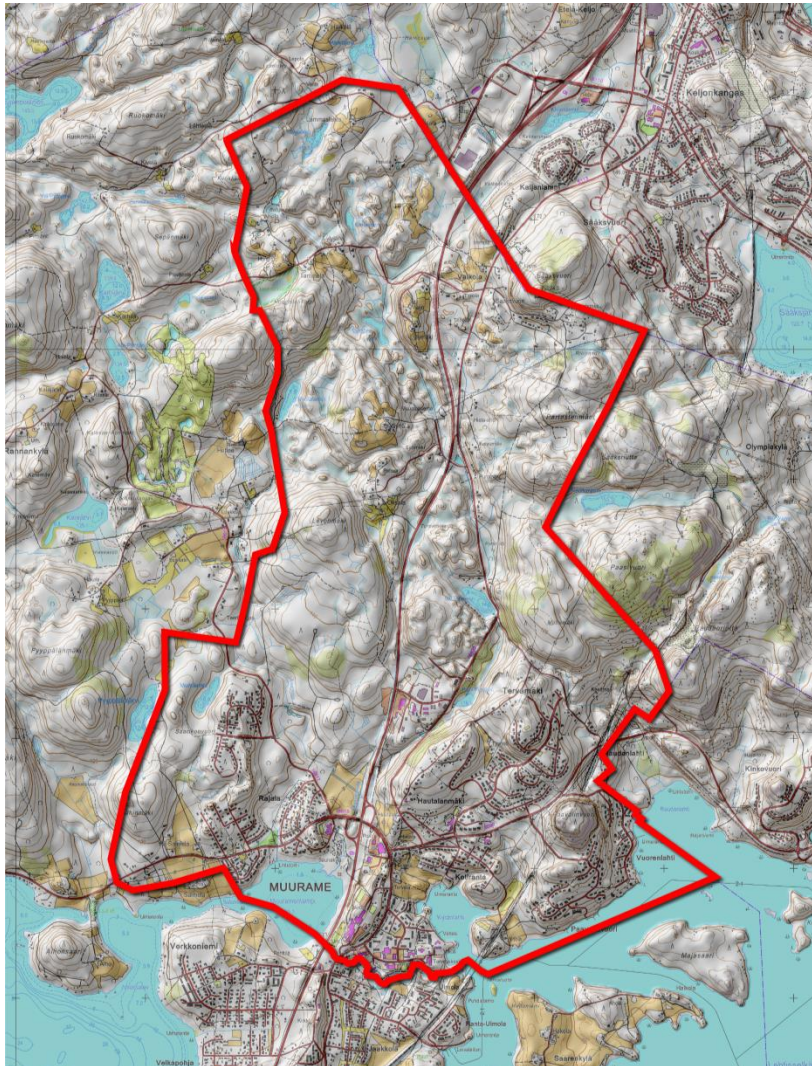
on ollut historian saatossa hyvin merkittävä. Muurame kuuluu Keski-Suomen vesistörikkaimpiin kuntiin yhdessä Luhangan, Kuhmoisen, Konneveden, Jyväskylän, Äänekosken, Viitasaaren ja Laukaan kanssa. Muuramessa sijaitseekin paljon myös ke-säasutusta.

Kuva 14. Alue 3D-mallissa. Mallia on käytetty mm. alueen nykytilan hahmottamiseksi sekä uusien toimintojen sijoittamisen hahmottamiseksi kaava-alueella.

Maaston muodoiltaan koko Muurame on hyvin vaihtelevaa: keskustaajamassa asuinalueiden tiet kiemurtelevat jyrkkien mäkien rinteillä ja Riihivuoren päälle on rakennettu hiihtokeskus. Merkittävimmäksi luonnonmuodostumaksi nousee pohjois-eteläsuuntainen, Sisä-Suomen reunamuodostelmaan kuuluva Muuratharju on yksi merkittävimmistä Keski-Suomen harjuista. Muuratjärven ja Päijänteen välissä ja ai- van Muuramen keskustan läheisyydessä sijaitseva Muuratharju kuuluu nykyään Na- tura 2000-luonnonsuojelualueisiin ja valtakunnalliseen harjijensuojeluohjelmaan. Tämä neljän kilometrin pituinen reunamuodostuma muinaisrantoineen on nykyään tärkeä pohjavesialue sekä kuntalaisten virkistätymispaikka.

8.9.2015

Kuva 15: Maastonmuotoja havainnollistava viistovalvarjostettu kuva (aineisto: MML)

Kuva 16. Hautalanmäen ja Tervämäen asuinalueilla maastonmuodot ovat paikoin jyrkkiä.

8.9.2015

Kaava-alueen maisemassa vaihtelevat korkeat mäet ja vesistönäkymät. Maisemallisia erityispiirteitä ovat laajat peltoalueet, maisemaa ja kaukomaisemaa hallitsevat korkeat mäet sekä vaihtelevat vesistönäkymät. Idässä Päijänne on hallitseva maisemaelementti.

Muuramen keskustaa rajaavat kolmelta sivustalta vesistöt. Idässä keskusta-alue rajoittuu Päijänteeseen kuuluva Kylänlahteen, lännessä puolestaan Muuratjärveen kuuluvaan Muuramenlahteen ja etelässä keskustaa rajaa Muuramenjoki, joka yhdistää edellä mainittuja lahtia toisiinsa. Pohjoisessa alue rajautuu valtatiehen 9 ja sen eritasoliittymään, josta rajaus kulkee Kylänlahteen siten, että Hautalanmäen kulttuuriympäristön rakennukset jäävät Hautalanmäen puolelle.

Maaston muodoiltaan keskustan alue on Hautalanmäeltä Muuramejokea päin laskevaa, pääosin rakennettua aluetta. Vain alueen reuna-alueille jää puistomaisia alueita sekä osittain Muurameharjua jatkava mäki-alue valtatiehen ja Muuramentien välissä. Lisäksi maisemallisesti tärkeä alue sijaitsee Kylänlahden ja Muuramentien rajaamalla alueella Mäkelänmäentien päässä, josta aukeaa peltojen yli vielä varsin maalaismainen näkymä lahdelle päin. Teitä alueella ovat valtatie 9 ja keskustan halki kulkeva Muuramentie, joka kokoaa keskustan pienemmät tiet yhteen. Jyväskylä-Tampere -junarata ei kulje keskustan lävitse, mutta Virastotien päässä näkyy maisemallisesti merkittävällä paikalla radan Kylänlahden ylittävä silta.

Keskusta-alueella sijaitsee niin asuinalueita, julkisia alueita kuin liike-elämän alueita. Asuinrakennukset keskittyvät Muuramentien ja Mikkolantien varteen sekä keskustan pohjoisosiin. Suurin osa ydinkeskustan asuinrakentamisesta on kerrostalorakentamista rivitalojen keskittyessä pääasiassa Kylänlahden rannan tuntumaan. Omakotitaloja keskusta-alueella sijaitsee enimmäkseen vain Muuramentien varressa, mikä on jääne raittikylän luonteesta. 1970-luvun jälkeen keskustaan ei ole rakennettu yksittäisiä omakotitaloja keskeisille paikoille. Virastotielle puolestaan on keskittynyt keskustan julkinen virasto- ja liikerakentaminen: tien alkupäässä on kaksi liikerakennusta ja kunnantalo, kun taas tien lopussa, Kylänlahden rannoilla, on sosiaalisten rakennusten keskittymä. Lisäksi kunnallista rakentamista on Mäkelänmäellä Kulttuurikeskuksen ja Monitoimitalon muodossa sekä liikerakentamista on 9-tien eritasoliittymän läheisyydessä, jossa sijaitsee Shell-huoltoasema. Shellin vieressä sijaitsee myös vanha, rauhoitettu mänty (kuva). Keskustan alueelle on rakennettu myös kerrostaloja joka vuosikymmenellä 1960- ja 1970-luvun vaihteesta lähtien.

Kuva 17: rauhoitettu mänty

Kulttuurimaisemaltaan merkittävimpiä alueita ovat Muuramessa kaava-alueelle sijoittuva Hautalanmäen alue ja kaava-alueen ulkopuolella oleva Kirkkomäen alue. Hautalanmäkeä on kuvattu tarkemmin rakennetun kulttuuriympäristön kohdassa.

8.9.2015

Laajimmat ja maisemallisesti arvokkaimmat peltoalueet sijaitsevat Rajalassa ja Verkkoniemen pohjoisosassa.

Maisemaa pirstovat paikoin kauas näkyvät mäkialueiden avohakkuut. Kauemmas erottuvia hakkuuaukeita on mm. Lamminmäen, Levonmäen ja Paavalinvuoren alueella. Peltomaisemia rikkovat monin paikoin viljelyksiä halkovat sähkölinjat sekä tiet. Läheiseltä Muuramenharjulta avautuu keskisuomalaista luontoa hyvin edustava maisema. Muuratjärven eteläpuolella on metsämaisemaa. Niemien ja lahtien kuviokuva Pohjois-Päijänteen sokkeloinen ranta ulottuu lähelle Muuramenharjua Hautalahdessa.

4.5.2 Maa- ja kallioperä

Kallioperältään selvitysalue kuuluu laajaan Keski-Suomen granitoidimassiiviin, jota kutsutaan myös Keski-Suomen syväkivikompleksiksi. Pääkivilaji on granodioriitti, joka vaihettuu paikoin kvartsidioriitiksi ja graniitiksi. Kallioperän ikä on 1800–1900 miljoonaa vuotta.

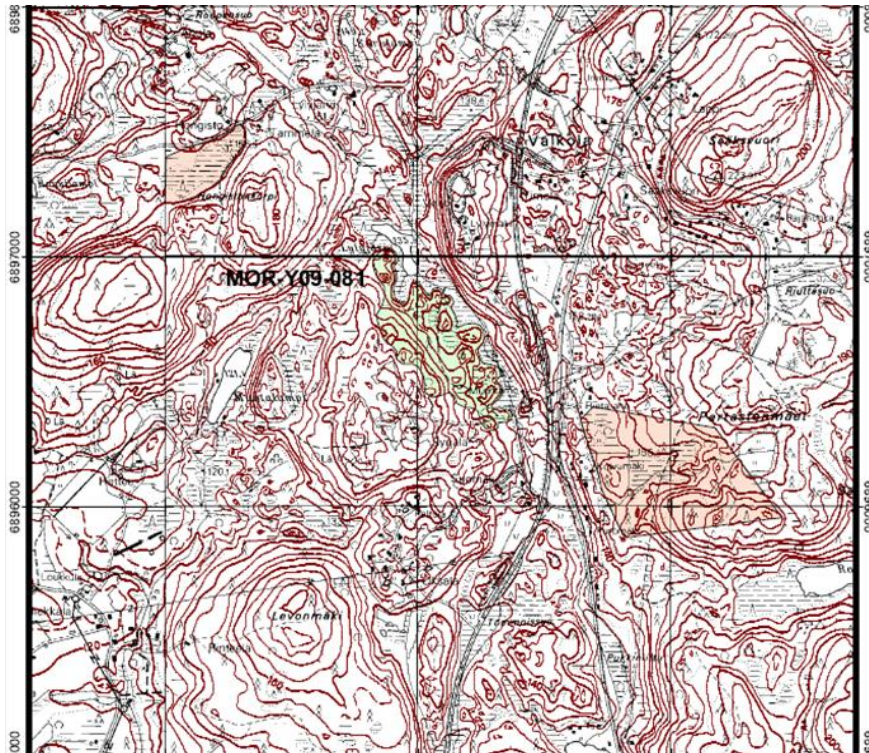
Alueen maaperää luonnehtii luode-koillisuuntainen Sisä-Suomen reunamuodostuma, missä maaperän pääaines on hiekkamoreenia, jäätikön puoleisessa osassa ovat karkeimmat lajitteet. Sisä-Suomen reunamuodostuma ulottuu Jämsästä Muuramen ja Jyväskylän kautta Laukaan ja Sumiaisten rajalle ja päättyy Keiteleeseen-Pieksämäen drumliinikenttään (Glückert 1973, 1974).

Reunamuodostuma on syntynyt Näsijärven-Jyväskylän jäätikkökielekevirran reunaan deglasiatiovaiheessa (Aartolahti 1972, Punkari 1979). Moreenimaita on erityisesti Levonmäen alueelle ja alueen eteläosissa, missä on myös kohtalaisen runsaasti kalliomaata. Hienoa hietaa, hietaa ja hiesua on Muuramenlammen ympäristössä ja Päijänteen puoleisilla alueilla. Pitkälän alueella on lisäksi savea. Nämä alueet on raivattu valtaosin pelloiksi. Levonmäen pohjoispuolella maaperää leimaa kumpumoreeni, jonka pääaines on hiekkamoreenia. Mäkien väliset notkopaikat ovat turvemaata (etupäässä saraturvetta). Kalliomaata on suhteellisen paljon. Lisäksi esiintyy hietamaita ja reunamuodostuma-alueita.

Alue on pinnanmuodoiltaan vaihtelevaa. Tyypillisiä ovat korkeat mäet ja harjanteet sekä peltoaukeat. Ympäristöstään erottuvia korkeita kohteita ovat Riihivuori, Paavalinvuori ja Muuramenharju.

Kaava-alueelle sijoittuu valtakunnallisesti merkittävät Syrjälän kumpumoreenialue (MOR-Y09-081) ja Paavalinvuori (KAO090008).

8.9.2015

Kuva 18. Syrjälän kumpumoreenialue on osoitettu vihreällä. (Kohdekortti 26. Syrjälän kumpumoreenialue, Muurame, 2. vaihemaakuntakaavan tausta-aineisto).

Syrjälän 1000x300 metrin kokoinen kumpumoreenialue sijoittuu Keski-Suomen kumpumoreenikentän eteläosaan, Sisä-Suomen reunamuodostuman proksimaalivyöhykkeeseen. Alue koostuu suurista ja kekomaisista, laeltaan terävistä ja pohjamuodoltaan pyöreistä tai soikeista kummuista. Kummut sijaitsevat luodekaakosuuntaisena ryhmänä moreenipeitteisen kalliomäen rinteellä ja sen alla olevassa soistuneessa purolaaksossa. Kumpujen halkaisija on 50-100 metriä ja korkeus 3-8 metriä. Alueen kokonaiskorkeusero on 33 metriä. Kummut ovat yleisesti jyrkkäpiirteisiä, ja niiden taitteet ovat pääosin näkyvissä. Kohdealue on osa laajaa, Sisä-Suomen reunamuodostumavyöhykkeen proksimaalipuolista melko omalaatuista kumpumoreeniosakenttää. Osakentän kummut ja paksut moreenikerrostumat sijoittuvat kalliomäkien välisiin painanteisiin ja osittain mäkien päälle. Osakentän yhteydessä on myös ns. Keuruu-deglasiaatioon liittyviä laajoja moreenipeitteisiä lajituneen aineksen kerrostumia. Alue on lähinnä lehtoa. Puusto on lähinnä hakattu tai varttunutta kuusikkoa. Niiden ohella on myös taimikoita. Alue rajautuu kartalla melko hyvin, mutta kummut näkyvät maastossa laaksosijainnin ja peitteisyyden takia vasta lähietäisyydeltä. Ympäristöön on vähäisiä näkymiä vain alueen reunoilta ja mäenrinteen yläosista. Alueen sisäinen maisema on kuitenkin peitteisyydestä huolimatta vaihteleva. Alueella on poluntapainen, ja maasto on kohtalaisen helppokulkuista. (Kohdekortti 26. Syrjälän kumpumoreenialue, Muurame, 2. vaihemaakuntakaavan tausta-aineisto.)

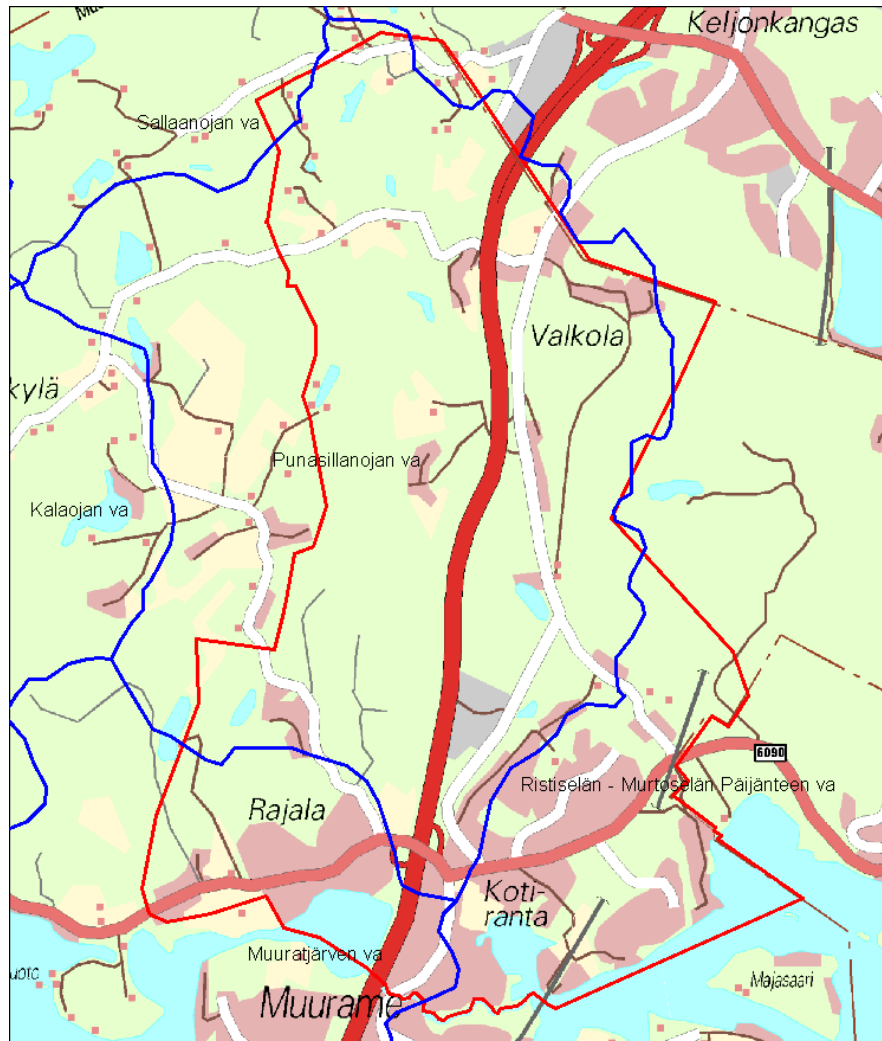
Pyöreämuotoisella ja kauttaaltaan jyrkkäpiirteisellä Paavalinvuorella on hyvin merkittäviä maisemallisia ja merkittäviä geologisia arvoja. Vuori näkyy maisemassa selvästi ympäröivää maastoa korkeampana jyrkänteisenä kalliioselänteenä. Alueen kallioperä on pääasiassa selvästi suuntautunutta keskikarkearakeista porfyyrista granodioriittia, jossa rapautumispinnalla erottuvat vaaleat maasälpähajarajeet ovat 1-2 cm:n pituisia. Alueen geomorfologiaa hallitsevat jyrkänteet, jotka ovat Paavalinvuoren koillisosassa massiivisimmillaan. Rinteet ja laen itäosa ovat pääasiassa oligotrofisen kasvillisuuden luonnehtimia, mutta juurella sekä laen länsipuolella on rehevämpää metsäkasvillisuutta. (Kohdekortti 77. Paavalinvuori, 2. vaihemaakuntakaavan tausta-aineisto.)

8.9.2015

Lisäksi Paavalinvuorella on todettu valtakunnallisesti arvokas rantakerrostuma (TUU-09-012). Rantakerrostuma on rantavoimien kerrostama hiekka-, sora- tai kivikerrostuma. Paavalinvuoren rantakerrostuman pinta-ala on 15 ha ja se kuuluu arvoluokkaan 4. Inventoiduista kohteista arvoluokkiin 1–4 sijoittuvilla tuuli- ja rantakerrostumilla on maa-aineslaissa mainittua valtakunnallista merkitystä. Arvoluokan 1 muodostumista osa on kansainvälisesti arvokkaita. Arvoluokkaan 5 sijoittuneet tuuli- ja rantakerrostumat jäävät selvityksen tausta-aineistoksi. (Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat, Suomen ympäristö 32/2011).

4.5.3 Pohja- ja pintavedet

Osayleiskaava-alueen I-vaiheen eteläpuolella Muuratharju on I-luokan mukainen tärkeä pohjavesialue, jolle sijoittuu kaksi käytössä olevaa vedenottamo, Innanlahden ja Suuruuskankaan vedenottamot. Pohjaveden pinta yhtyy Muuratjärven vedenpintaan (+90) muodostuman länsireunalla, missä Muuratjärven vettä suodattuu muodostumaan. Muuramen kunta ottaa talousvetensä Muuratharjulta. Alue on varattu myös Jyväskylän kaupungin vedenhankinta-alueeksi. Lisäksi selvitysalueen lähellä on yksi kolmannen luokan (muu pohjavesialue) pohjavesialuetta. Rannankylän pohjavesialue sijoittuu lähelle osayleiskaava-alueetta.

Kuva 19. Selvitysalue sijoittuu viidelle valuma-alueelle.

8.9.2015

4.5.4 Kasvillisuus ja eläimet

Muurame sijaitsee eteläboreaalisella kasvillisuusvyöhykkeellä, Järvi-Suomen kasvi-maantieteellisellä alueella. Muuramen kunta kuuluu Pohjois-Hämeen eliömaakuntaan.

Selvitysalueen metsätyypinä tuoreet ja lehtomaiset kankaat ovat vallitsevia. Kuivien kankaiden määrä on vähäinen. Selvitysalueen eteläosassa vallitsevat mustikkatyypin (MT) tuoreet kuusikankaat. Rehevyys lisääntyy selvitysalueen pohjoisosaan, missä vallitsevana metsätyypinä ovat käenkaalimustikkatyypin (OMT) lehtomaiset kuusikankaat. Kallioselännteillä ja harjumailla esiintyy puolukkatyypin (VT) kuivahkoja mäntykankaita sekä kanervatyypin (CT) kuivaa kangasta ja jäkälätyypin (CIT) karukkokangasta. Suuri osa metsämaasta on taimikoita tai nuorta metsää. Asutuksen läheisyydessä sekä rantavyöhykkeen metsät ovat pääosin lehtipuuvaltaisia. Puuston muodostavat koivu, harmaaleppä, pihlaja ja kuusi. Metsäluontoon tuovat vaihtelevuutta rehevät lehtoalueet, metsälammet suorantoineen sekä karut kallioalueet.

Lehtoja ja lehtomaisia kankaita esiintyy yleisesti. Lehtomaiset kankaat ovat käenkaali-mustikkatyypin (OMT) kankaita. Puustossa kuusi on usein vallitsevana, seassa kasvaa myös mäntyä, koivua ja muita lehtipuita. Lehdot sijaitsevat etenkin järvien ja purojen varsilla, osa on reheviä rinnelehtoja.

Alavat rantametsät ovat tyypillisesti koivuvaltaisista, seassa kasvaa harmaaleppää, pihlajaa sekä yksittäisiä haapoja. Metsitetyt pellot ovat nuoria koivikoita ja kuusikoita.

Soita on selvitysalueella varsin vähän ja ne sijoittuvat mäkien notkoihin ja purojen varsille sekä vesien rannalle. Suot on osin ojitettu. Ojittamattomat suot ovat korpia ja rämeitä sekä luhtia.

Rannat ovat vaihtelevasti kallio- ja moreenirantoja sekä alavia rantamaita. Pääosin maaranta on kapea.

Tavanomaista kulttuurikasvillisuutta edustavat mm. pihat, laidunnurmet, metsälaitumet, entiset pellot ja niityt sekä tienvarsikasvillisuus. Selvitysalueen pohjoisosassa on maakunnallisesti arvokas perinnemaisemakohte, Hetteen laitumet. Selvitysalueen eteläosassa on kasvillisuudeltaan monimuotoinen niittyalue.

Muuramen nisäkäslajisto on Keski-Suomelle tavanomaista. Hirvikanta on vahva. Yleisiä lajeja ovat metsäjänis, rusakko ja orava. Pienpedoista yleisiä ovat kettu, kärppä, lumikko, minkki ja supikoira. Muuramen eläimistön harvinaisempiin lajeihin kuuluu liito-orava, jonka tärkeimmät tiedossa olevat elinalueet sijaitsevat selvitysalueen lounaisosassa. Myös kaakkoisosassa ja länsiosassa havaittiin luontoselvityskäynneillä merkkejä liito-oravan oleskelusta.

Metsälinnusto on kangasmetsille tyypillinen. Yleisiä ovat pajulintu, kirjosiippo, peippo ja rastaat. Muuta havaittua lajistoa mm. sepelkyyhky, hömötiainen ja sinitiainen. Metsäkanalinnuista alueella elävät pyy ja metso. Huomionarvoisia lajeja ovat mm. tiltalti ja palokärki. Peltolinnuista yleisimpiä ovat kiuru, keltasirkku, töyhtöhyyppä ja kuovi. Yleisiä rakennetun ympäristön lajeja ovat räkättirastas, haarpääsky, räystäspääsky, varis ja harakka.

Selvitysalueelta on tiedossa useita uhanalaisten ja silmälläpidettävien hyönteislajien elinympäristöjä. Hyönteisten kannalta olennaisimmat elinympäristöt ovat vanhat metsät, lehdot, lehtimetsät, suot ja niityt. Suojaisat lahdet ja sisälammet ovat vesiympäristön hyönteisten merkittäviä lisääntymis- ja elinalueita.

8.9.2015

4.5.5 Merkittävimmät luontokohteet

Alueelta on tehty luontoselvitys (FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, 2012), jossa on laajemmin kuvattu alueen arvokkaimpia luontokohteita. Selvityksessä on kuvattu laajemmin kutakin kohdetta.

Natura-alueet

- Härkösuo-Hongistonkorpi, Natura 2000-alue
 - Uhanalaiset, silmälläpidettävät ja harvinaiset lajit: punakämmeikä (VU), suovalkku, lettokuirisammal ja pikkukihokki (VU)
 - Luontodirektiivin liitteen II lajit: kirjoverkkoperhonen ja lapinsirppisammal
- Partastenmäet, Natura 2000-alue
 - varttunutta lehtomaisen ja tuoreen kankaan kuusi-koivusekametsää, joissa kasvaa lisäksi vähän mäntyä ja haapaa, vanhoja lehtipuita, lehtipuiden pötkelöitä ja maapuita
 - vanhan metsän keskellä heteikköisen lehtokorven halki virtaa puro, johon valuu myös pohjavesiä
 - Luontodirektiivin liitteen II lajit: liito-orava
 - Lintudirektiivin liitteen I linnut: metso, palokärki, pikkusieppo, pyy, viirupöllö

Luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet (numerointi viittaa luontoselvitykseen, 2012)

- 1. Seunavuoren liito-oravan elinalue
 - Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit: liito-orava (VU) ja luontodirektiivin liitteen IV(a) laji
- 2. Kesämaan purometsä ja liito-oravan elinalue
 - Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit: liito-orava (VU) ja luontodirektiivin liitteen IV(a) laji
 - Uhanalaiset luontotyypit: Tuoreet keskiravinteiset (VU) ja kosteat lehdot (NT).
- 3. Suomäen lähteikkö ja liito-oravan elinpiiri
 - Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit: liito-orava (VU) ja luontodirektiivin liitteen IV(a) laji
 - Uhanalaiset luontotyypit: Luhtanevatorpi (NT-VU), Lähteiköt (VU, alueellisesti EN)
- 18. Raudanriutan purolehto
 - Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit: liito-orava (VU) ja luontodirektiivin liitteen IV(a) laji

Maakunnallisesti, seudullisesti, alueellisesti tai paikallisesti arvokkaat luontokohteet

- 4. Levonoja
 - kasvillisuus-, vesistö-, ja maisemakohde
- 5. Kesämaan puronvarsilehto
 - Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit: Hajuheinä (NT)
- 7. Kotirannan puronvarsilehto ja metsä
 - kasvillisuudeltaan ja luonteeltaan monipuolinen
- 21. Iso Palojärven puronvarsilehto
 - Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit: Hajuheinä (NT)
- 23. Paavalinvuori
 - Arvokas kallioalue
- 24., 25. Levonmäen korpi a ja b
- 27. Partastenmäen puro ja lähteikkö
 - Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit: Ketoneilikka (NT)

8.9.2015

- 6. Levonojan lehto
- 8. Multamäen lähdepuro ja lehto
- 9. Pienen Palojärven purolehto
- 10., 11. Ison Palojärven lehto a ja b
- 12., 13., 14. Multamäen lehto a, b ja c
- 15. Multamäen suo
- 16. Multamäen korpi a
- 17. Mustalammen suo ja puro
- 19. Sahinmäen lähde
- 20. Sahinmäen puronvarsilehto
- 22. Hautalanmäen metsä
- 26. Levonmäen kuusimetsä
- 28. Valkolan suo
- 29. Syjälän suo
- 30., 31. Paasivuoren suo a ja b
- 35. Multamäen metsä

4.6 Rakennettu kulttuuriympäristö ja arkeologia

4.6.1 Rakennettu kulttuuriympäristö

Muurame on Jyväskylän seudun eteläisintä aluetta, ja Jyväskylän läheinen sijainti on vaikuttanut paljon Muuramen kasvuun aina 1960-luvun puolesta välistä lähtien. Seutu on ollut lapsiperheiden suosiossa, joten kunnan väki on keski-ikältään varsin nuorta. Kunta onkin nykyään yksi Keski-Suomen lapsirikkaimmista kunnista, mikä näkyy rakentamisessa. Noin 9500 asukkaan Muurame yhdessä Laukaan kanssa ovat Jyväskylän ohella maakunnan nopeimmin kasvavia kaupunkiseudun kuntakeskuksia. Molempien kuntien keskustojen palvelutarjonta on monipuolinen.

Muuramen kahden taajaman, keskustan ja Kinkomaan, rakennettu ympäristö on pääosin eriaikoina syntyneitä asuin ympäristöjä. Alueella sijaitsee asuin ympäristöjä vanhasta maaseutuelinkeinojen ajasta aina 2000-luvulle saakka. Alueella onkin vielä näkyvissä kunnan maalaismainen tausta: asuinalueiden ympärillä avautuu perinteinen maanviljelysmaisema peltoineen ja metsäsaarekkeineen. Myös teollisuus on ollut aikojen saatossa vahvassa asemassa yrittäjähenkisessä Muuramessa, mikä näkyy nykyään kahtena teollisuusalueena, Teollisuuskylänä ja Punalan teollisuusalueena.

Kunnan virkistys- ja urheilualueet sijaitsevat muun muassa Muuramenjoen ja Muuratjoen vehreissä maisemissa. Kulttuuriympäristön muovautuminen alueella pohjautuu hyvin vahvasti 1900-luvun tapahtumiin, ilmiöihin ja rakentamiseen. Kuntaan syntyi vuosisadan lopulla niin sanottu Muuramen henki, ja määrätietoisien toiminnan avulla kasvanut kunta korostaa nykyään kuntapolitiikassaan alueen monia mahdollisuuksia, kestävä kehitystä, tasapainoista taloutta, yhteistyötä, viihtyvyyttä ja hallittua kasvua.

Perinnemaisemat

Kaava-alueen länsipuolelle sijoittuvat maakunnallisesti arvokkaat Hetteen vanhat laitumet ovat aikoinaan olleet nautakarjan ja lampaiden laitumina. Niityn ja hakimaan kasvillisuus on edelleen runsaslajista ja joukossa kasvaa useita harvinaistuneita lajeja. Pihapiirin rakennuksiin on koottu maatalon historiaa esittelevä museo.

Rakennetun kulttuuriympäristön maakunnallisesti arvokkaat kohteet ja alueet

Vahvistetussa maakuntakaavassa on suunnittelualueelle osoitettu kaksi rakennetun kulttuuriympäristön kohdetta sekä yksi alue.

8.9.2015

Valtakunnallisesti arvokkaana rakennettuna kulttuuriympäristönä on maakuntakaavassa osoitettu Hautalanmäen alue kirkonkylällä. Maakuntakaavan vahvistamisen jälkeen on vahvistettu (valtioneuvosto 22.12.2009) uudet valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009), joissa Hautalanmäki ei ole enää mainittuna. Keski-Suomen maakuntamuseon Kioski -sovelluksessa on erikseen mainittu alueelle sijoittuvat Hietala ja Hautala maakunnallisesti arvokkaina kohteina.

Maakuntakaavassa on osoitettu maakunnallisesti arvokkaaksi rakennetun kulttuuriympäristön kohteiksi Nuorisoseuran talo (kohdenumero 348) sekä Muuramenjoen eteläpuolella Kansakoulu-Sillankorva-Mesipelto (maakuntakaavan liitteen kohdenumero 343).

Lisäksi Keski-Suomen maakuntamuseon Kioski-sovelluksen mukaan monitoimitalo eli Mäkelänmäen koulu ja Muuramen kulttuurikeskus eli Nisulanmäen koulu ja Muuramen lukio on maakunnallisesti arvokas kohde.

Hautalanmäen alue on selvityksissä todettu muodostavan omaleimaisen, pienipiirteisen ja perinteisestä mäkikyläasutuksesta kertovan kokonaisuuden Muuratharjun rinteelle. Eteläosassa aluetta on Hautalan rakennusryhmä 1800-luvun alkupuolelta. Uudet liikennejärjestelyt ovat osittain heikentäneet ympäristökokonaisuutta.

Hautalanmäen alue sijaitsee valtatie 9 pohjoisen eritasoliittymän läheisyydessä. Se ulottuu aina Rauvanlahdentielle, ja toisaalta keskustan asutuksen läheisyyteen. Rajauksessa on huomioitu tilojen läheisyydessä olevat peltoalueet, koska ne luovat osaltaan vanhaa kylämaisemaa ja toimivat samalla suojavyöhykkeinä vanhalle asutukselle. Alueen ympärillä on uutta taajama-asutusta.

Hautalanmäen eteläosa, jossa sijaitsevat Hautalan, Santamäen, Hietalan ja Heikkilän tilojen 1800-luvulla rakennetut pihapiirit, on osa vanhaa Muuramen kylän keskustaa, jonka juuret ovat jo 1500-luvulla. Muuramen kirjan mukaan tämä alue on eniten säilyttänyt muistoja entisestä Muuramesta. Nykyisin alue on teiden saartama. Kinkovuorentie kulkee kokonaisuuden lävitse. Tilojen maat ovat jääneet laajenevan keskustan alle, mutta pihapiirit rakennuksineen ovat kuitenkin säilyneet alueella kertomassa Muuramen kylän entisaikaisesta vauraasta talonpoikaisasutuksesta. Tervala on ollut osa tätä kokonaisuutta, mutta sotien jälkeen se on muuttunut paljon. Tilan päärakennus purettiin jo 1970-luvulla kevyen liikenteenväylän tieltä.

1980- ja 1990-luvuilla Hautalanmäen miljöö on muuttunut uusien tielinjauksien ja eritasoliittymien myötä. Vuoden 1997 osayleiskaavassa Heikkilän ja keskustan välissä olevat pellot on merkitty ARK-alueeksi. Toteutuessaan taajama-asutus tulee kiinni vanhoihin tilakeskusten rakennuksiin. Maakuntakaavassa 2009 alueen raja on melko summittainen.

Alueella ei ole asemakaavaa, mutta sen reunoilla on keskustan, Kotirannan, Hautalanmäen ja Punasillan asemakaava-alueet. Hautalanmäen asemakaavoitettu alue työntyy hieman Hautalanmäen kulttuuriympäristön aluerajauksen sisälle. Muuten raja noudattelee pitkälti asemakaavoittamatonta aluetta.

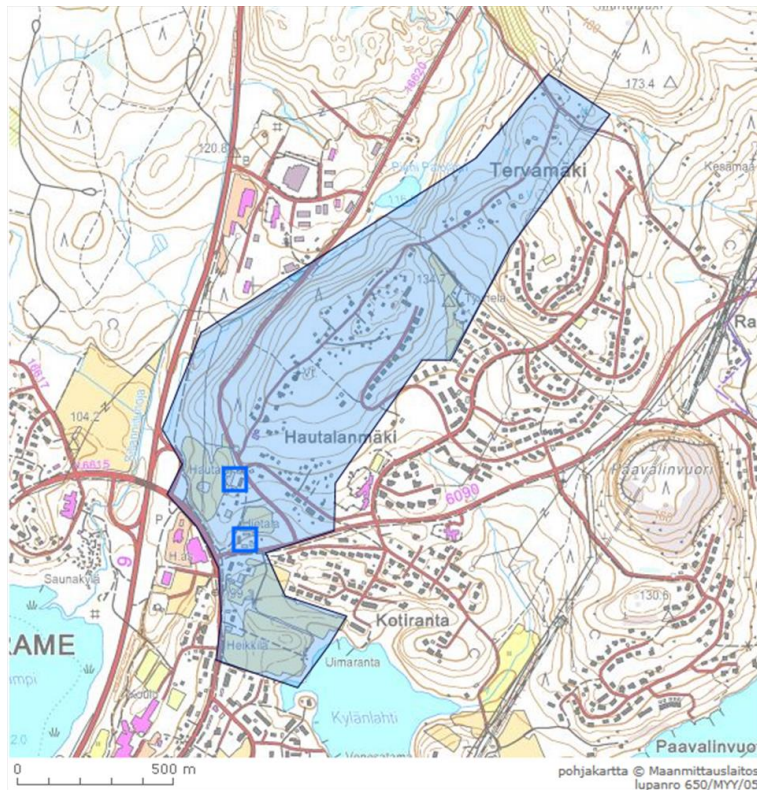
Vuonna 2012 on todettu, että tärkeitä taajamakuvallisia elementtejä alueella ovat korkeusvaihteluiden lisäksi avoimet viljelysmaisemat peltoineen ja pihapiireineen erityisesti Hautalanmäen lähistöllä. Tärkeä elementti on myös alueen mittasuhteet. Vanhat maatilojen pihapiirit ovat edelleen kiintopisteitä maisemassa, ja muu asutus on alisteista niille. Vanhat maatilojen pihapiirit luovat myös yhtenäisen maisemalinjan Muuramentien varteen valtatie eritasoliittymästä Peltolantiehen asti. Uudet tielinjaukset rikkovat hieman kokonaisuutta. Myös Hautalanmäentien asutuksen yleiskuva on säilynyt pienipiirteisenä.

Hautala sijaitsee mäen rinteessä näkyvällä paikalla valtatie 9, Muuramentien ja Vanhan Nelostien välisessä maastossa. Pihapiiri koostuu useammasta rakennuksesta.

8.9.2015

ta, joista tärkeimmät ovat ryhmittyneet neliön ympärille muodostaen umpipihan (vaikutteita läntisestä rakennuskulttuurista). Hautalan rakennukset edustavat talonpoikaisempireä.

Hietalan pihapiiri sijaitsee Hautalan ja Heikkilän välissä, Kinkovuorentien ja Muuramentien risteyksessä. Sen ympäristössä on peltomaata; uusi taajama-asutus on tullut lähelle. Pihapiiriin kuului vuonna 1981 viisi rakennusta: päärakennus, alapytinki, aittarivi, navetta ja riihi. Nykyään pihapiirissä sijaitsee myös Tervalasta siirretyt aitta ja sauna. Vuoden 1997 inventoinnin mukaan Hietalan talon on tehty Hautalan talon tyyliin talonpoikaisempireä noudattaen.

Kuva 20. Hautalanmäen likimääräinen raja- ja Hietalan ja Hämeenlinna talot (Keski-Suomen museon Kioski-sovellus, 2013).

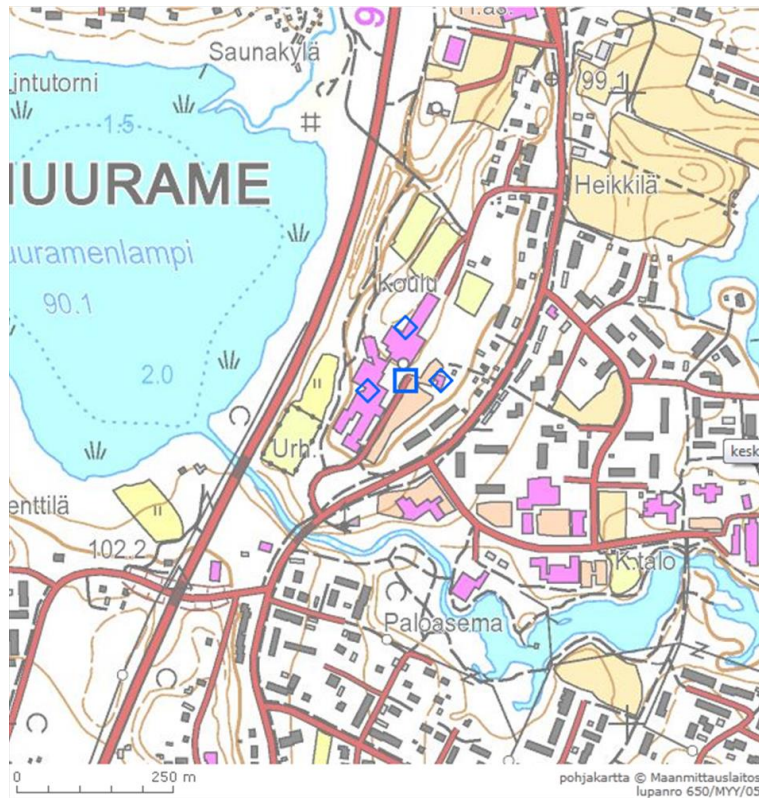
Keskustassa sijaitsevaa nuorisotaloa on kuvattu seuraavasti: Muuramen nuorisoseura perustettiin vuonna 1897, jonka jälkeen seuralle ryhdyttiin puuhaamaan taloa. Jugendtyylinen hirsirakennus valmistui kirkonkylän keskustaan vuonna 1909. Rakennus on satulakattoinen ja vuorattu hirsitalo, jossa on pieniruutuiset jugendikkunat. Toisella sivulla on puisten pilarien kannattelema avokuisti. Rakennusta on korjattu etenkin sisätiloiltaan, ja se on edelleen alkuperäisessä käytössä. Kohteen kulttuurihistorialliset arvot ovat edelleen olemassa. Kohteessa on viime vuosina tehty kunnostustöitä.

Monitoimitalo eli Mäkelänmäen koulu ja Muuramen kulttuurikeskus eli Nisulanmäen koulu ja Muuramen lukio muodostavat Muuramentien ja valtatie väliselle mälle kulttuurihistoriallisesti ja arkkitehtonisesti kerroksellisen kokonaisuuden. Monitoimitalo on valmistunut vuonna 1976 kouluksi, mutta ajan mukaisesti sen yhteyteen sijoitettiin myös kuntalaisten liikuntatiloja, kirjasto ja uimahalli. Muuramen kulttuurikeskus puolestaan toimii päivisin Nisulanmäen kouluna ja lukiona sekä iltasin ja viikonloppuisin kuntalaisten ja myös laajemmin lähiseutulaisten kokoontumispaikkana ja urheilutiloina. Lisäksi rakennuksessa toimii kahvila. Mäkelänmäen koulun edessä on hiekkakenttä, ja Kulttuurikeskuksen takana on suurempi kenttäalue. Talvisai-kaan koulun pihasta lähtee hiihtoladut. Rakennusmassan ja valtatie välissä on

8.9.2015

korkea meluvalli, ja eteläpuolella virtaa Muuramenjoki. Massojen etupuolella puolestaan sijaitsee laaja parkkipaikka-alue ja Muuramen työväentalo piharakennuksiin. Työväentalon vieressä sijaitsee myös kivinen sotamuistomerkki.

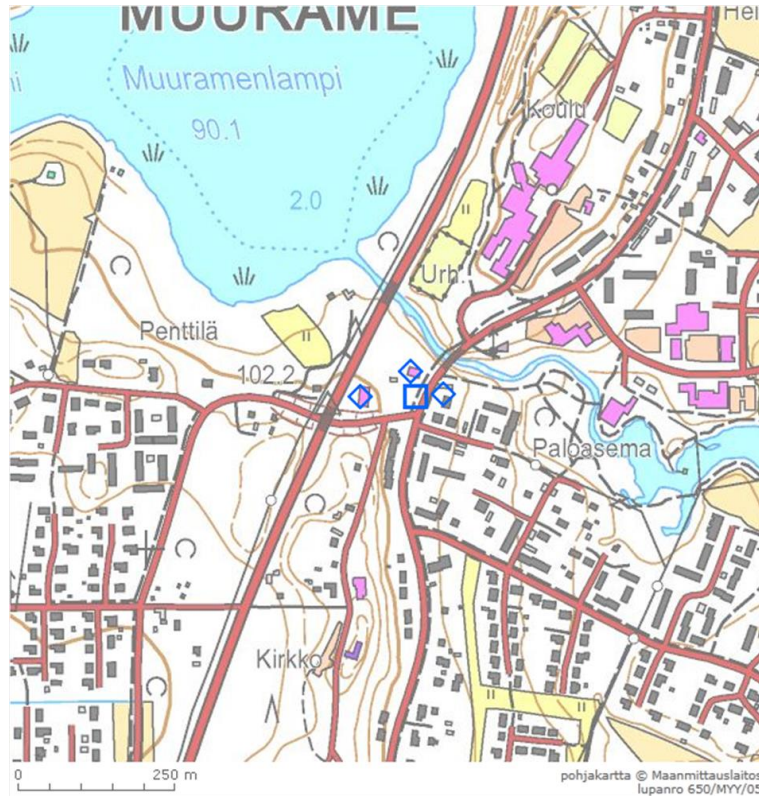
Kohde muodostaa mäelle kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja rakennusteknisesti kerroksellisen kokonaisuuden. Siinä on näkyvissä eri aikojen kulttuurisia ja arkkitehtonisia piirteitä sekä käytettyä rakennustekniikkaa ja -materiaaleja niin hirsirakentamisesta uudempaan betonielementtitekniikkaan. Työväentalo kertoo osaltaan Muuramen työväenliikkeen toiminnasta Muuramessa. Koulut puolestaan kertovat Muuramen kunnan jatkuvasta kasvusta 1960-luvun puolesta välistä lähtien, ja myös ihmisten lisääntyneestä vapaa-ajasta ja urheilukulttuurin kehittymisestä. Monitoimitalon uimahallin ja Kulttuurikeskuksen sisätilat ovat harvinaisen hyvin säilyneet alkuperäisinä värimaailmaltaan ja materiaaleiltaan. Kokonaisuus ja varsinkin kulttuurikeskus ovat myös maisemallisesti tärkeällä paikalla valtatievarressa, joten niillä on maisemallista merkitystä. Kulttuurikeskus näkyy myös Muuramentielle päin. Koulunmäelle on tehty käyttösuunnitelma 2014.

Kuva 21. Monitoimitalo eli Mäkelänmäen koulu, Muuramen kulttuurikeskus eli Nisulan koulu ja muuramen lukio sekä työväen talo muodostavat yhden kulttuuriympäristön arvokohteen (Keski-Suomen museon Kioski-sovellus, 2013).

Kansakoulu-Sillankorva-Mesipelto -kohteita, jotka sijoittuvat osayleiskaava-alueen rajan eteläpuolelle, on kuvattu seuraavasti: Muuramen kylänraitilla lähellä Muuramenjoen koskea ovat Muuramen kansakoulu, Mesipellon asuinrakennus ja Sillankorvan asuin- ja liikerakennus. Ne kertovat Muuramen kirkonkylän vanhan raitin historiasta. Kansakoulu on rakennettu vuonna 1932 arkkitehti Toivo Salervon suunnitelmien mukaan. Kansakoulu on kolmikerroksinen rapattu tiilirakennus, jonka ulkoasu on 1920-luvun klassismia. Kansakoulun viereen sijoittuu Sillankorvan asuin- ja liikerakennus. Sillankorva on aumakattainen ja vuorattu hirsirakennus, joka on laudasta laajennettu nykyasuunsa 1930-luvulla. Piharakennukset on purettu. Mesipellon pihapiiri on vastapäätä kansakoulua. Jugendtyylinen Mesipellon päärakennus on valmistunut ilmeisesti vuonna 1919. Sen lisäksi pihapiirissä on sauna-, liiteri-, aitta- ja navettarakennuksen monipuolinen yhdistelmä.

8.9.2015

Kuva 22. Muuramen kansakoulun, Mesipellon asuinrakennuksen ja Sillankorvan asuin- ja liikerrakennuksen sijainti (Keski-Suomen museon Kioski-sovellus, 2013).

Rakennetun kulttuuriympäristön muut arvokkaat kohteet ja alueet

Muuramen alueella on tehty vuonna 1986 inventointi, jossa on luetteloitu merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Osa kohteista on sittemmin purettu tai niihin on voitu tehdä merkittäviäkin muutoksia.

Vuonna 2012 Keski-Suomen museo on aloittanut modernin rakennusperinnön inventointihankkeen. Inventoinnin tarkoituksena on tuottaa valtakunnallisesti merkittävää tutkimustietoa uudemmasta rakennusperinnöstä. Inventointi tehdään koko maakunnassa, erityisesti kuntien ja kaupunkien keskustoissa ja taajamissa. Tarkoituksena on tunnistaa modernin rakennusperinnön valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat alueet ja kohteet. Muuramen osalta inventoinnista on tehty raportti *Muuramen modernin rakennusperinnön inventointi, Keskustaajama ja Kirkkomaa* (2012, Virpi Myllykoski, Keski-Suomen museo). Muuramen osalta tutkimus kattaa 1950-luvulla ja sen jälkeen rakennetut ympäristöt.

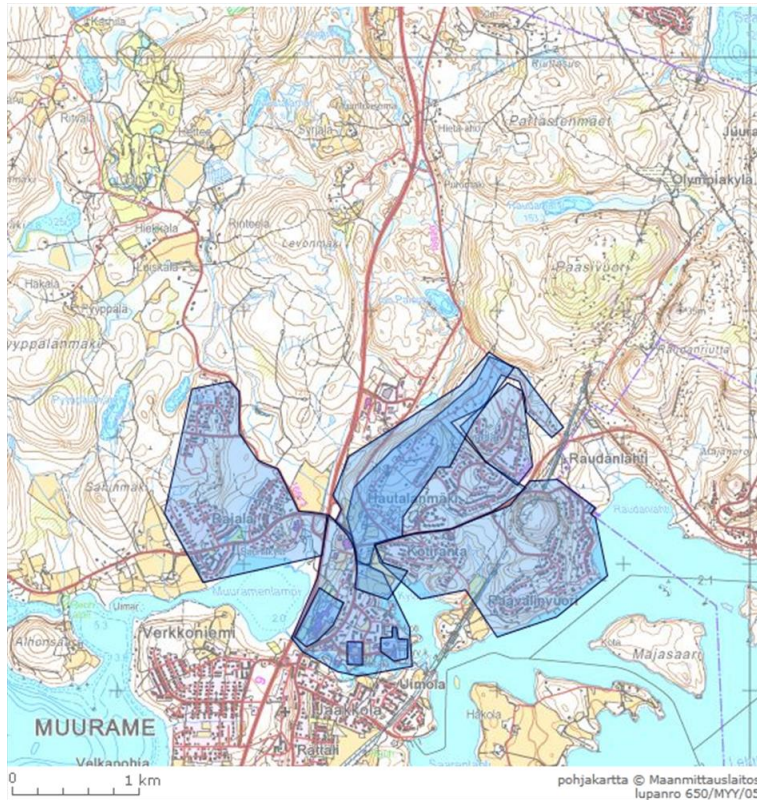
Taulukko 7. Vuoden 1986 inventointikohteet, lisätty vuoden 2012 tiedot kohteiden olemassaolosta.

numero	kohde
5	Hautalahtilanmäki 5/1 Hautalahtila
5	Hautalahtilanmäki 5/2 Santamäki
5	Hautalahtilanmäki 5/3 Hietala
5	Hautalahtilanmäki 5/4 Heikkilä
6	Ellilä (hävinnyt, inv. 2012)
7	Koivula
8	Metsälä
9	Multamäki
10	Pohjanmäki
11	Porttila

8.9.2015

12	Rauhala
13	Tiensivu
14	Tyynelä
53	Aittosaari
54	Franssila
60	Järvelä (hävinnyt, inv. 2012)
63	Kauppamäki
64	Kauppilanmäki (hävinnyt, inv. 2012)
67	Kukkamäki
68	Kunnannisula / purettu, tieto kunnasta
69	Mökki Kunnannisulan maalla (hävinnyt, inv. 2012)
72	Mattila
74	Vanha-Mikkola (purettu)
76	Muuramen nuorisoseuratalo, Alankola, Tasankola
77	Muuramen työväentalo
80	Norola (hävinnyt, inv. 2012)
81	Nuuttilanranta (Nuuttila)
82	Pellonpää (hävinnyt, inv. 2012)
83	Peltola
94	Soppela/Soppelo (hävinnyt, inv. 2012)
98	Tervalta
102	Mökki järvenlaskuyhtiön maalla (hävinnyt, inv. 2012)
115	Kaunisto
116	Peltomaa
117	Porttila
118	Rajala (vanha pappila)
119	Saarikko (Kievari)
145	Haapalahti (epäselvä, luultavasti purettu, inv. 2012)
146	Koivuaho (hävinnyt, inv. 2012)
161	Lammallehto
164	Ahola
165	Hongisto
166	Lylymäki; Lylymäki
166	Lylymäki; Veijjo
166	Lylymäki; Haarala
167	Syrjälä
168	Sääksvuori
169	Timola
170	Valkola (Valkeasuo)

8.9.2015

Kuva 23. Keski-Suomen maakuntamuseon tietokannan mukaiset rakennetun kulttuuriympäristön alueet kaava-alueella (Keski-Suomen museon Kioski-sovellus 2013).

Taulukko 8. Yleiskaava-alueen inventoidut alueet ja -kohteet (Keski-Suomen museon Kioski-sovellus 2013).

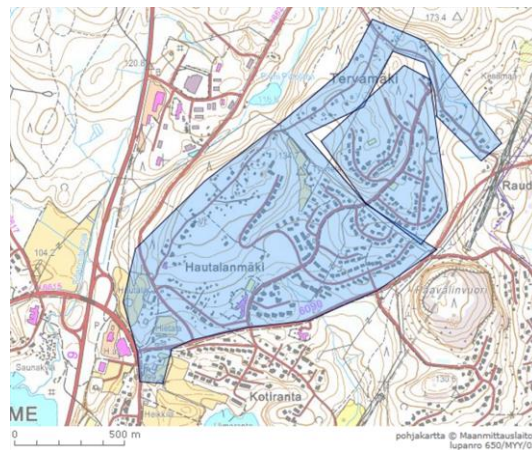
Alueet ja kohteet		arvotus
Hautalanmäen kulttuuriympäristö		(ks. laajempi kuvaus edellä) maakunnallisesti arvokas
	Hautala	maakunnallisesti arvokas rakennushistoriallisesti, historiallisesti, maisemallisesti merkittävä
	Heikkilä	historiallisesti, maisemallisesti merkittävä
	Hietala	maakunnallisesti arvokas rakennushistoriallisesti, historiallisesti, maisemallisesti merkittävä
	Koivula	maisemallisesti merkittävä
	Metsälä	paikallishistoriallisesti merkittävä
	Multämäki	paikallisesti kulttuurihistoriallisesti merkittävä
	Pohjanmäki	paikallishistoriallisesti merkittävä
	Porttila	paikallishistoriallisesti merkittävä
	Rauhala	paikallishistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti merkittävä
	Santämäki	historiallisesti, maisemallisesti merkittävä
	Tiensivu	paikallinen kulttuurihistoriallinen ja rakennustaiteellinen arvo
	Tyynelä	historiallisesti ja maisemallisesti merkittävä
Hautalanmäen asuinalue		
Hautalanmäen asuinalue käsittää Hautalanmäentien varren vanhan asutuksen ja uu-		

8.9.2015

den asuinalueen Hautalanmäen rinteillä. Se muodostaa Hautalanmäen osa-alueen läntisimmät ja pohjoisimmat alueet. Alue on etelään viettävää rinnemaata. Alueeseen kuuluu läheisesti myös Tervämäen asuinalue. Hautalanmäen ja Tervämäen uuden asutuksen rajana kulkee kapea puistovyöhyke.

Hautalanmäkeen kuuluu maakuntakaavassa valtakunnallisesti merkittäviin kohteisiin nostettu Hautalanmäen kulttuuriympäristö, johon kuuluu niin Hautalanmäen isot maa-alaistalot ja mäen päällä sijaitseva mökkiasutus.

Vuonna 2012 Hautalanmäen asuinalueella näkyi 1990-luvun ja 2000-luvun yhteiskunnassa ja arkkitehtuurissa tapahtuneet muutokset. 1990-luvun alun lamaan reagointi näkyy edelleen alueen kaavassa rakentumattomina rivitalo- ja pienkerrostalotontteina. Lama näkyy myös ympäristössä: alue on alkanut rakentumaan, mutta tapahtuma on keskeytynyt laman tullessa. 2000-luvulla rakentaminen vilkastui huomattavasti ja alueelle syntyi 2000-luvun omakotitalokokonaisuuksia. Hautalanmäki on rakentunut pääosin kaavan ja ohjeistuksen mukaisesti. Vain rivitalo- ja kerrostalotontteja on vielä rakentumatta.

Hautalanmäen ja Tervämäen asuinalueet (Keski-Suomen museon Kioski-sovellus, 2013).

Tervämäen asuinalue

Tervämäen asuinalue Muuramen keskustan tuntumassa on yksi uusista asuinalueista, ja se on rakentunut varsin nopeasti. Se rajautuu Hautalanmäen asuinalueeseen kapean puistovyöhykkeen kautta. Alue koostuu ainoastaan omakotitaloista, jotka ovat lähinnä 2000-luvun pakettitaloja. Alueella ei ole arkkitehtonista yhtenäisyyttä; vain sama katokaltevuus harjakatoissa luo alueelle yhtenäistä ilmettä. Muuten rakennusten väriyty ja materiaalit vaihtelevat paljon.

Tervämäki edustaa 2000-luvun omakotivaltaista asuinalueita. on osa laajempaa asuin-alueita, josta ensin toteutettiin Hautalanmäki kymmenen vuoden aikana vaiheittain. Hautalanmäen vapaat tontit kuitenkin loppuivat 2000-luvun alussa, joten tuli tarvetta laajentaa asemakaavaa Tervämäen puolelle. Se muodostaa siten luonnollisen jatkumon Hautalanmäen asuinalueelle.

Keskustan osa-alue

Muuramen keskustaa rajaavat kolmelta sivulta vesistöt. Idässä keskusta-alue rajoittuu Päijänteeseen kuuluva Kylänlahteen, lännessä puolestaan Muuratjärveen kuuluvaan Muuramenlahteen ja etelässä keskustaa rajaa Muuramenjoki, joka yhdistää edellä mainittuja lahtia toisiinsa.

Alueella sijaitsee asuinalueita, julkisia alueita ja liike-elämän alueita. Asuinrakennukset keskittyvät Muuramentien ja Mikkolantien varseen sekä keskustan pohjoisosiin. Suurin osa ydinkeskustan asuinrakentamisesta on kerrostalorakentamista rivitalojen keskittyessä pääasiassa Kylänlahden rannan tuntumaan. Omakotitaloja alueella sijaitsee enimmäkseen vain Muuramentien varressa, mikä on jäänne raittikylän luonteesta.

8.9.2015

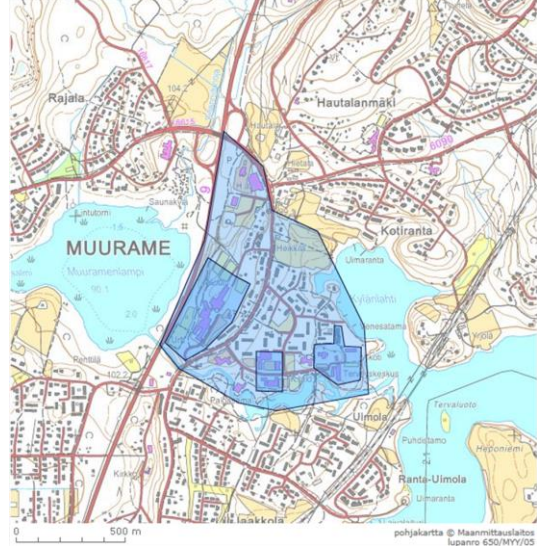
1970-luvun jälkeen keskustaan ei ole rakennettu yksittäisiä omakotitaloja keskeisille paikoille. Virastotielle puolestaan on keskittynyt keskustan julkinen virasto- ja liikerakentaminen: tien alkupäässä on kaksi liikerakennusta ja kunnantalo, kun taas tien lopussa, Kylänlahden rannoilla, on sosiaalisten rakennusten keskittymä. Lisäksi kunnallista rakentamista on Mäkelänmäellä Kulttuurikeskuksen ja Monitoimitalon muodossa sekä liikerakentamista on 9-tien eritasoliittymän läheisyydessä, jossa sijaitsee Shell-huoltoasema. Shellin vieressä sijaitsee myös vanha, rauhoitettu mänty. Keskustan alueelle on rakennettu myös kerrostaloja joka vuosikymmenellä 1960- ja 1970-luvun vaihteesta lähtien.

Muuramen keskustan alue kuvastaa hyvin Suomen maaseudulla 1960-luvulta lähtien alkanutta rakennemuutosta, jossa maaseutumaiset kirkonkylät alkoivat muuttua kaupunkimaisiksi taajamiksi. Muuramessa tuo muutos ajoittui erityisesti 1970-luvulle, jolloin rakennettiin uusi keskusta vanhojen maatilojen peltoalueelle määrätietoisien aluepolitiikan avulla. Keskusta on rakentunut kaavoituksen kautta, jonka tarvetta ovat synnyttäneet julkinen, liike- ja asuinrakentaminen. Alue toteutunut varsin pitkälle suunnitelmien mukaisesti, mutta ennen 1970-lukua syntyneet tiet ja rakennettu ympäristö loivat pohjan suunnittelulle. Suurempia alueita keskustassa on kaavoitettu varsinkin 1970-luvulla ja 1990-luvulla, joiden aikaiset kaavat edustavat hyvin ajan henkeä. 1970-luvun kaavoissa näkyy ihanteina olleet järjestelmällisyys, suorakulmaisuus ja rakennusten sijoittelu kulmittain toisiinsa nähden. 1990-luvun vaihteessa taas asuinympäristön viihtyisyys oli tullut yhdeksi ihanteeksi, ja tämä näkyy maisemassa monimuotoisempänä ja vihreämpänä ympäristönä keskustan pohjoisosissa. Edellisten seikkojen lisäksi vieläkin jatkuva kerrostalorakentaminen on tuonut vuosikymmenien mittaan historiallista ja rakennustaiteellista kerroksellisuutta maisemaan. Siten Muuramen keskustassa määräävimpänä kulttuurihistoriallisena piirteenä on historiallinen kerroksellisuus. Vanhaa Muurameakin on vielä nähtävissä muuttuneessa keskustassa Hautalanmäen alueella sekä yksittäisinä taloina keskustassa muistona kylän kadonneesta raittikylän luonteesta. Lisäksi historiallisesti ja maisemallisesti tärkeä alue on Hautalanmäen jatkona oleva peltokaistale, koska se muistuttaa pitäjän menneisyydestä maaseutupitäjänä.

Alueelle sijoittuvat kohteet:

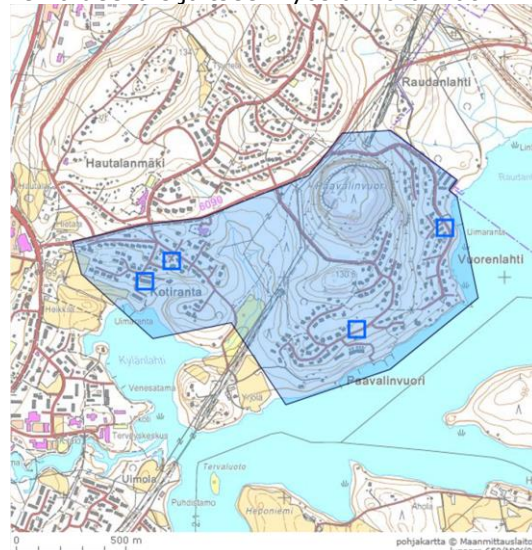
Aittosaari	paikallisesti arvokas
As Oy Muuramen Koskenpengeri	paikallisesti arvokas
Franssila	paikallisesti arvokas
Hammaslääkäri Linnun talo	paikallisesti arvokas
Kaupparamäki	paikallisesti arvokas
KOy Muuramen Liikekeskus	paikallisesti arvokas
KOy Muuramen Virastotie	paikallisesti arvokas
KOy Muuramenportti	paikallisesti arvokas
Kukkamäki	paikallisesti arvokas
Kunnalliskoti ja vanhusten rivitalo - Kiinteistö Oy Kylänkartano - Nuuttilanranta (vanhusten rivitalo)	paikallisesti arvokas
Kylänlahden päiväkotiki ja Nuuttila	paikallisesti arvokas
Mattila	paikallisesti arvokas
Mikkola	paikallisesti arvokas
Muuramen kulttuurikeskuksen, monitoimitalon ja työväentalon muodostama kokonaisuus: - kulttuurikeskus eli Nisulanmäen koulu ja Muuramen lukio - monitoimitalo eli Mäkelänmäen koulu - työväentalo	(ks. laajempi kuvaus edellä) maakunnallisesti arvokas
Muuramen nuorisoseurantalot	(ks. laajempi kuvaus edellä) maakunnallisesti arvokas
Muuramen Shell	paikallisesti arvokas
Muuramenjoen keskuspuisto	paikallisesti arvokas
Muuramentien varren keltaiset kerrostalot	paikallisesti arvokas

8.9.2015

	Paloasema ja kunnan tekninen osasto	paikallisesti arvokas
	Peltola	paikallisesti arvokas
	Tervala	paikallisesti arvokas
	Terveyskeskus	paikallisesti arvokas
	Virastotalo	paikallisesti arvokas
 <p>Keskustan osa-alue sekä sen sisään sijoittuvat Muuramen keskustan sosiaali- ja terveyspalvelurakennusten keskittymä, Muuramen koulukeskuksen, monitoimitalon ja työväentalon muodostamakokonaisuus sekä Muuramen liikekeskusta (Keski-Suomen museon Kioski-sovellus, 2013).</p>		
	Muuramen keskustan sosiaali- ja terveyspalvelurakennusten keskittymä	paikallisesti arvokas
	<ul style="list-style-type: none"> - Hammaslääkäri Linnun talo - kunnalliskoti - Kylänlahden päiväkot - Mikkola - terveyskeskus - vanhusten rivitalo <p>Kylänlahden päiväkot, terveyskeskus, vanhusten rivitalo ja kunnalliskoti muodostavat laajan sosiaali- ja terveyspalvelurakennusten alueen Muuramen keskusta, Kylänlahden rannoille. Lisäksi alueeseen on aikoinaan kuulunut läheisesti ja historiallisesti myös hammaslääkäri Linnun talo ja neuvolana toiminut Mikkola. Alueen vieressä sijaitsee myös vanhusten palvelukoti Koskikoti. Alue kuvastaa sosiaalialan kehittymistä Muuramessa ja on siten paikallisesti merkittävä.</p>	
	Muuramen liikekeskusta	paikallisesti arvokas
	<ul style="list-style-type: none"> - KOY Muuramen Liikekeskus - KOY Muuramen Virastotie - Muuramen kunnan virastotalo <p>Muuramen kunnan virastotalo, KOY Muuramen Liikekeskus ja KOY Muuramen virastotie muodostavat Virastotien varrelle arkkitehtonisesti yhtenäisen kokonaisuuden ja siten maisemallisesti merkittävän kokonaisuuden. Lisäksi rakennuksilla on omat yhteytensä Muuramen historiaan. Kokonaisuus liittyy myös Muuramen kunnan tietoiseen keskustan luomiseen Virastotien varteen, mikä on myös ilmentymä 1970-luvun toimintojen keskittämisen ihanteesta.</p>	
	Kotiranta	
	<p>Kotirannan osa-alue pitää sisällään kolme asuinaluetta: nimikkoalue Kotiranta, 1980-luvulla kaavoitettu Paavalinvuori ja 2000-luvulla kaavoitettu Vuorelahti. Kotirannan eteläisimmässä kärjessä sijaitsee myös hieman asutusta asemakaavoittamattomalla alueella, mikä kuitenkin kuuluu Päijänteen rantayleiskaava-alueeseen. Alueen</p>	

8.9.2015

halki kulkee myös Jämsä-Jyväskylä rautatie, joka sukeltaa alueella sijaitsevan Paavalinvuoren sisään rakennettuun tunneliin. Samalla se on määritelty pitkälle alueen rakentumista: Kotirannan asuinalue on jäänyt radan länsipuolelle, jossa maastonmuodot ovat pääosin alavaa, Kylänlahdelle viettävää. Radan itäpuolella puolestaan sijaitsee Paavalinvuori ja Vuorenlahti, jotka kummatkin sijaitsevat Paa-valinvuoren rinteillä. Siten alueiden maastonmuodot ovat mäkiä: alueella on jyrkkiä nousuja ja laskuja. Rakennukset alueilla siis ryhmittyvät siis toistensa ylä- ja alapuolelle. Asuinalueiden ja Kinkovuorentien keskelle jää siis Paavalinvuoren huippu, joka nousee puustoineen ja kalliioineen maisemallisesti merkittäväksi alueeksi, maiseman kiintopisteeksi. Paavalinvuori onkin määritelty maisemallisesti merkittäväksi ja geologia arvoja omaavaksi alueeksi valtakunnallisessa kalliioalueiden inventoinnissa. Kylänlahdella ja Paavalinvuoren alueella sijaitsee myös uimarannat.

Kotirannan osa-alueelle sijoittuvat As Oy Muuratrinne sekä Kotirannan, Paavalinvuoren ja Vuorenlahden asuinalueet (Keski-Suomen museon Kioski-sovellus, 2013).

Kotirannan asuinalueen ilmeessä näkyy selvästi ilman kaavaa ja kaavan myötä rakentuneet alueet. Alueen itäinen osa, Puustellintie rajana, on varsin monimuotoista ja erinäköistä 1960- ja 1970-luvun pientalorakentamista. Alueella tapaa niin tasakattoisia, keltatiilipintaisia kuin väreillä leikitteleviä yksikertaisen näköisiä omakotitaloja. Alueen itäpuolen arvot tulevat siten kyseisten vuosikymmenten rakentamistavan tyyppisyydestä. Kaavan myötä rakentuneet osa-alueet Kotirannan länsiosassa ovat jo arkkitehtuuriltaan yhtenäisiä ohjeistuksen vuoksi, joten niillä arvot tulevat alueen yhtenäisyydestä. Hietalantien varren keltatiilillä taloilla on myös maisemallista merkitystä, koska ne näkyvät Kinkovuorentielle päin.

As Oy Muuratrinne Muurame (asuinrakennus) on paikallishistoriallisesti merkittävä rakennus, koska se on Muuramen ensimmäinen rivitalo. Lisäarvoa rakennukselle tuo se, että se on ainoa tällaisena toteutunut rakennus Arkkitehtuuritoimisto Murtosaari, Vuorela & CO:n suuremmasta suunnitelmasta. Rakennuksessa on tehty ulkoasuun vaikuttavia muutoksia, mm. katto on vaihdettu tasakatosta harjakatoksi ja paikoin on vaihdettu koristelistoritusta sekä uudistetaan putkitukset vuonna 2012. Kattomuutosta lukuun ottamatta rakennuksen julkisivuissa on säilynyt vielä 1960-luvun rakennusperinteeseen viittaavia ominaispiirteitä, rakennusmateriaaleja sekä pääosin julkisivuväriä. Tiilijulkisivuissa näkyy hyvin myös paikalla tehdyn rakennuksen luonne. Rakennuksella on paikallista rakennushistoriallista arvoa.

Paavalinvuori on täysin kaavoituksen kautta rakentunut alue Muuramessa. Yleisilmeeltään ja arkkitehtuuriltaan hyvin yhtenäinen ja tasapainoinen alue on rakentunut pitkälti alueelle laaditun kaavan ja rakennustapaohjeiden mukaisesti. Muuramen kunnassa alue edustaa 1980-luvun lopun ja 1990-luvun pientalorakentamisena aluetta.

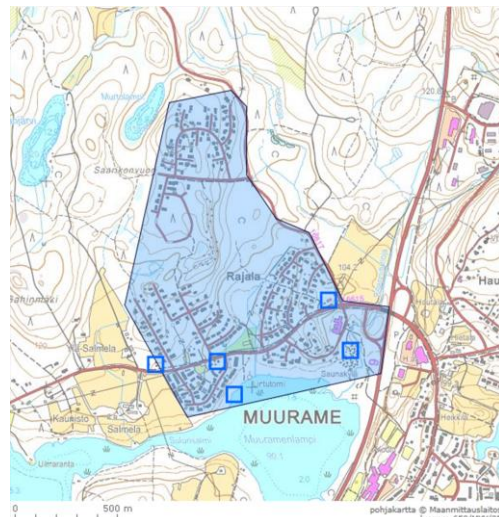
Vuorenlahti kuuluu Muuramen viimeisiin kaavoitettuihin asuinalueisiin, joten sille ei ole ehtinyt historiallisia arvoja. Osaltaan se tosin kertoo Muuramen jatkuvasta kas-

8.9.2015

vusta ja asuntopolitiikasta.

Rajala

Rajalan osa-alue sijaitsee Muuramen keskustataajaman luoteisnurkassa valtatie 1:n länsipuolella. Etelässä alue rajautuu Muuramenlahteen ja sekä lännessä että pohjoisessa aluetta reunustavat havupuuvuorot, korkeat mäet. Metsien ja asutuksen välissä on myös vähän peltoalueita. Rajalan osa-alue sisältää Muuramenlahden rannoilta pohjoiseen päin levittäytyvät **Rajalan asuinalueen**, joka on pääasiassa alkanut rakentumaan 1980-luvulla, sekä 2000-luvulla rakentuneen ja vieläkin rakentuvan **Seunavuoren** asuinalueen mäenrinteessä osa-alueen pohjoisimmassa osassa. Alue on enimmäkseen pientaloasuinalue, mutta valtatie 1:n tuntumassa sijaitsee myös Rajalan päiväkotia ja koulu sekä sen naapurissa vielä hetken sijaitseva Muuramen Saunakylä. **Saunakylää** ollaan kuitenkin siirtämässä johonkin muuhun kuntaan, mutta se on otettu mukaan tähän tutkimukseen tiedon tallentamiseksi sen alkuperäisestä paikasta. Maaston muodoiltaan Rajalan alue on pohjoiseen päin nousevaa, mäkistä maastoa. Alueen halki sen etelä osassa kulkee paikallistie Isolahdentie, josta erkanee myös Seunavuoreen vievä Pyppöläntie (paikallistie).

Rajalan osa-alueen sisään sijoittuvat Muuramen saunakylä, Peltomaa, Porttila, Rajala sekä Saarikko (Keski-Suomen museon Kioski-sovellus, 2013).

Saunakylä teki Riihivuoren kanssa Muuramesta valtakunnallisesti tunnetun paikan. Siten se on paikallishistoriallisesti arvokas. Myös museon asema Suomen ainoana saunamuseona tekee siitä merkittävän. Rakennustaiteellista ja -teknistä merkitystä rakennuksella on sauna-arkkitehtuurin ja rakennustavan tallentajana. Saunakylän rakentaminen vaikutti paljon myös Rajalan asuinalueen suunnittelun ja käyttöönottoon.

Peltomaa (asuinrakennus): Vuoden 1986 inventoinnissa rakennus on arvioitu historiallisesti arvokkaaksi. Rannankylän tie varressa on jäljellä vain muutama 1900-luvun alkupuolelta oleva mäkitupatyyppinen rakennus. Kohde on yksi näistä.

Porttila (asuinrakennus): Vuoden 1986 inventoinnissa kohde on arvioitu historiallisesti arvokkaaksi. Kohde on esimerkki 1920-luvulta rakennetusta pientalosta.

Rajala (vanha pappila) Pelto-Rajala (asuinrakennus): Vuoden 1986 inventoinnissa kohde on arvioitu historiallisesti arvokkaaksi. Kohde on historiallisesti merkittävä, koska se on alun perin ollut torppa ja myöhemmin toiminut Muuramen pappilana.

Saarikko (Kiervari) (asuinrakennus): Vuoden 1986 inventoinnissa kohde on arvioitu historiallisesti merkittäväksi. Kohteella on merkitystä melko hyvin vuosisadan alkupuolelta ulkoasunsa säilyttäneenä maatilana päärakennuksena sekä historiallista merkitystä ns. apitalona.

Seunavuori: Uutena asuinalueena Seunavuori kertoo Muuramen jatkuvasta väkiluvun

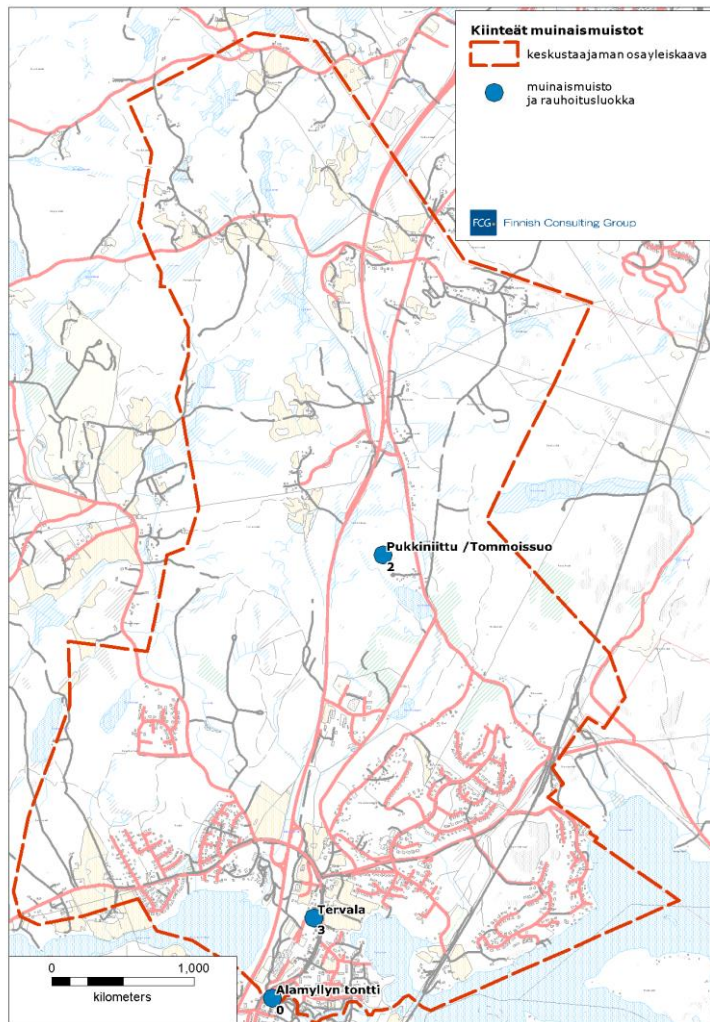
8.9.2015

kasvusta, mutta samasta syystä ei ole vielä suurta historiallista merkitystä. Myös alueen rakennustaiteellisia arvoja on vaikea määrittellä, mutta verrattuna muihin samankäisiin alueisiin Muuramessa Seunavuori on arkkitehtuuriltaan yhtenäisin. Siten se muodostaa näkyvälle paikalle maisemallisesti ja taajamakuvallisesti tärkeän alueen Seunavuoren rinteille.

4.6.2 Muinaisjäännökset

Kaava-alueella sijaitsee kolme muinaisjäännösrekisterissä olevaa kohdetta. Näistä Pukinniittu/Tommoissuo on ainoa varsinainen muinaismuistolain tarkoittama ja suojelema kiinteä muinaisjäännös.

nimi	kuvaus/laji	rauhoidusluokka
Tervala	mahdollinen asuinpaikka	3
Alamyllyn tontti	tasataltta, irtolöytö	0
Pukinniittu / Tommoissuo	kiviröykkiö	2

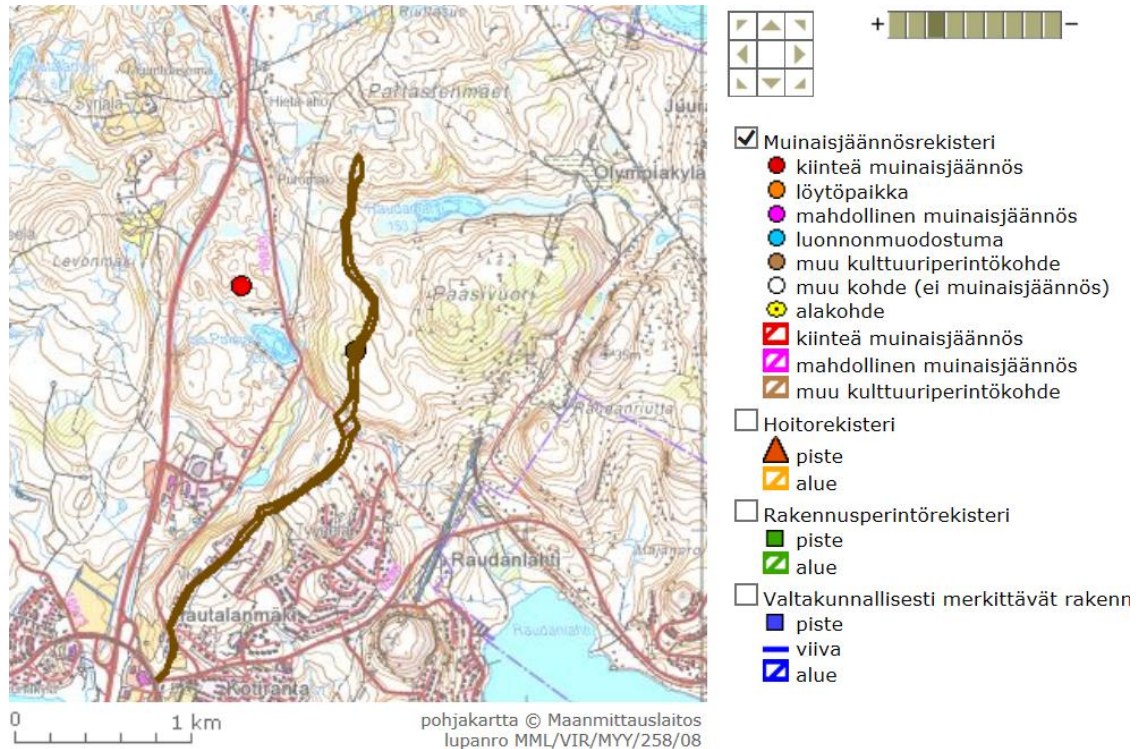

Kuva 24. Suunnittelualueella sijaitsevat muinaisjäännösrekisterin kohteet.

Lisäksi alueella sijaitsee Hautalanmäki-Partasenmäki historiallisen vanhan Laukaantien jäännös, joka on muu kulttuuriperintökohde. Museoviraston rekisterin mukaan kyseessä on historiallisen Laukaantien hyvin säilynyt osio Muuramen kirkonkylän pohjoispuolella.

8.9.2015

Tie kulkee hyvin mäkisessä maastossa. Vanha tielinja kulkee Hautalan tilan ohitse kevyenliikenteen väylää pitkin. Tie on mutkainen, mäkinen kylätie. Multamäessä tielinjan kulku on epäselvää n. 50 m matkalla alkupäästä. Partastenmäkien pohjoispuolella tien länsipuolella kulkee matalahko harjanne ja mahdollista ojitusta. Tie kulkee tällä terassilla. Tien alitse kulkee useissa kohdissa ojia, joissa on nykyaikaiset rummut. Multamäestä alkaen tie on aluksi metsätienä, muuttuu Partastenmäkien kohdalla poluksi, jossa vain paikoin tien alkuperäinen leveys on hahmotettavissa. Tien leveys on noin 2 metriä. Tieuraa käytetään kevyenliikenteen väylänä, metsäautotienä sekä koko matkaltaan virkistykseen.

Kuva 25. Hautalanmäen-Partastenmäen kulkuväylän sijainti (Museovirasto, kulttuuriympäristön rekisteriportaali, 2013).

4.7 Liikenteen nykytilanne

4.7.1 Liikenteellinen sijainti

Lentoliikenne

Lähin lentokenttä suunnittelualueelta sijaitsee Jyväskylässä, 35 kilometrin päässä Muuramen keskustasta. Lentokentältä on lentoyhteyksiä reittiliikenteessä Helsinkiin ja tilauslentoina ulkomaiden lomakohteisiin.

Vesiliikenne

Muurame sijaitsee Päijänteen rannalla. Kunnan alueella on kolme venesatamaa: Saarenlahden, Kylänlahden ja Kinkomaan satamat. Lähin matkustajasatama sijaitsee Jyväskylän keskusta-alueella Jyväsjärven rannalla. Satamasta on kesäisin matkustajalaivaliikennettä Lahteen, Jämsään, Suolahteen ja Viitasaarelle.

Raideliikenne

Kaava-alueen itäosassa Muuramea halkoo pohjois-eteläsuunnassa Jyväskylä-Tampere päätayhteys. Lähin henkilöjunaliikenteen asema sijaitsee Jyväskylässä, josta on yhteyksiä Tampereen, Seinäjoen ja Pieksämäen suuntiin.

8.9.2015

4.7.2 Tie- ja katuverkko

Valtatie 9

Muuramen halkaisee pohjois-eteläsuunnassa valtatie 9 (Turku–Kuopio), joka toimii kaava-alueella tieverkon runkona. Valtatie 9 liittyy Muuramen keskustan valtakunnan päätieverkkoon, ja se on pääyhteys kaava-alueelle. Valtatien 9 liikennemäärät kaava-alueella olivat Tierekisterin mukaan noin 11 900 – 16 500 ajoneuvoa vuorokaudessa vuonna 2011. Raskaan liikenteen osuus on noin 7 %. Nopeusrajoitus tiellä on 80 km/h. Jyväskylän seudun liikennemallin (JYSELI 2025) ennuste vuodelle 2040 Muuramesta Jyväskylän suuntaan on 21 200 – 21 700 ajoneuvoa vuorokaudessa tie- ja katuverkon vaiheesta riippuen, jolloin kasvua vuoden 2012 tilanteeseen on noin 30 %.

Muut maantiet

Muut maantiet suunnittelualueella ovat teiden toiminnallisen luokituksen mukaisesti yhdysteitä. Yhdysteistä merkittävimmät ovat Muuramen keskustan ohi kulkeva Muuramentie (pt 16619), valtatie 9 suuntainen rinnakkaistie Vanha nelostie (pt 16620/yt 6113) sekä itä-länsisuuntainen Säynätsaloon johtava Kinkovuorentie (yt 6090). Valtatie 9 kohdalla Kinkovuorentie muuttuu Muuramentieksi ja edelleen Isolahdentieksi (pt 16615), joka johtaa valtatie 9:n länteen. Säynätsaloon johtavalla Kinkovuorentiellä liikennemäärät ovat noin 2 200 ajon./vrk. Vanhan nelostien liikennemäärät ovat vähäiset, 500-1 000 ajon./vrk. Yhdysteiden merkitys on lähinnä haja-asutusalueiden yhteyksiä palveleva. Lisäksi ne linkittävät Muuramen keskustan niihin ilmansuuntiin, joita valtatie 9 ei palvele. Teiden merkitys pitkänmatkaiselle liikenteelle on vähäinen. Lisäksi suunnittelualueella on useita alemman asteen teitä, jotka palvelevat paikallisten haja-asutusalueiden liikennettä.

Kuva 26. Vanha nelostie on paikoin varsin kapea.

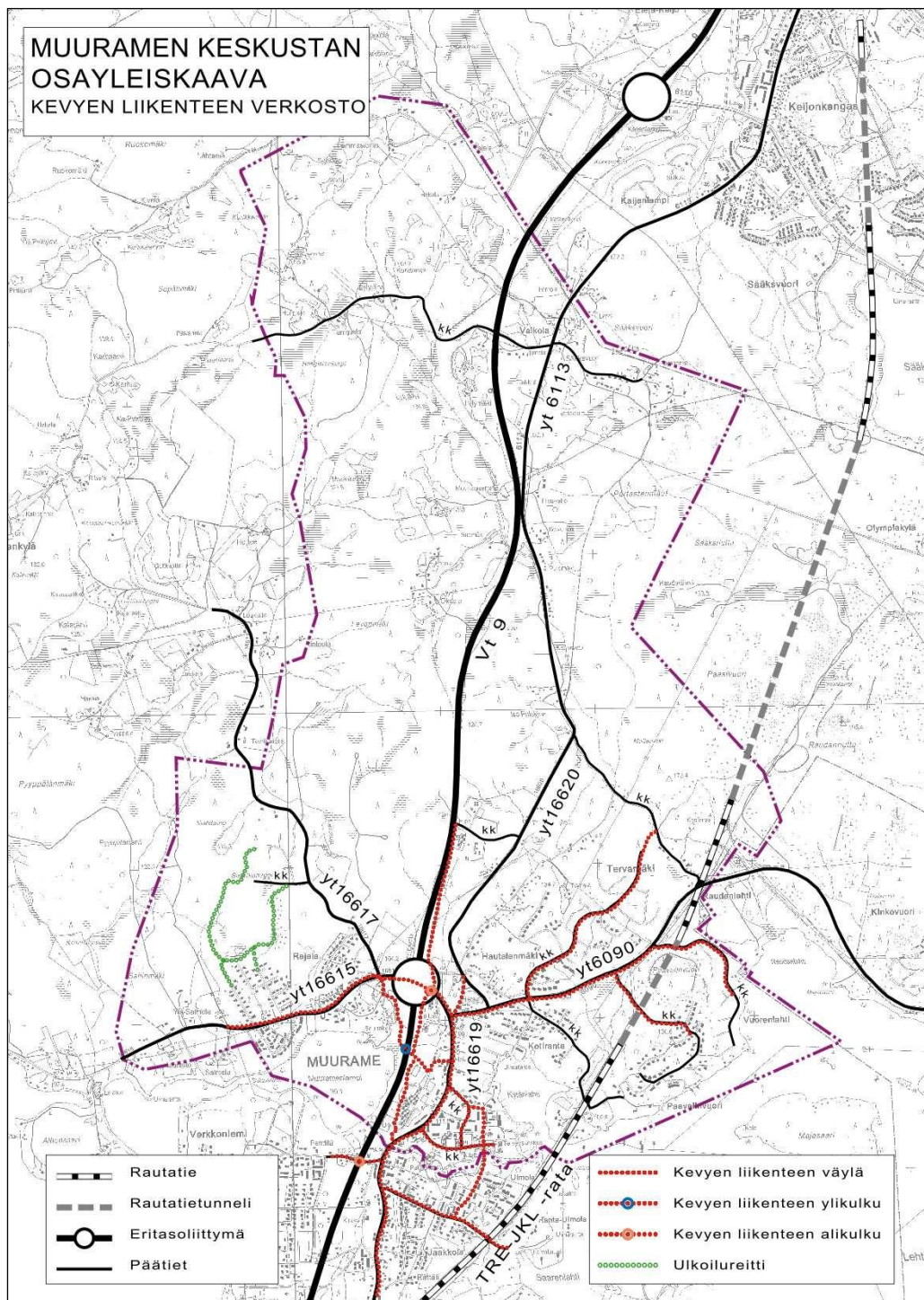
Katuverkko

Valtatieltä 9 pääsee Muuramen keskustaan parhaiten keskustan pohjoispuolelta Muuramentien eritasoliittymän ja Muuramentien kautta. Valtatieltä pääsee Muuramen keskustaan myös noin 3 km keskustan eteläpuolella olevan tasoliittymän ja Teollisuustien kautta. Tasoliittymän kohdalla valtatiellä 9 on kääntyvien kaistat sekä etelä- että pohjoissuunnasta tultaessa.

8.9.2015

4.7.3 Kevyt liikenne

Kaava-alueen kevyen liikenteen verkko painottuu pääkaduille. Keskusta-alueen hal- kova yhtenäinen kevyen liikenteen väylä alkaa Isolahdentien varrelta Rajalan asuinalueen takaa ja jatkuu valtatie 9 yli Muuramentielle ja edelleen keskustan ohitse Teollisuustielle lähes valtatie 9 tasoliittymään saakka. Muita kevyen liikenteen väyliä on taajamassa Virastotiellä, Mikkolantiellä, Penttilänraitilla ja Jaakkolantiellä. Kinkovuorentien (yt 6090) varrella on kevyen liikenteen väylä vain tien alkuosalla ja loppuosalla. Vanhalla nelostiellä (yt 6113) ei ole kevyen liikenteen väylää.

Kuva 28. Kevyen liikenteen pääverkon nykytilanne.

8.9.2015

Muuramen keskustan tuntumassa on merkittävässä määrin kokooja- ja tonttikatuja yhdistäviä kevyen liikenteen väyliä niin, että kevyen liikenteen kulkuyhteydet alueiden välillä ovat luontevia. Muuramentien ja Valtatien 9 välissä kulkeva kevyen liikenteen reitistö yhdistää valtatie itä- ja eteläpuolen toisiinsa kevyen liikenteen ylikulkuyhteydellä. Tämä helpottaa huomattavasti kevyen liikenteen yhteyksiä Isolahdentien suuntaan. Muuramen keski- ja pohjoisosassa kulkee metsäautotie- ja ulkoi- lurreittitasoisia yhteyksiä, jotka hieman laajentavat kevyen liikenteen toimintamahdollisuuksia.

4.7.4 Joukkoliikenne

Pitkänmatkainen joukkoliikenne

Muuramen ohi kulkee valtatie 9 pitkin noin 15 pikavuoroa vuorokaudessa sekä arkisin että viikonloppuisin. Näistä puolet kulkee Lahden kautta Helsinkiin, ja puolet Tampereelle. Lisäksi Muuramen keskustan kautta kiertäviä Jämsään meneviä vakiovuoroja on noin 10 vuorokaudessa arkisin ja viikonloppuisin 2-3 vuorokaudessa. Vastaavasti Jyväskylän suuntaan on noin 15 pikavuoroa ja noin 10 keskustan kautta kulkevia vakiovuoroja vuorokaudessa. Osa vuoroista kulkee vain koulupäivisin.

Muuramen keskustan kohdalla on valtatiellä 9 yksi pikavuoropysäkki Penttilänraitin alikulun kohdalla keskustan lounaispuolella. Pysäkeille ei ole erillistä kevyen liikenteen väylää, vaan jalan tai polkupyörällä tulevat joutuvat kulkemaan valtatie 9 vartta. Liikenneturvallisuusolosuhteet pysäkeille saapuessa ovat siis heikot. Penttilänraitilta valtatielle 9 on ainoastaan polkumainen yhteys, jolla on portaat ja joilla ei ole talvikunnossapitoa. Näin suorin reitti pysäkeille ei ole esteetön. Talviaikana lähin kulkuyhteys on noin 300 m pysäkeistä etelään Verkkoniementien tai Alvar Aallon polun kautta. Molemmat näistä ovat päälystämättömiä, mikä heikentää niiden käytettävyyttä erityisesti talviaikana, ja pitkäkö matka niille heikentää entisestään liikenneturvallisuutta. Pysäkeillä ei ole myöskään mahdollisuutta saattoliikenteen pysäköinnille tai polkupyörien pysäköinnille. Myös pysäkkikatoksen ja odotustilan laatu on melko heikko. Kokonaisuutena siis pikavuoropysäkkien olosuhteet ja erityisesti kulku pysäkeille on erittäin heikko ja turvaton, eikä täytä esteettömyysvaatimuksia.

Paikallisliikenne

Osayleiskaava-alueella on paikallisliikennettä lähinnä Jyväskylän suuntaan sekä suoraan että Säynätsalon kautta. Suoraan Jyväskylään kulkevat linjat 13M, 14M ja 21M valtatie 9 pitkin sekä linja 14 Vanhaa Nelostietä pitkin. Keskimääräinen vuorotiheys edellisillä linjoilla on arkisin yhteensä noin 1 vuoro tunnissa ja aamun ja iltapäivän ruuhka-aikana 2-3 vuoroa tunnissa. Osa vuoroista kulkee vain koulupäivisin. Arvioitu matka-aika Jyväskylään on noin 25 minuuttia. Lauantaisin ja sunnuntaisin vuoroja on noin yksi tunnissa, kuitenkin kahden vuoron väli voi liikennönti aikana olla kaksikin tuntia.

Suorat yhteydet Jyväskylään palvelevat osayleiskaava-alueesta lähinnä Muuramen keskustaa sekä Hautalanmäen lounaisosia. Muilta alueilta matkaksi lähimmälle pysäkeille muodostuu yli puoli kilometriä. Vanha Nelostie on eteläosiltaan melko huonossa kunnossa ja mutkainen, mikä heikentää joukkoliikennematkan miellyttävyyttä.

Säynätsalon kautta Jyväskylään kulkee linja 21. Matka-aika Jyväskylään on linjalla noin 40 minuuttia, joten tämä yhteys ei ole houkutteleva Jyväskylään suuntautuvilla matkoilla. Vuorotiheys linjalla on noin yksi vuoro tunnissa sekä arkisin että viikonloppuisin. Kuitenkin aamulla ei ole yhteyttä Muuramesta Säynätsaloon sekä iltapäivällä Säynätsalosta Muurameen, joten Muuramen ja Säynätsalon välillä ei ole työmatkaliikennettä palvelevaa joukkoliikenneyhteyttä.

8.9.2015

Linja 13 kulkee kaava-alueelta Isolahdentietä länteen. Reitillä kulkee ainoastaan yksittäinen koululaisvuoro aamulla ja iltapäivällä.

Kuva 29. Ote Jyväskylän seudun paikallisiikenteen reittikartasta.

Kokonaisuutena joukkoliikenneyhteydet kaava-alueelta Jyväskylän suuntaan eivät ole kilpailukykyisiä henkilöautoliikenteelle. Yhteydet eivät kaikilta osin riitä tarjoamaan peruspalvelutasoa edes Muuramen keskustasta. Vuorotarjonnan osalta ongelmana on suorien yhteyksien heikohko vuorotarjonta, esimerkiksi keskipäivällä on vain yksi vuoro tunnissa.

Joukkoliikenteen houkuttelevuutta rajoittaa myös linjastorakenteen sekavuus. Linjoja ja niiden alareittejä poikkeavine ajoreitteineen on lukuisia. Tämä heikentää joukkoliikennejärjestelmän ymmärrettävyyttä verrattuna rakenteeseen, jossa on selkeät linjastot. Lisäksi useilla linjoilla vuorotiheys ei pysy säännöllisenä liikennöintiä aikana, tai liikennöinnissä on taukoja liikennöintiäjan keskellä, mikä entisestään vähentää joukkoliikennejärjestelmän selkeyttä käyttäjälle. Myös liikennöintiäjat ovat lyhyet erityisesti viikonloppuisin.

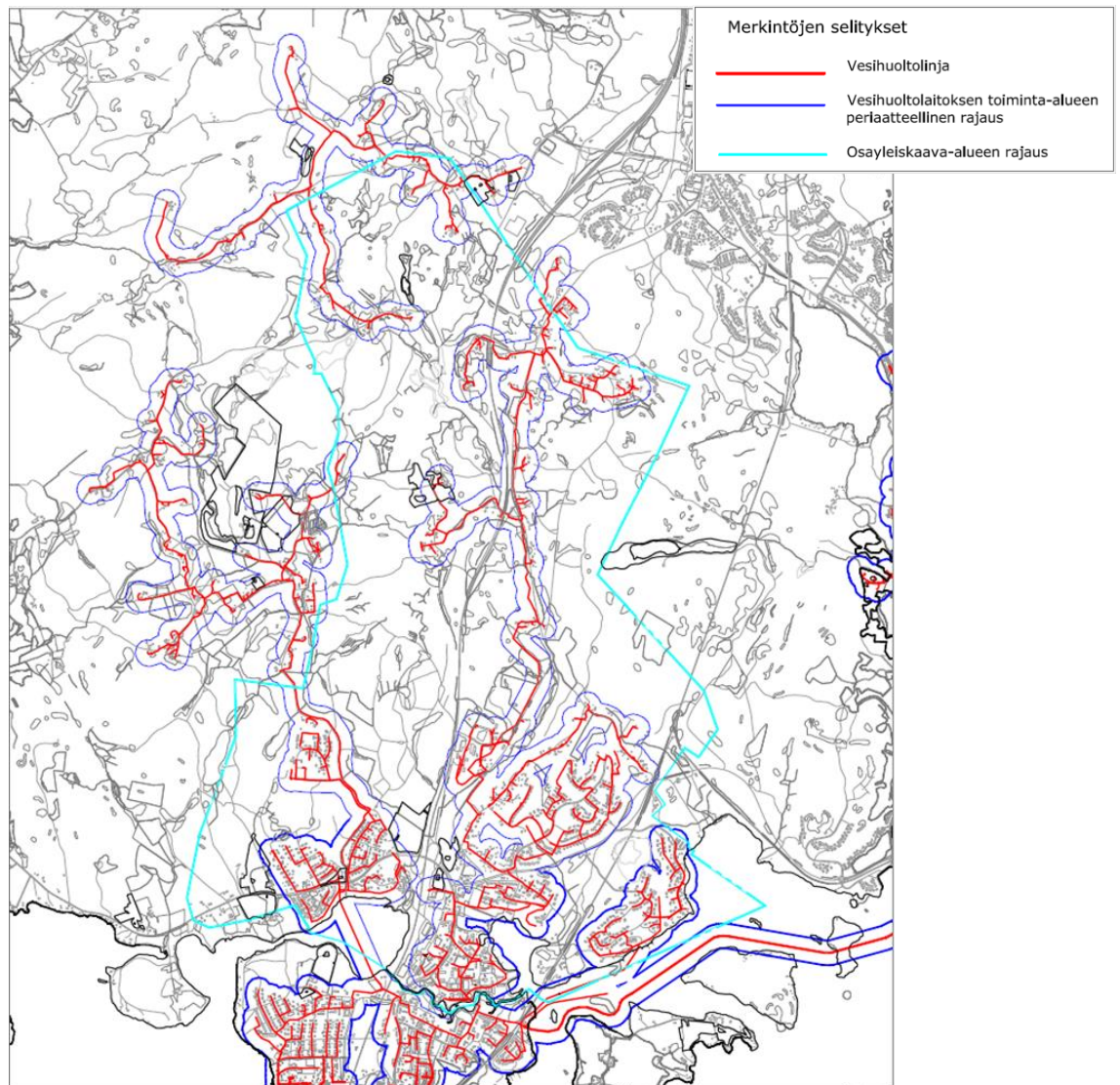
8.9.2015

Suurin osa kaava-alueella olevista asuinalueista ovat joko heikon joukkoliikennetarjonnan (Paavalinvuori, Hautalanmäki) piirissä tai käytännössä joukkoliikenneyhteysien ulottumattomissa (Rajala). Ainoastaan keskustan alueelta ja Hautalanmäen lounaisosista etäisyys Jyväskylän suunnan suorille linjoille on kohtuullinen.

4.8 Kunnallistekniikka, energiahuolto ja ympäristöhäiriöt

4.8.1 Kunnallistekniikka ja energianhuolto

Alueella on kattavasti kunnallistekniikka ja energianhuolto olemassa. Kaukolämpöverkostoa on keskustan, Kotirannan, Tervämäen, Saunakylän ja Punasillan alueilla.

Kuva 30. Vesihuoltoverkostot ja vesihuoltolaitosten toiminta-alueet.

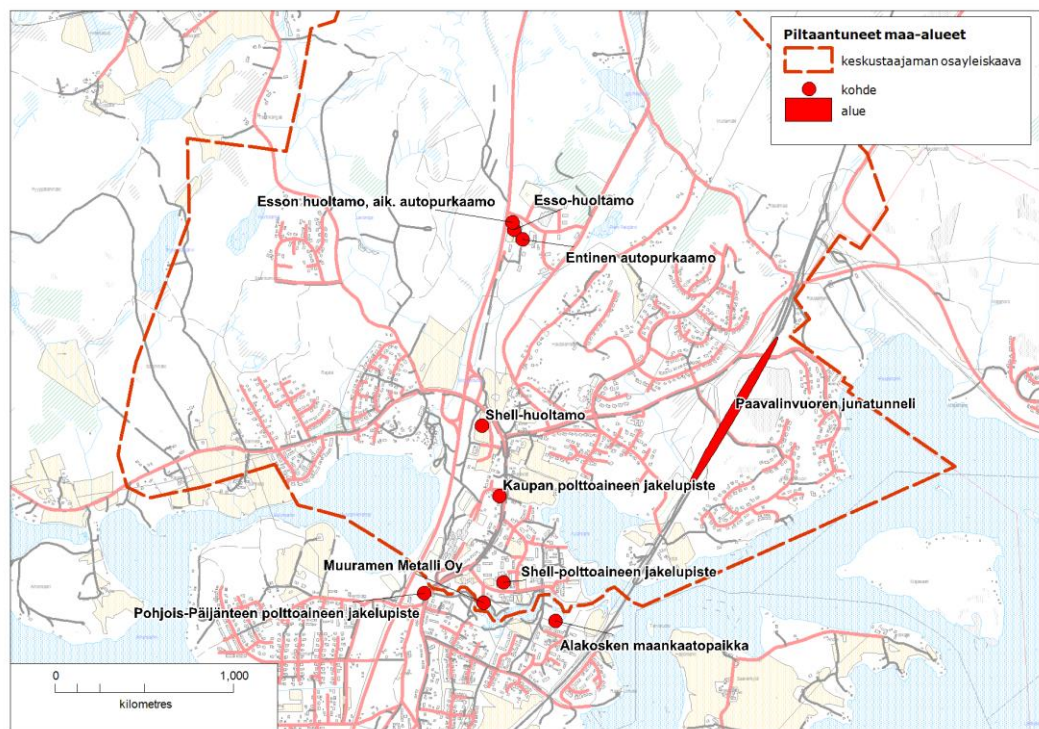
4.8.2 Pilaantuneet maa-alueet

Alueelle sijoittuu kahdeksan kohdetta, joissa on mahdollisesti pilaantuneita maa-alueita, ja joista osa on kunnostettu.

Kohde	Kunnostustilanne	Toiminta
Esso-huoltamo, Valtatie 4	kunnostettu 1999	toiminta loppunut

8.9.2015

Shell-huoltamo Muuramentie 69	Kunnostettu osittain 2010 öljynerotin asennuksen yhteydessä	toiminnassa
Shell-polttoaineen jakelupiste Virastotie 5-7	Kunnostettu 1997	toiminta loppunut
Kaupan polttoaineen jakelupiste, Muuramentie 53		toiminta loppunut 1970-luvulla
Paavalinvuoren junatunneli	osittain puhdistettu 2000	toiminnassa
Entinen autopurkamo, Punasillantie 2	Kunnostettu 1999	toiminta loppunut
Esso huoltamo, aik. purkamo, Punasillantie		toiminnassa
Muuramen Metalli Oy Virastotie 6		lopetettu, -1985

Kuva 31. Kohteet, joissa on mahdollisesti pilaantunutta maata, sijoittuvat suunnittelualueen eteläosaan (tiedot: ELY-keskus, 2013).

8.9.2015

5 TAVOITTEET

5.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

5.1.1 Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset tavoitteet

MRL 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

- turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;
- yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön taloudellisuutta;
- rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;
- luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;
- ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
- luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;
- yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista;
- yhdyskuntarakentamisen taloudellisuutta;
- elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä;
- palvelujen saatavuutta; sekä
- liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä.

MRL 39 §:ssä yleiskaavalle on asetettu sisältövaatimukset. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla;
- mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- ympäristöhaittojen vähentäminen;
- rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Yleiskaavoituksessa huomioidaan kokonais- ja vaihemaakuntakaavat. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

MRL 71 b §:ssä on esitetty vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset sisältövaatimukset maakunta- ja yleiskaavalle. Osoitettaessa maakunta- tai yleiskaavassa vähittäiskaupan suuryksiköitä on sen lisäksi, mitä maakunta- ja yleiskaavassa muutoin säädetään, katsottava, että:

- suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen;
- alueelle sijoittuvat palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä; sekä
- suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset.

8.9.2015

5.1.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto on hyväksynyt valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 30.11.2008 (www.ymparisto.fi/vat). Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelu järjestelmää. Ne on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia:

- toimiva aluerakenne
- eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
- kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- toimivat yhteysverkot ja energiahuolto
- Helsingin seudun erityiskysymykset
- luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet.

Rakennettu kulttuuriympäristö (RKY) on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen (www.rky.fi, 18.1.2011).

5.1.3 Rakennemallin 20X0 tavoitteet

Jyväskylän seudun rakennemallissa on asetettu suunnitteluohjeeksi flow- ja know-vyöhykkeille seuraavia määreitä:

Flow-vyöhyke

- Asuminen:
 - 20 % kerrostaloihin, 30 % rivitaloihin ja 50 % omakotitaloihin
 - Aluetehokkuus ea 0,1-0,40, keskimäärin 75 as./ha
- Liikkuminen:
 - Joukkoliikennekäytävät, 100 % bussiliikenteen saavutettavissa, arkisin minimi 10 vuoroa
 - Kevyen liikenteen kattava reitistö
 - Kävelykeskustoja
- Palvelut:
 - Etäisyys peruspalvelusta enintään 1 km

Know-vyöhyke

- Asuminen:
 - 100 % kerrostaloihin
 - Aluetehokkuus ea 0,4-0,60, keskimäärin 100 as./ha
- Liikkuminen:
 - 100 % vyöhykkeestä kevyen liikenteen verkossa, pääasiallinen kulkumuoto
 - Tiheävuoroinen, sujuva bussiliikenne
 - Kävelykeskustoja
- Palvelut:
 - Etäisyys peruspalvelusta enintään 500 m

Rakennemallisopimuksessa on määritelty tavoitteita:

- yhdyskuntarakenteen eheyttäminen
- joukkoliikenteen kehittäminen
- kevyen liikenteen kehittäminen
- muu liikenteen kehittäminen
- vesistöjen hyödyntäminen rakenteessa
- seudullinen ja kuntarajat ylittävä suunnittelu
- kävely ja pyöräily keskeisiksi kulkumuodoiksi

8.9.2015

- hajarakentaminen
- Jyväskylän keskustan liikenteen kehittäminen

5.1.4 Kunnan asettamat tavoitteet

I-vaiheen osayleiskaavatyön tarkoituksena on saada Muuramen keskustaajaman pohjoispuolelle oikeusvaikutteinen yleiskaava. Osayleiskaavassa esitetään maankäyttösuunnitelma ja yhdyskuntarakenteen toimivuus vuoteen 2035 asti.

5.2 Prosessin aikana tarkennetut tavoitteet

5.2.1 Kunnan asettamat tavoitteet

Ohjausryhmä kokouksessaan 24.11.2011 nosti esiin mm. seuraavia teemoja yleiskaavan tavoitteiksi:

- vesihuolto
- joukkoliikenne – hyvät joukkoliikenneyhteydet
 - rinnakkaistiet
- kevyt liikenne
- asuinalueet
 - tiivis lähelle keskustaa
 - väljää asumista myös alueelle
- työpaikat
 - tontteja yrittämiselle
 - erilaisia työpaikka-alueita
- päivähoito/lapset
- virkistys ja ulkoilu
- palvelut keskustassa

Kunnan viranhaltijoille ja muille sidosryhmille, kuten seurakunnille ja yrittäjäjärjestöille, järjestetyssä tilaisuudessa 9.2.2012 järjestetyssä keskustelutilaisuudessa nousivat esiin mm. seuraavat teemat:

- asutus
 - lisää tarjontaa
 - väljää rakentamista
- julkinen liikenne helppokäyttöiseksi
- kevyt liikenne toimivaksi
- taajamakuvan tärkeys, viihtyisyys ja vetovoimaisuus
- infrastruktuurin taloudellisuus
 - vesihuolto
- työpaikkojen vetovoimaisuus
 - kauppa, teollisuus
- lasten ja vanhusten palvelut
 - päiväkodit
 - muut palvelut
- ympäristö, virkistys ja vapaa-aika
 - viihtyisä ja vihreä ympäristö
 - lapsille turvallinen ympäristö
 - virkistysalueet, toiminnalliset paikat

5.2.2 Osallisten esille tuomat tavoitteet

Osayleiskaavan aloitusvaiheessa pidettiin yleisötilaisuus 9.2.2012, jossa osalliset nostivat esiin mm. seuraavat teemat:

- koulutus
- hyvät liikenneyhteydet
 - joukkoliikenteen tukeminen
 - turvallinen liikenne

8.9.2015

- kevyen liikenteen olojen parantaminen
- maisemat, puhdas ympäristö ja luonto
- tulevaisuuden virkistysalueet ja -reitit
- asuminen
 - yhtenäinen keskusta-alue
 - tiiviys
 - asumisväljyys
- palvelutason säilyttäminen
- työpaikat
 - liiketoiminnan kehittäminen
 - työpaikat kunnassa
- maanomistajien toiveiden toteuttaminen
- itsenäinen Muurame

Lisäksi osallisille tarjottiin mahdollisuus aloitusvaiheessa tuoda esiin kirjallisesti omia tavoitteita ja toiveita myös yksityiskohtaisemmin. Kirjallisia toiveita esitti kaksi maanomistajaa.

Valmisteluvaiheen kuulemisen aikana kaavasta jätettiin 7 lausuntoa ja 14 mielipidettä, joissa osalliset toivat ilmi tavoitteitaan kaavaehdotukselle. Vastineraportti on kaavaselostuksen liitteenä. Raportti sisältää tiivisteltynä osallisten mielipiteiden sisällöt.

Kaavaehdotuksesta jätettiin seitsemän lausuntoa ja kuusi muistutusta. Vastineraportti on niin ikään kaavaselostuksen liitteenä.

Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen kaavaan tehtyjen merkitykseltään vähäisten muutosten johdosta kuultiin osallisia, joita muutokset koskivat, MRA 32 § mukaisesti erikseen. **Erilliskuulemisen** yhteydessä saatiin 3 muistutusta. Vastineraportti on kaavaselostuksen liitteenä.

5.2.3 Liikenteelliset tavoitteet

Valtakunnalliset ja maakunnalliset tavoitteet

Maakuntakaavassa osoitettuja liikenteeseen liittyviä kehittämistavoitteita kaava-alueella ovat:

- valtatie 9 parantaminen moottoritieksi Muuramen kohdalla
- Jyväskylä – Orivesi –radan merkittävä parantaminen nopeaa henkilöliikennettä ja tavaraliikennettä palvelevana pääratana. Lisäksi radalla varaudutaan kaksoisraiteen rakentamiseen.
- seututietasoinen yhteystarve kaupunkiseudun läntistä ohikulkutietä varten
- joukkoliikenteen laatuikävä valtatielle 9

Keski-Suomen liikennejärjestelmässä kaava-alueelle kohdistetaan seuraavia maakunnallisia liikennetavoitteita:

- Muuramesta on liityntäyhteydet Jyväskylän juna-asemalle vähintään perjantai- ja sunnuntai-illan juniin ja pikavuoroihin.
- Hillitään maankäytön leviämistä päätien liikennettä haittaavalla tavalla.

Seudulliset tavoitteet

Jyväskylän seudun rakennemallissa 20X0 liikenteelle on esitetty seuraavia osayleiskaava-alueita koskevia tavoitteita:

- Yhdyskuntarakennetta rakennetaan kattavan bussiliikenteen varaan. Osayleiskaava-alue on esitetty pääosin seutuliikenteen laatuikävä – palvelutasoluokkaan.
- Nykyistä kevyen liikenteen verkostoa täydennetään yhtenäiseksi ja kattavaksi.

8.9.2015

- Tieverkon kehittämisessä Jyväskylän läntinen ohitustie on esitetty 3. vaiheeseen. Lisäksi varaudutaan valtatie 9 parantamiseen välillä Jyväskylä – Muurame (- Jämsä).
- Raideliikenteen tulevaisuuden kehittämismahdollisuuksia ei estetä muulla maankäytöllä, mutta paikallisjunaliikennettä ei nykyisillä maankäytön kasvuennusteilla pidetä todennäköisenä.

Keski-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (2012) on määritetty liikennejärjestelmän tavoitetilä 2035 Keski-Suomessa. Näistä tavoitteista seuraavat koskevat suoraan osayleiskaava-alueetta:

- Kaukoliikenneyhteyksiä nopeutetaan ja syöttöliikenneyhteyksiä ulkomaan lennoille parannetaan. Raideliikenteen kilpailukyky paranee erityisesti pääkaupunkiseudun yhteyksissä.
- Kävelyn ja pyöräilyn suosio lisääntyy ja autoriippuvaisuus vähenee Jyväskylän seudulla ja taajamakeskustoissa sekä työpaikkojen ja palvelujen saavutettavuuden ja yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta potentiaalisilla alueilla.
- Joukkoliikennettä kehitetään valtakunnallisten ja alueellisten palvelutasotavoitteiden pohjalta hyödyntäen myös seudullisen junaliikenteen kehittämispotentiaali. Joukkoliikenteen palvelutaso on henkilöautoliikenteen kanssa kilpailukykyinen yhteysväleillä, joilla kysyntä riittää palvelutason selkeään parantamiseen.
- Henkilöautoliikenteen olosuhteet turvataan koko maakunnan alueella.
- Liikennejärjestelmän kehittämisellä tuetaan yhdyskuntarakenteen eheyttämistä sekä terveellisten ja ympäristöystävällisten kulkumuotojen suosion lisäämistä.
- Liikenneturvallisuus paranee Keski-Suomessa valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti. Liikkumisympäristöjen ja liikennepalvelujen esteettömyys helpottaa ikääntyvän väestön liikkumista.
- Alueiden käytön sekä liikenteen suunnittelun ja toteutuksen yhteensovittaminen toimii sekä maakunta-, seutu- että kuntatasolla.

Eryyisinä kärkihankkeina liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on mainittu Tampere-Jyväskylä ratayhteyden kehittäminen sekä valtatie 9 välillä Jämsä-Jyväskylä.

5.2.4 Liikenteelliset ongelmat ja kehittämistarpeet

Ajoneuvoliikenne

Muuramen keskustassa ja keskustan läheisillä asuinalueilla Paavalinvuoressa, Rajalassa ja Hautalanmäessä katuverkosto on varsin kattava eikä merkittäviä yhteyspuutteita ole. Uusien katujen tarve riippuu maankäytön kehittymisestä ja sen tarpeista.

Kaava-alueelle kohdistuu lisäksi ylemmän tason kehittämistarpeita, jotka pohjautuvat valtakunnantason tieverkon kehittämiseen sekä maakuntakaavan tavoitteisiin. Kaava-alueella tulee varautua valtatie 9 merkittävään parantamiseen moottoritieksi. Osayleiskaavoituksen kannalta tämä merkitsee varautumista liittymien vähentämiseen ja rinnakkaistiejärjestelyihin. Jyväskylän ohikulkutiestä on tehty esisuunnitelma vuonna 2009, mutta tien toteuttamista ei ole aikataulutettu. Osayleiskaavassa tulee kuitenkin varautua valtatie 9 ja Jyväskylän ohikulkutien väliseen eritasoliittymään ja muihin liittymäjärjestelyihin.

Kevyt liikenne

Keskusta-alueella kevyen liikenteen reitistö on varsin kattava, mutta kauempana yhteystarpeita ja olosuhteita tulisi kehittää. Kehittämistarpeita on ainakin seuraavilla tie- ja katuosuuksilla:

8.9.2015

- Kinkovuorentielle tulisi saada yhtenäinen kevyen liikenteen väylä.
- Kevyen liikenteen väylä Kotirannantielle
- Kevyen liikenteen yhteys Seunavuoresta Pyyppöläntietä Isolahdentielle. Tältä osalta asemaakaavan muutostyö on käynnissä. Samassa yhteydessä Pyyppöläntien liikennealue muutetaan katualueeksi.

Suora kevyen liikenteen yhteys Kotirannasta keskustaan lyhentäisi kevyen liikenteen matkaa oleellisesti. Tällöin jalankulusta ja pyöräilystä muodostuisi alueen asukkaille erittäin varteen otettava liikkumisvaihtoehto päivittäisasioiden hoitamisessa.

Kylänlahden rannat kiertävä kevyen liikenteen reitti siltayhteydellä täydennettynä loisi edustavan, reilut 2 km pitkän kokonaisuuden. Siltayhteys yhdistäisi Paavalinvuoren alueen keskustaan aivan uudella tavalla.

Laajempaan kevyen liikenteen yhteystarpeeseen on kevyen liikenteen yhteys Muuramasta Jyväskylään. Muuramen keskustasta pohjoiseen valtatie 9 suuntaisesti ei ole kevyen liikenteen väylää. Vanha nelostie (pt 16620/yt 6113) voi toimia korvaavana kevyen liikenteen yhteytenä, mutta tie on kapeutensa vuoksi turvaton. Seudullisen kevyen liikenteen reitistön kattavuuden kannalta myös kevyen liikenteen väylä Muuramen keskustasta Säynätsaloon on tarpeellinen.

Joukkoliikenne: Paikallisliikenne

Paikallisliikenteen kehittämistarpeen osayleiskaavan alueella kohdistuvat toisaalta joukkoliikenteen alueelliseen kattavuuteen ja toisaalta linjasto- ja aikataulurakenteeseen. Joukkoliikenteen kattavuuden osalta tulisi osayleiskaavassa mahdollistaa se, että Jyväskylän suuntaan suoraan kulkevat linjat voisivat kulkea ainakin osin siten, että Rajalan, Hautalanmäen ja Paavalinvuoren alueille saataisiin nykyistä paremmat joukkoliikenneyhteydet.

Paikallisliikenteen linjasto- ja aikataulurakenne kaipaisi selkeyttämistä. Nykyisin on useita poikkeuksia peruslinjoihin mm. ruuhka-aikoina. Tavoitteena olisikin hyvä olla linjastorakenteen selkeyttäminen siten, että poikkeuksia peruslinjoihin olisi mahdollisimman vähän, ja aikataulujen pohjautuminen kullakin linjalla lähtöihin samalla minuuttiluvulla. Myös vuorotiheys kaava-alueella on lähinnä välttävä, ja kaipaisi parantamista. Näihin seikkoihin ei kuitenkaan voida merkittävästi vaikuttaa osayleiskaavalla muuten tavoittelemalla joukkoliikenteen kannalta suotuisaa yhdyskuntarakennetta.

Joukkoliikenne: Pitkänmatkainen linja-autoliikenne

Pitkänmatkaisen linja-autoliikenteen suurimmat kehittämistarpeet liittyvät pysäkkiolosuhteisiin ja kulkuun pysäkeille. Pysäkeille tulisi järjestää asianmukaiset, esteettömät ja turvalliset kevyen liikenteen yhteydet. Lisäksi pysäkeillä tulisi olla mahdollisuus saattoliikenteelle ja polkupyörien pysäköinnille. Myös pysäkkien sijaintia voi olla tarpeen tarkastella, ovatko ne nykyisellään Muuramen liikenneverkon kannalta otollisimmissa kohdissa.

Liikenneturvallisuus

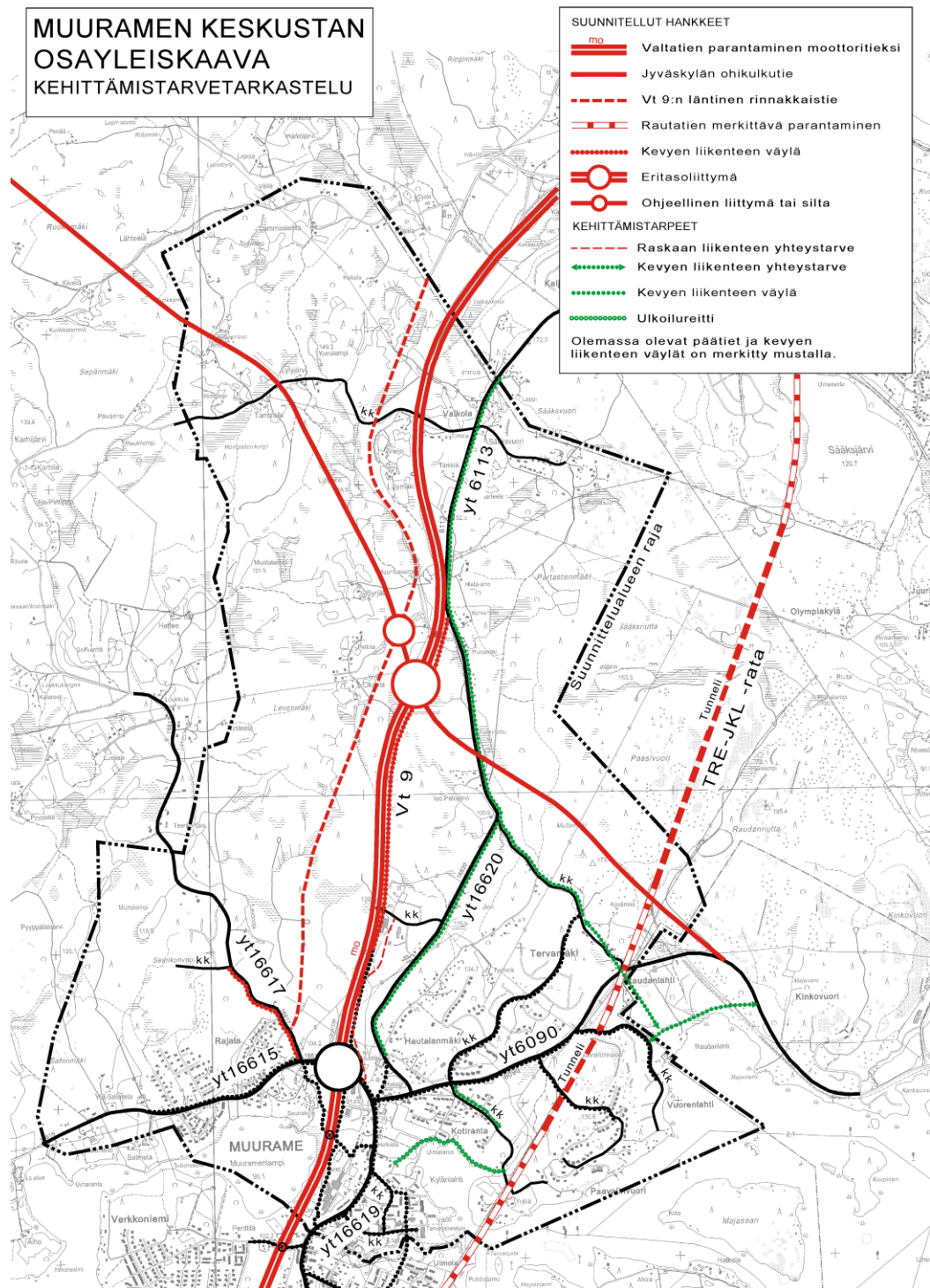
Muuramen osayleiskaavan uusi maankäyttö sijoitetaan niin, että se suosii turvallista kevyttä liikennettä, edistää joukkoliikenteen käyttömahdollisuuksia sekä liikenneturvallisuutta.

Liikenneturvallisuuteen vaikutetaan kaikissa suunnittelun vaiheissa maakuntakaavoista aina tie- ja katusuunnitelmiin asti. Mitä huolellisemmin liikenneturvallisuus otetaan mukaan yleiskaavoissa ja mitä paremmin samoja periaatteita noudatetaan maankäyttöä koskevissa päätöksissä, sitä varmemmin ongelmia vältetään. Toimin-

8.9.2015

tojen sijoittelulla vaikutetaan turvallisuuteen niin onnettomuuksien altistumisen kuin onnettomuuksien vakavuudenkin kautta.

Punasillan teollisuusalueen oleva liittymä valtatielle on vaarallinen. Kaavassa osoitetaan ko. paikalle alikulkua ja rinnakkaisväylää valtatieen länsipuolelle. Koska esitettyjen ratkaisujen toteutuminen on pitkän ajan päässä, asetettiin liikenneturvallisuuden takia tavoitteeksi osoittaa kaavassa ohjeellinen tielinjaus myös valtatie itäpuolelle, Punasillan alueelta Muuramentielle, olevan kevyen liikenteen yhteyden viereen.

8.9.2015

Uuden maakäytön kytkeminen liikennejärjestelmään tulee olla harkittua ja suunnitelmallista. Esimerkiksi uudet asuinalueet ja koulut tulisi mahdollisuuksien mukaan sijoittaa siten, etteivät oppilaat joudu ylittämään pääväyliä. Tavoitteena on, että asuntoalueiden ja kevyttä liikennettä synnyttävien paikkojen - koulujen, päiväkotien ja palvelutalojen - välillä on yhtenäiset kevyen liikenteen yhteydet, jotka eivät risteä vilkkaimpien pääväylien ja -katujen kanssa. Käytännössä tämä on usein mahdotonta toteuttaa, minkä vuoksi ajoneuvoliikenteen ja kevyen liikenteen risteämiskohtien turvallisuus joudutaan suunnitteluvaiheessa varmistamaan rakenteellisilla keinoilla. Runsaasti ajoneuvoliikennettä synnyttävät kohteet - liikekeskukset, terminaalit ja teollisuuslaitokset - tulisi sijoittaa pääväylien läheisyyteen, kuitenkin siten, ettei niiden liikenne liity suoraan pääväylälle.

5.3 Mitoitusperusteet

Muuramen kunnan väestötavoite on noin 13 000 asukasta vuoteen 2035 mennessä.

Vertaamalla tulevia koko kuntaa koskevia väestötavoitteita ja nykyistä väestön jakaumaa kunnan alueella, on laskettu arvio kaava-alueen väestön määrästä. Samoin alueelle on laskettu arvio väestömäärästä, mikäli tulevasta väestöstä suuri osa sijoittuu kaava-alueelle kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Nykyisin kaava-alueella asuu noin 4000 asukasta (Ruututietokanta 2010 / Muuramen kunta). Mikäli maantieteellinen jakauma pysyy nykyisen kaltaisena, väestönlisäys alueella olisi vuoteen 2035 mennessä noin 1 500 asukasta. Mikäli asukaskuntien koko pysyy suurin piirtein nykyisellään (2,5 asukasta/asuntokunta), tarkoittaisi tämä noin 630 uutta asuntoa vuoteen 2035 mennessä.

Mikäli muuttoliike painottuisi alueelle, kuten on oletettavaa, väestölisäys on suurempaa. Tällöin alueelle sijoittuisi 3 000 asukasta vuoteen 2035 mennessä. Mikäli asukaskuntien koko pysyy suurin piirtein nykyisellään (2,5 asukasta/asuntokunta), tarkoittaisi tämä noin 1180 uutta asuntoa vuoteen 2035 mennessä.

Taulukko 9. Väestön ja asuntokuntien ennakoitu määrä.

Vuosi	2000	2005	2010	2015	2020	2025	2030	2035	Yhteensä 2010- 2035
väestömäärä koko kunnassa	8 101	8 672	9 256	10 000	10 750	11 500	12 250	13 000	
väestön lisäys koko kunnassa		571	584	744	750	750	750	750	3 744
arvio väestön lisäyksestä kaava-alueelle, jos sama maantieteellinen jakauma				319	322	322	322	322	1 607
arvio asuntokuntien lisäyksestä				126	127	127	127	127	632
arvio väestön lisäyksestä kaava-alueelle, jos 80 % lisäyksestä alueelle				595	600	600	600	600	2 995
arvio asuntokuntien lisäyksestä				234	236	236	236	236	1 179

8.9.2015

5.4 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Kaavatyön osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyjä ja kaavan vaikutusten arviointia koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on laadittu työn alussa.

5.5 Osalliset

MRL 62 §:n mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Muuramen keskustan osayleiskaavan laadinnassa osallisia ovat mm.:

A. Ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava vaikuttaa:

- Kuntalaiset
- Kaava-alueen ja siihen rajoittuvan alueen maanomistajat
- Kaavan vaikutusalueen asukkaat, yritykset, elinkeinonharjoittajat, alueen työntekijät ja palveluiden käyttäjät

B. Viranomaiset:

- Kunnan hallintokunnat
- Keski-Suomen ELY- keskus
- Keski-Suomen liitto
- Keski-Suomen museo
- Liikennevirasto
- Jyväskylän kaupunki

C. Yhteisöt tms., joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Jyväskylän seudun kehittämissyhtiö JYKES OY
- Pelastuslaitos
- sähköverkkoyhtiöt
- Sonera Oyj, Elisa Communications Oyj ym. teleoperaattorit
- Paikallinen ympäristöyhdistys / Muuramen-Säynätsalon ympäristöyhdistys
- Keski-Suomen lintutieteellinen yhdistys ry
- Jyväskylän seudun luonnonsuojeluyhdistys
- Muuramen yrittäjät ry
- Paikalliset liikunta- ja urheilujärjestöt
- Paikalliset kulttuurijärjestöt
- Asukasyhdistykset/kylätoimikunnat
- Muut paikalliset järjestöt, joita aihe kiinnostaa

Osallisten luettelo voidaan tarvittaessa täydentää. Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä.

Viranomaistahoilta pyydetään lausunnot kaavan valmistelu- ja ehdotusvaiheessa.

5.6 Kaavoitusprosessi ja osallistuminen

Yleiskaavatyössä pyritään rakentamaan vuorovaikutukseen ja avoimeen tiedottamiseen koko prosessin ajan. Osayleiskaavan käynnistämisestä, vireilletulosta ja kaavoituksen valmistelu- ja ehdotusvaiheesta tiedotetaan Muuramelaisessa, kunnan virallisella ilmoitustaululla ja kunnan kotisivuilla www.muurame.fi. Lisäksi yleiskaavatyöstä tiedotetaan tarvittaessa eri tiedotusvälineissä.

Maanomistajat, jotka asuvat vieraspaikkakunnilla, saavat tiedotteet postitse kaavaehdotusvaiheessa. Luonnosvaiheessa sekä kaavoituksen myöhemmissä vaiheissa tullaan tarvittaessa neuvottelemaan osallisten kanssa.

8.9.2015

Valmisteluvaiheessa järjestetään yleisötilaisuus, jossa esitellään kaavaluonnosta sekä kaavan lähtökohtia. Luonnos- ja ehdotusvaiheessa järjestetään harkinnan mukaan tarvittaessa kaavoittajan tapaamisiltoja.

Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan tekoon mm. vaikuttamalla yleisötilaisuudessa kaavoituksen kulkuun tai antamalla kirjallisesti/suullisesti mielipiteitä kunnan kaavoittajalle. Kaavaehdotusvaiheessa muistutus tulee antaa kirjallisesti nähtävillä olon aikana.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään suunnittelun edetessä tarpeen mukaan. Suunnitelmaa on saatavissa kunnanvirastolta tekniseltä osastolta ja internetissä.

5.7 Viranomaisyhteistyö

Kaavatyötä koskeva MRL 66 §:n mukainen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu on pidetty 21.10.2004.

Kaavoitustyön käynnistyessä uudelleen vuonna 2011 on järjestetty uusi kunnan ja viranomaisten välinen MRL 66§:n mukainen viranomaisneuvottelu 24.8.2011. Neuvottelusta on laadittu muistio, josta ilmenevät keskeiset neuvottelussa esillä olleet asiat ja kannanotot. Neuvotteluun oli kutsuttu Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustajat sekä edustajat Keski-Suomen museosta, Keski-Suomen liitosta ja Muuramen kunnasta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tehtyjen lisäysten ja tarkennusten lisäksi viranomaisneuvottelussa käydyissä keskusteluissa esille nousivat liikenteelliset kysymykset maantie- ja raideliikenteen osalta. Vuoden 1997 keskustaajaman yleiskaavassa on varauduttu mm. moottoritien rakentamiseen Muurameen saakka ja varaukset tullaan merkitsemään myös tulevaan kaavaan. Yleiskaavoituksen yhteydessä on myös tarve selvittää, varaudutaanko raideliikenteen osalta toiseen raiteeseen.

Keski-Suomen ELY-keskuksen edustajien kanssa on järjestetty työneuvottelu 8.11.2012 alustavasta kaavaluonnoksesta. ELY-keskuksen kanssa on järjestetty neuvottelu erityisesti liikenneasioihin liittyen 19.4.2013.

Ehdotusvaiheessa on pyydetty lausunnot viranomaisilta ja naapurikunnilta. Tarvittaessa järjestetään viranomaisten kanssa myös muita työneuvotteluja.

Kaavoitukseen liittyvä viranomaisneuvottelu järjestetään (MRA 18§), kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä ja sitä koskevat muistutukset ja lausunnot on saatu. Kaavaehdotuksesta annetuissa lausunnoissa ei tuotu esille tarvetta viranomaisneuvottelulle.

5.8 Valmisteluvaiheen palaute ja sen huomioonottaminen

Kaavaluonnos sekä muu valmisteluaineisto olivat maankäyttö- ja rakennuslain MRL 62 §:n ja -asetuksen MRA 30 §:n mukaisesti yleisesti nähtävillä 6.2.–22.3.2013. Aineistoon pystyi tutustumaan Muuramen kunnanvirastossa teknisellä osastolla (Virastotie 8) sekä kunnan kotisivuilla. Kaavaluonnoksesta järjestettiin yleisötilaisuus torstaina 14.2.2013 Muuramesalissa.

Kaavaluonnoksesta sekä muusta valmisteluaineistosta saatiin viranomaisilta seitsemän lausuntoa ja muilta osallisilta 14 mielipidettä. Näiden sekä viranomaispalaverien ja ohjausryhmän linjausten perusteella tehtiin kaavakartalle muutoksia. Merkittävin muutos koski ohikulkutien linjausta. Muutoin tehtiin täsmennyksiä määryksiin sekä aluevarauksiin.

Kaavan laatijoilla ja kunnalla oli mielipiteet ja lausunnot kokonaisuutenaan käytössä. Valmisteluvaiheen mielipiteet ja lausunnot ovat tiivistettynä vastineraportissa, joka on tämän kaavaselostuksen liitteenä.

8.9.2015

5.9 Ehdotusvaiheen palaute ja sen huomioonottaminen

Kaavaehdotuksesta saatiin 7 lausuntoa ja 6 muistutusta. Lausuntojen ja muistutusten ydinkohdat ja niihin laaditut vastineet ovat kaavaselostuksen liitteenä. Palautteen johdosta kaavakarttaan ja – selostukseen tehtiin vielä seuraavat muutokset ja korjaukset:

1. Korjattiin selostuksen teksti kohdassa 6.3.5 koskien läntisen ohitustien linjauksen sijoittumista kumpumoreenialueelle.
2. Korjattiin kaava-alueen likimääräisen sijainnin osoittava kuva.
3. Kirjattiin tiedoksi selostuksen kohtaan kaavan toteuttaminen Pelastuslaitoksen esittämät huomioitavat asiat.
4. Vaihdettiin yksi valtatie eritasoliittymä-merkintä *kevyenliikenteen silta* – merkinnäksi (kyseessä on jo olemassa oleva silta).
5. *Uusi kevyenliikenteen silta* – merkintä Kylänlahden suulla muokattiin punaiseksi.
6. Korjattiin moottoritien esitykseen liittynyt piirustustekninen virhe.
7. Muutettiin Partastenmäkien valtionmaan lounaiskulman SL – alueen laajennus ELY-keskuksen toimittaman kuvan mukaiseksi.
8. Muutettiin Paavalinvuoren ge-alue rajausta käsittämään myös tuuli – ja rantakerrostuma-alue.
9. Lisättiin uuden kevyen liikenteen siltamerkintään määräys, jonka mukaan *”vesistöön ylittävät sillat eivät saa merkittävästi haitata veden vaihtuvuutta ja vesiliikennettä”*.
10. Muutettiin Yrjölän tilan rautatien ja Kylänlahden välinen alue merkinnäksi A ja Kylänlahden rantaa kiertävä kevyen liikenteen väylä kulkemaan pitkin Kotirannan – ja Kiventietä.
11. Muutettiin Yrjölän tilan rautatien ja Päijänteen välinen alue asuntoalueeksi A kiinteistöä 4:170 lukuun ottamatta
12. Muutettiin Paavalinvuoren eteläpuolella radan itäpuoleista V-aluetta osin A – alueeksi.
13. Muutettiin teollisuusalueen rajausta Hakalanrinne-tien suhteen.
14. Kaavakartalle lisättiin Haapalahden ranta-asemakaava-alueen rajausta sinisellä pistekatkoviivalla.
15. Kotirannan ja radan välisen A – alueen merkintätapa korjattiin uudeksi alueeksi (alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa).

Muutoksiin ja täydennykset olivat merkitykseltään vähäisiä tai koskivat vain yksityistä etua. Niitä osallisia, joita muutokset koskevat, kuultiin MRA 32 § mukaisesti erikseen.

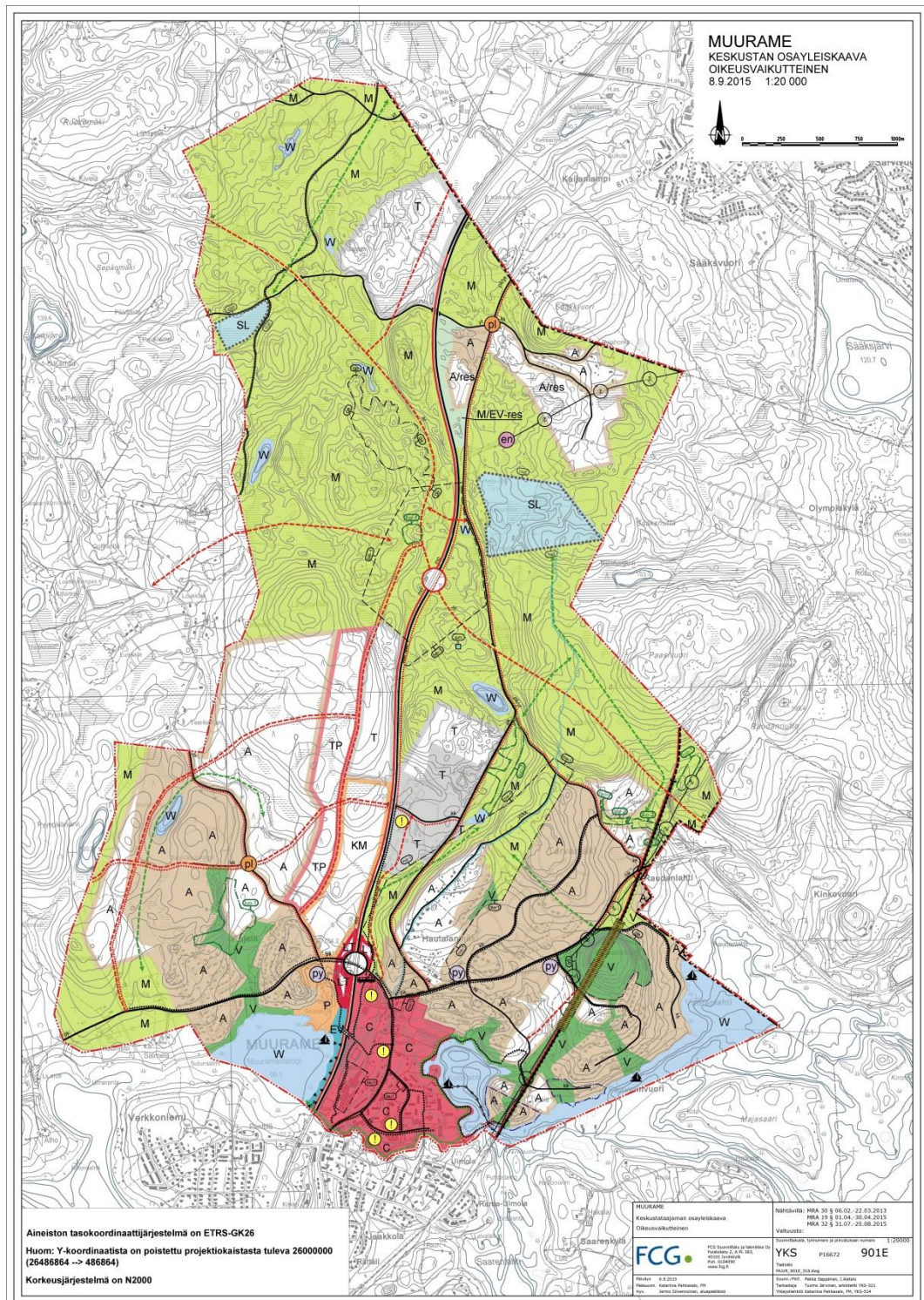
5.10 Erilliskuuleminen

Niiden osallisten, joita ehdotusvaiheen nähtävillä olon jälkeen kaavaan tehdyt muutokset koskivat, kuultiin MRA 32 § mukaisesti erikseen 31.07.–20.08.2015.

Erilliskuulemisessa saatiin yhdeltä kiinteistöltä sen usealta omistajalta muistutukset. Muistutuksen johdosta Kylänlahtea kiertävä kevyen liikenteen reitti - merkintä muutettiin kiertämään muistuttajien omistaman kiinteistön pihapiiri samoin kuin naapurikiinteistöillä.

8.9.2015

6 OSAYLEISKAAVAN KUVAUS JA VAIKUTUKSET

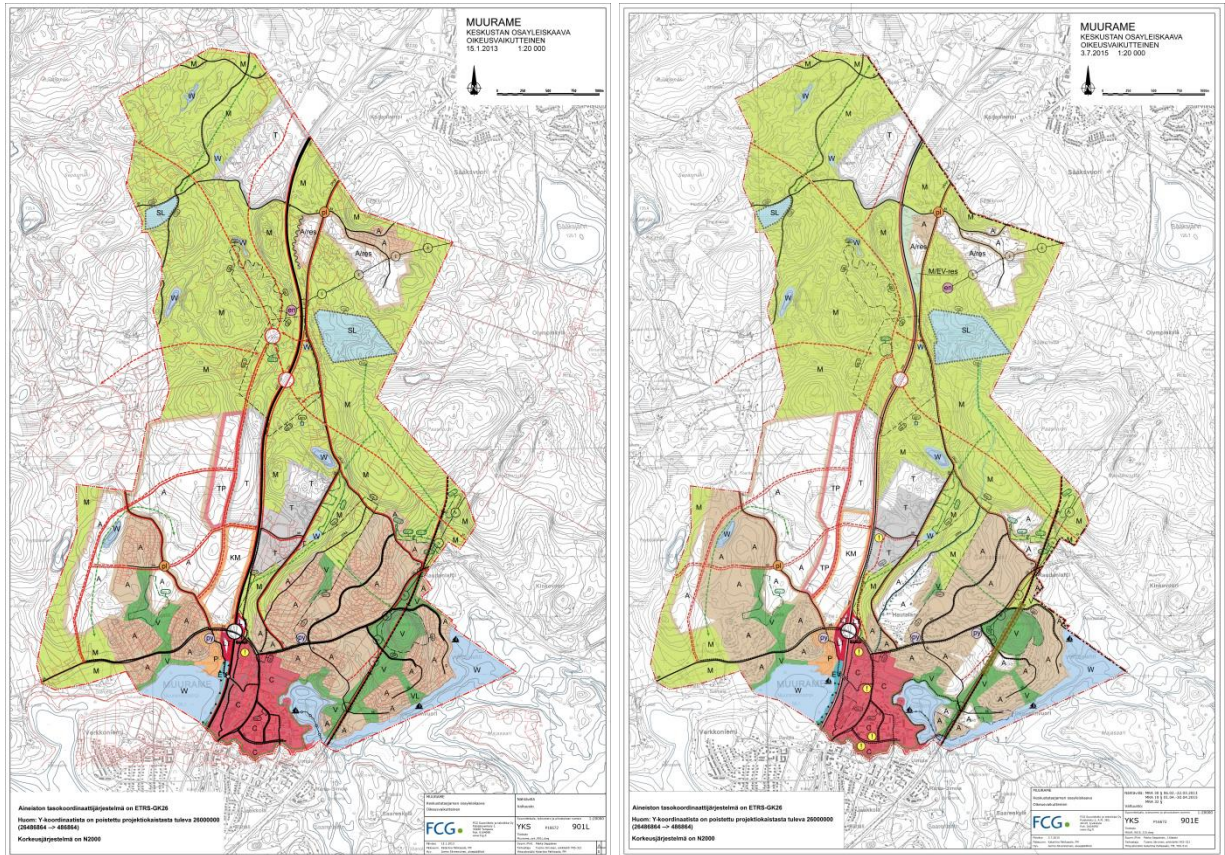
Kuva 33. Kaavakartta.

6.1 Osayleiskaavaluonnos ja osayleiskaavaehdotus

Osayleiskaavaluonnos oli nähtävillä alkuvuodesta 2013. Se oli peruseriaaiteiltaan hyvin samantyyppinen kuin osayleiskaavaehdotus. Kaavaluonnoksesta sekä muusta valmisteluaineistosta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden sekä viranomaispalaverien ja ohjausryhmän linjausten perusteella tehtiin kaavakartalle muutoksia. Merkittävin muutos osayleiskaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen oli ohikulkutien

8.9.2015

linjaus, jota täsmennettiin kaavaehdotukseen. Muutoin osayleiskaavaehdotukseen tehtiin mm. täsmennyksiä määräyksiin sekä aluevarauksiin.

Kuva 34: Vasemmalla yleiskaava-alueen, oikealla yleiskaavaehdotus

6.2 Osayleiskaavaehdotuksen aluevaraukset ja kokonaisrakenne

Osayleiskaavan pääpainona ovat kunnan strategiset pitkän aikavälin linjaukset erityisesti asumisen, kaupan ja liikenteen suunnittelun osalta. Osayleiskaavan merkinnöissä painottuvat suuret linjat, jolloin kaavassa on pyritty välttämään liian yksityiskohtaisia merkintöitä. Yksityiskohtaisempi suunnittelu toteutetaan asemakaavoin.

Muuramen keskustan osayleiskaava on laadittu ohjaamaan alueidenkäytön suunnittelua, alueiden asemakaavoitusta ja asemakaavamuutosten laadintaa. Yleiskaavan aluevarausmerkinnät tarkoittavat alueen pääkäyttötarkoitusta, joten kunkin aluevarauksen sisälle voidaan asemakaavoitettaessa harkita sijoitettavaksi yksittäisiä muun käyttötarkoituksen toimintoja. Uudet taaja-asutuksen, palveluiden ja elinkeinotoiminnan aluevaraukset (A, KM, T, TP) vaativat asemakaavan rakentamisen pohjaksi. Asemakaavoitettavat alueet liitetään kunnan vesihuollon verkkoon.

Kaavakartalla on luettavuuden ja havainnollisuuden lisäämiseksi käytetty esitystapaa, jossa uusiksi asemakaavoitettaviksi alueiksi tarkoitetut alueet on esitetty valkoisina aluevarauksina. Nykyisellään säilyvät tai täydentyvät alueet on esitetty käyttötarkoituksensa mukaisina värisinä alueina.

Uudet liikenneyhteydet tai muutokset liikenneverkossa on osoitettu punaisilla merkinnöillä, olemassa olevat mustilla. Osa liikenneverkon täydentämistarpeista on osoitettu ohjeellisen tielinjauksen merkinnällä tai yhteystarve-merkinnällä, jolloin sijainti ja linjaus tarkentuvat yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.

8.9.2015

Osayleiskaava on suunniteltu Jyväskylän seudun kuntien seudullinen kehitys huomioiden. Kunnan tavoitteena on ollut olemassa olevan yhdyskuntarakenteen täydentäminen ja hallittu laajentaminen. Keskustan täydennysrakentaminen ja uudet asuinalueet tukevat joukkoliikenteen kehittämisedellytyksiä. Uudet aluevaraukset tulevat tukeutumaan pääasiassa olemassa oleviin palveluihin. Levonmäen läheisyydessä mahdollistetaan lähipalvelujen sijoittaminen alueelle. Uusia, yksittäisiä lähipalveluita on mahdollista asemakaavoittaa myös yleiskaavan mukaisille asuinalueille. Virkistysalueiden painopisteet ovat järvenrantojen läheisyydessä. Uusi kaupallinen keskittymä mahdollistetaan Sillanniittyyn, jonne on vaihemaakuntakaavaluonnoksessa osoitettu seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan paikka.

6.2.1 Asuminen ja elinympäristöt, virkistys

Asuinalueiden laajennuskohteita on osoitettu pääosin nykyisten asuinalueiden välitörmään läheisyyteen. Lisäksi yleiskaava pyrkii tukemaan olemassa olevan taajaman täydennysrakentamista tarvittavilta osin. Täydennysrakentamiskohteet ovat tärkeä osa hallittua yhdyskuntarakenteen kehittämistä. Alueiden sijoitusperusteena ovat olleet yleiskaavan pohjaksi laaditut selvitykset ja inventoinnit sekä maanomistusolot. Kunnan taajamarakenteen laajentaminen länteen ja pohjoiseen on myös seudullisten tavoitteiden mukaista.

Yleiskaavan aluevarauksissa on huomioitu myös kunnan maapolitiikan mahdollisuudet (asuntoalueiden vaihtoehtoiset toteutuspaikat) ja pitkän aikavälin kehitystavoitte, mitkä kasvattavat aluevarausten määrää osayleiskaavassa.

Uusia asuinalueita on osoitettu noin 180 ha. Lisäksi uutta asutusta voi sijoittaa myös nykyisille asuinalueille ja keskusta-alueelle niitä tiivistäen ja täydentäen. Asuinalueiden pinta-alasta keskimäärin puolet on katu-, virkistys- ja erityisalueita, joten korttelialueiksi osoitetuista asuntoalueista on hyödynnettävissä runsaat puolet pinta-alasta. Kooltaan 1000–1300 m²:n rakennuspaikkoja uusille ja täydentyville alueille voidaan sijoittaa noin 1050. Tällöin kaavassa osoitetut uudet asuinalueiden alueet mahdollistavat alueelle noin 2600 uutta asukasta. Osa rakennuspaikoista voidaan toteuttaa myös kytkettyinä pientaloina ja rivitaloina, jolloin rakennuspaikan koko kasvaa, mutta samalla myös asukastiheys on suurempi.

Alueilla, joilla on tiedossa radonriski, tulee uudisrakentamisessa kiinnittää erityistä huomiota radonin torjuntaan.

Asuinaluevaraukset sisältävät asumisen lisäksi myös mm. lähivirkistysalueita ja luonnon kannalta tärkeitä kohteita, jotka otetaan huomioon tarkemman suunnittelun yhteydessä. Virkistysalueiden painopiste on järvien läheisyydessä. Myös viheryhteystarpeet omalta osaltaan osoittavat toiminnallisia yhteystarpeita ja reittimahdollisuuksia virkistys- ja metsäalueiden välillä.

Muilla kuin asemakaavoitetuilla ja ranta-alueilla edellytetään myönteistä suunnittelutarveratkaisua ennen rakennusluvan myöntämistä. Suunnittelutarvealueella tarkoitetaan yleensä aluetta, jonka käyttöön liittyvien tarpeiden tyydyttämiseksi on syytä ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin, kuten teiden, vesijohdon tai viemärin rakentamiseen taikka vapaa-alueiden järjestämiseen. Rakentaminen voi lisäksi ympäristövaikutustensa merkittävyyden vuoksi edellyttää tavanomaista rakennuslupamenettelyä laajempaa harkintaa. MRL:n mukaisesti määräys on voimassa 10 vuotta osayleiskaavan voimaantulosta.

MRL 137 § todetaan seuraavasti:

Sen lisäksi, mitä rakennusluvan edellytyksistä muutoin säädetään, rakennusluvan myöntäminen 16 §:ssä tarkoitetulla suunnittelutarvealueella, jolle ei ole hyväksytty asemakaavaa, edellyttää, että rakentaminen:

- 1) ei aiheuta haittaa kaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;*
- 2) ei aiheuta haitallista yhdyskuntakehitystä; ja*

8.9.2015

3) on sopivaa maisemalliselta kannalta eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, saa rakentaa jo olevaan asuntoon tai maatalaan kuuluvan talousrakennuksen. Rakennuslupa voidaan 1 momentin estämättä myöntää myös rakennuksen korjaamiseen tai asuinrakennuksen vähäiseen laajentamiseen.

Rakentaminen suunnittelutarvealueella ei myöskään saa johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Edellä 1 momentissa säädettyjen edellytysten olemassaolon ratkaisee rakennuslupamenettelyn yhteydessä tai erillisessä menettelyssä kunnan päättämä viranomaisen.

Rakennuslupaa suunnittelutarvealueelle tai suunnittelutarvealuetta muutoin ratkaistaessa noudatetaan asianosaisten ja viranomaisten kuulemisessa sekä päätöksessä ja siitä ilmoittamisessa soveltuvien osin, mitä 173 ja 174 §:ssä säädetään poikkeamismenettelystä.

- **A, asuntoalue:** Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alueelle saa sijoittaa työtiloja ja asumista palvelevia lähipalveluja. Asemakaavaa luo-1 ja luo-2 -merkinnällä rajatuille alueille laadittaessa on otettava erityisesti huomioon uhanalaisten lajien elinolojen turvaaminen.
- **A/res, asuntoalue:** Merkinnällä osoitetaan alueet, jotka kaavoitetaan siinä vaiheessa, kun muut osayleiskaavassa osoitetut alueet on pääosin kaavoitettu. Alueelle saa sijoittaa työtiloja ja asumista palvelevia lähipalveluja.
- **V, virkistysalue:** Alue varataan yleiseen virkistys- ja ulkoilukäyttöön. Alueella on sallittua virkistystä ja ulkoilua palveleva rakentaminen.
- **Yleismääräys:** Tämä yleiskaava-alue on kokonaisuudessaan suunnittelutarvealuetta (MRL 16 §) lukuun ottamatta asemakaavoitettuja alueita sekä ranta-aluetta (MRL 72 §).

6.2.2 Palvelut, elinkeinot ja työpaikat

Muuramen palvelurakennetta kehitetään vastaamaan jatkossakin kehittyvän kunnan vaatimuksia kaikenikäisille asukkaille ja vierailijoille. Keskustaaajaman asemaa keskuksena on vahvistettu osoittamalla laaja keskustatoimintojen alue. Tavoitteena on elinvoimainen keskusta, joka voi hyödyntää entistä tehokkaammin palveluiden sijoittumista liikenteellisesti hyvälle paikalle. Keskusta-alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköjä yhteensä enintään 15 000 k-m² sekä kysynnän kasvuun perustuen liiketilaa myös pienempiin yksiköihin.

Sillanniityssä on varattu KM-alue vähittäiskaupan suuryksiköille. Kohteeseen on maakuntakaavan selvityksissä viitattu nimellä Saunakylä. Sillanniittyyn saa sijoittaa vähittäiskaupan liiketilaa yhteensä enintään 20 000 k-m². Alueelle voi sijoittua selkeästä vähittäiskaupasta, joka kaupan laatu huomioon ottaen voi perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueen ulkopuolelle kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskauppaa. Lisäksi alueelle voi sijoittua pääkäyttötarkoitukseen liittyviä muita toimintoja. Sillanniittyyn voi sijoittua enintään 2 000 k-m² päivittäistavarakauppaa. Tämä mahdollistaa esimerkiksi pienehköön ruokakaupan sijoittumisen alueelle.

Kaupallisen selvityksen mukaan Muuramen oman väestön ostovoiman edellyttämä laskennallinen liiketilatarve vuonna 2030 on yhteensä noin 48 000 k-m², josta kohdistuu päivittäistavarakauppaan noin 9 000 k-m², tilaa vaativaa erikoiskauppaan noin 10 000 k-m², muuhun erikoiskauppaan noin 21 000 k-m² ja autokauppaan ja

8.9.2015

huoltamoille noin 8 000 k-m². Ostovoiman kasvun pohjalta arvioitu liiketilan lisätarve vuosina 2013–2030 on yhteensä noin 17 000 k-m², josta kohdistuu päivittäistavarakauppaan noin 2 500 k-m², tilaa vaativaa erikoiskauppaan noin 4 000 k-m², muuhun erikoiskauppaan noin 7 500 k-m² ja autokauppaan ja huoltamoille noin 3 000 k-m². Merkittävä osa Muuramen ostovoimasta siirtyy kunnan ulkopuolelle, pääosin Jyväskylään. Mikäli tavoitteeksi asetetaan kysynnän ja tarjonnan tasapaino (ostovoiman siirtymä 0), vähittäiskaupan (pl. autokauppa) liiketilan lisätarve vuoteen 2030 mennessä on yhteensä noin 32 000 k-m², josta kohdistuu päivittäistavarakauppaan noin 4 000 k-m², erikoiskauppaan noin 22 000 k-m² ja autokauppaan ja huoltamotoimintaan noin 6 000 k-m². Muuramen ostovoiman kasvu ja sen pohjalta arvioitu liiketilan lisätarve mahdollistavat vähittäiskaupan suuryksikön toteuttamisen.

Julkisia palveluita ja hallintoa varten on osoitettu kaksi kohdemerkintää (py) kaavakartalla. Nämä osoittavat olemassa olevien julkisten palveluiden sijoittumispaikkoja. Uusia lähipalveluita varten on osoitettu symbolimerkinnällä (pl) kaksi kohdetta, joista toinen sijoittuu Levonmäen eteläosaan Pyyppölantien varrelle ja toinen Rajahonkaan. Kohdemerkinnät (pl ja py) ovat luonteeltaan likimääräisiä, joten niiden osoittamat palvelut voi sijoittaa asemakaavoitusvaiheessa alueen toiminnan kannalta optimaaliseen paikkaan. Yleiskaavan mittakaavasta ja yleispiirteisyydestä johtuen ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa tämällyyppisiä lähipalveluita aluevarauksina.

Työpaikka-alueet ja teollisuusalueet sijoittuvat valtatie ja rinnakkaisteiden läheisille alueille sekä olemassa oleville paikoilleen. Näin ollen ne toimivat puskurivyöhykkeenä valtatie ja asumisen välissä. Levonmäen itäosaan on osoitettu uudet teollisuus- ja työpaikka-alueet. Samoin Vanhan nelostien varteen on osoitettu olemassa olevan teollisuus alueen pohjoispuolelle laajentumismahdollisuuksia. Valkolaan on osoitettu laajahko teollisuusalue. Kulku Valkolaan tapahtuu alussa Jyväskylän kautta ja myöhemmin myös rinnakkaistietä pitkin.

Uutta teollisuus- ja työpaikka-aluetta on yhteensä noin 120 ha. Alueille mahtuvien yritysten määrä ja työpaikkamäärä riippuu voimakkaasti alueelle sijoittuvan yritystoiminnan luonteesta. Myös työpaikkatiheys riippuu täysin alueelle sijoittuvan toiminnan luonteesta.

- **C, keskustatoimintojen alue:** Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Keskusta-alueen pääasiallisia toimintoja ovat palvelut ja hallinto, keskusta-alueen soveltuva asuminen ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomat työpaikkatoiminnat sekä näihin liittyvät yhdyskuntateknisen huollon alueet sekä liikenne- ja virkistysalueet. Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota keskusta-asumisen mahdollisuuksien lisäämiseen, kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen toimivuuteen ja turvallisuuteen. Asemakaavoituksella tulee kehittää nykyistä taajamakuva ja parantaa ympäristön laatua. Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikköjä yhteensä enintään 15 000 k-m².
- **KM, kaupallisten palvelujen alue, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikköjä:** Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alueelle saa sijoittaa vähittäiskauppaa yhteensä enintään 20 000 k-m². Alueelle sijoittuvan vähittäiskaupan tulee olla sellaista, joka kaupan laatu huomioon ottaen voi sijoittua keskusta-alueiden ulkopuolelle, kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskauppaa. Lisäksi alueelle voi sijoittua pääkäyttötarkoitukseen liittyviä muita toimintoja. Alueelle saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa yhteensä enintään 2 000 k-m².

8.9.2015

- **P, palvelujen ja hallinnon alue:** Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alueelle voidaan sijoittaa palvelujen ja hallinnon lisäksi myymälätiloja.
- **PY, julkisten palvelujen ja hallinnon alue** -kohdemerkintä: Alueella varataan tilaa julkisille palveluille ja hallinnolle, kuten päiväkodille ja koululle.
- **PL, lähipalvelut** -kohdemerkintä: Asuntoalueilla varataan tilaa ympäristön asukkaiden päivittäin käyttämille julkisille ja yksityisille palveluille, kuten päiväkodille, koululle ja lähikaupalle.
- **TP, työpaikka-alue:** Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alueelle voi sijoittaa työtiloja, toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta teollisuutta ja niihin liittyvää myymälätilaa ja varastointia.
- **T, teollisuus- ja varastoalue:** Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alue varataan teollisuustoiminnalle ja siihen liittyvälle varastoinnille. Lisäksi alueelle saa sijoittaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia muita tiloja, kuten toimisto- ja terminaalitylöitä.

6.2.3 Kulttuuri- ja luonnonympäristöarvot

Osayleiskaavassa on osoitettu maakuntakaavan mukaisesti maakunnallisesti arvokkaat alueet ja kohteet: Nuorisoseuran talo (Mikkolantie 6) ja Hautalanmäen alue. Hautalanmäen alue on rajattu maakuntakaavan mukaisesti siten, että alueelle osoitettu sijoittuu kulttuuriympäristöinventoinnissa maakunnallisesti arvokkaiksi määritellyt Hautalahtila, Santamäki, Hietala ja Heikkilä lähialueineen. Osayleiskaavassa on jätetty ulos Hautalanmäen alueesta taajaman lähimmät peltoalueet. Niiden sijainti taajaman yhteydessä ei tue alueen säilymistä nykyisessä muodossaan muiden tavoitteiden, kuten yhdyskuntarakenteen eheyttämisen, vuoksi. On oletettavaa, että alueen kulttuurihistorialliset, maisemalliset ja ympäristöarvot tulevat vähenevän seuraavien vuosien kuluessa. Alue on jo nyt menettänyt läheisen rakentamisen myötä arvoansa eikä ole oletettavissa, että on resursseja ja intressejä palauttaa alue entisenlaiseksi. Sijainti taajaman läheisyydessä ei myöskään tue tätä tavoitetta, kun yleiskaava pyrkii nykytilanteen toteamisen sijaan luotaamaan tulevat ja halutut muutokset myös kulttuuriympäristöarvojen osalta muiden tavoitteiden lisäksi. Nykyiset pellot tullevat poistumaan viljelykäytöstä kaavan tavoitevuoteen 2035 mennessä, mutta kaava ei velvoita sinänsä muuttamaan nykytilannetta. Alueen asemakaavoituksen yhteydessä voidaan keskustatoimintojen alueelle jättää myös avoimia alueita, mikäli tämä on asemakaavoitusvaiheessa haluttu lopputulos.

Yleiskaavan strategisen luonteen takia ei paikallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita ole kaavakartalla esitetty, vaan nämä osoitetaan asemakaavoissa. Alueelta on tehty kattavat inventoinnit, jotka on kuvattu lisäksi tässä selostuksessa. Nämä tiedot toimivat asemakaavoituksen ja muun maankäytön lähtötietoina yleiskaavan lisäksi. Lisäksi inventoinnissa todetut rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteet on otettu huomioon vaikutusarvioinnissa.

Kiinteistä muinaisjäänöksistä on merkitty Pukkiniittu/Tommoissuo, kiviroykkiö, joka kuuluu rauhoitusluokkaan 2. Lisäksi kaavakartalla on osoitettu Hautalanmäki-Partasenmäki historiallisen vanhan Laukaantien jäännös, joka on muu kulttuuriperintökohde. Historiallisen tien tunnistettava osio on otettu kaavassa huomioon siten, että tielinjaukseen tai -pohjaan ei tule tehdä tien historiallista luonnetta tai maisemallista arvoa vaarantavia toimenpiteitä ja tien lähiympäristöä on käsiteltävä sen tasoisesti, että se vastaa tien luonnetta.

Yleiskaava-alueelle sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaat Syrjälän kumpumoreeni-alue ja Paavalinvuoren kallioalue. Syrjälän kumpumoreeni-alue sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle. Paavalinvuoren kallio-alue sijoittuu puolestaan vir-

8.9.2015

kistysalueelle. Paavalinvuoren alitse kulkee rautatie ja sen läheisyydessä on asuin-alueita. Näiden alueiden käytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen luonnonkauneuden, geologisten muodostumien sekä alueelle tyypillisten erikoisten luonnonolosuhteiden ja -esiintymien säilyminen. Kaavassa edellytetään, että maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL:n 128 §:n mukaista maisematyölupaa. Maisematyölupaa haetaan kunnalta.

Alueelle sijoittuu myös kaksi Natura-alueita: Härkösuo-Hongistonkorpi sekä Partastenmäet. Molemmat alueet sijoittuvat keskelle maa- ja metsätalousaluetta.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita on osoitettu kaavassa. Näitä ovat liito-oravan esiintymisalueet (luo-1) sekä hajuheinän esiintymisalueet (luo-2). Muita yksittäisiä luontokohteita tai -alueita ei ole osoitettu kaavakartalla osayleiskaavan yleispiirteisestä ja strategisesta luonteesta johtuen. Alueelta on tehty kattava erillinen luontoselvitys sekä luontokohteet on kuvattu tässä kaavaselostuksessa. Nämä toimivat asemakaavoituksen ja muun maankäytön suunnittelun lähtötietoina. Lisäksi inventoinnissa todetut luonnon arvokohteet on otettu huomioon vaikutusarvioinnissa.

Keskeiset viheryhteystarpeet ja niiden suunnat on osoitettu kaavassa viheryhteystarve – merkinnällä. Viheryhteystarpeet ovat tärkeitä yhteyksiä luontokohteiden, taajamien puistojen ja virkistysalueiden välillä sekä niiden kautta taajamia ympäröivien metsien ulkoilureiteille. Viheryhteystarve osoittaa myös luonnon arvokohteiden kautta kulkevia yhteyksiä. Näitä kohteita voivat olla luontoselvityksessä todetut maakunnallisesti ja seudullisesti, alueellisesti ja paikallisesti tai muuten luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet.

Viheryhteystarve ei osoita aluevarausta vaan yhteysvaraussuunnan, joka tulee huomioida tarkempaa alueen maankäyttöä suunniteltaessa. Tavoitteena on, että yhteydet muodostavat mahdollisimman katkeamattoman verkon, jota hyödyntäen asukkaat voivat valita mielekkäitä ja vaihtelevia ulkoilureittejä eri vuodenaikoina sekä säilyä yhteyksiä luontokohteiden välillä. Kulkureittien ja/tai ekologisten yhteyksien sijainti ratkaistaan tarkemmin asemakaavoituksessa.

- **sm, muinaismuistokohde:** Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolaitilla rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevasta toimenpiteistä ja suunnitelmista on kuultava museoviranomaista. *Merkinnällä on osoitettu Pukkiniittu/Tommoissuo.*
- **ma-1, maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö:** Merkintä osoittaa maakunnallisesti arvokkaat rakennukset, pihapiirit ja kokonaisuudet. Kohteissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden, käyttötarkoitusten muutosten sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että kohteiden rakennushistoriallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas luonne säilyy. *Merkinnällä on osoitettu Hautalanmäki.*
- **sk-1, maakunnallisesti arvokas kohde tai alue:** Merkintä osoittaa maakunnallisesti arvokkaat rakennukset, pihapiirit ja kokonaisuudet. Alueilla suoritettavien korjaus- ja muutostöiden, käyttötarkoitusten muutosten sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että kohteiden kulttuurihistoriallisesti ja rakennushistoriallisesti arvokas luonne säilyy. *Merkinnällä on osoitettu Nuorisoseuran talo sekä Muuramen monitoimitalo ja kulttuurikeskus ympäristöineen.*

8.9.2015

- **merkittävä historiallinen tielinja:** Ympäristön uudis- ja korjausrakentaminen, tien korjaustoimenpiteet sekä ympäristöhoito tulee sopeuttaa tien varren kyläkuvaan ja maisemaan
- **Natura 2000 –verkostoon kuuluva alue.** *Merkinnällä on osoitettu Härkösuo-Hongistonkorpi sekä Partastenmäet.*
- **luo-1, luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue:** Uhanalaisen luontodirektiiviin liitteen IV a mukaisen lajin, liito-oravan, esiintymisalue. Alueella on luonnonsuojelulain 49 § nojalla kiellettyä uhanalaisen lajin kannalta arvokkaiden luontokohteiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen. Alueen suunnittelussa on lisäksi huomioitava, että riittävät ekologiset yhteydet alueen sisällä ja sen ulkopuolelle.
- **luo-2, luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue** Uhanalaisen luontodirektiiviin liitteen IV a mukaisen lajin, hajuheinän, esiintymisalue. Alueella on luonnonsuojelulain 49 § nojalla kiellettyä uhanalaisen lajin kannalta arvokkaiden luontokohteiden hävittäminen ja heikentäminen. Alueen suunnittelussa on lisäksi huomioitava hajuheinän vaatiman pienilmaston kosteustasapainon säilyminen.
- **ge, valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma tai kallio-alue.** Alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen luonnonkauneuden, geologisten muodostumien sekä erikoisten luonnonolosuhteiden ja -esiintymien säilyminen. Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL:n 128 §:n mukaista maise-matyö lupaa.
- **SL, luonnonsuojelualue**
- **Viheryhteystarve:** Ekologinen ja/tai toiminnallinen viheryhteystarve. Rakennetulla alueella tulisi pyrkiä säilyttämään puustoinen tai muutoin luonnonmukainen viheryhteys.

6.2.4 Liikenne, infrastruktuuri ja yhdyskuntatekniikka

Ajoneuvoliikenne ja yhteystarpeet

Valtatie 9 on osoitettu osayleiskaavassa maakuntakaavan mukaisesti moottoritieksi parannettavana tienä. Samalla valtatieltä poistuvat nykyiset tasoliittymät. Toistaiseksi, kun valtatie 9 ei ole toteutettu moottoritietasoisena, tasoliittymiä ei ole tarve poistaa. Moottoritien tilantarve ei ole tiedossa, sillä tiestä ei ole olemassa riittävän tarkkoja suunnitelmia poikkileikkaustarkasteluineen. Tämän takia kaavakartalla on käytetty ympäristöministeriön opasten mukaista merkintätapaa, jossa osoitetaan tie viivamerkinnällä, mikä tulee huomioida läheisiä alueita suunniteltaessa normaalien kaavoituskäytäntöjen mukaisesti.

Jyväskylän läntinen ohikulkutie on osoitettu osayleiskaavassa ohjeellisena tielinjauksena. Valtatiestä 9 länteen päin tie on osoitettu seututienä ja valtatiestä itään päin yhdystienä. Linjausta on tarkistettu luonnosvaiheesta ehdotukseen ELY-keskuksen ja Muuramen kunnan kokouksen 19.4.2013 sekä uusimpien suunnitelmien pohjalta. Tien linjaus kiertää valtakunnallisesti merkittävän moreenimuodostuman pohjoispuolitse. Risteämisalueen yhteyteen on osoitettu ohjeellinen selvitys-alue, jolle liittymät ja rampit sijoittuisivat likimääräisesti.

Vaikka läntisen ohikulkutien linjaus ei ole vielä tarkasti selvillä, on se osoitettu osayleiskaavassa ohjeellisena tielinjauksena. Ohjeellinen merkintä osoittaa likimääräisen maastokäytävän, mutta kuitenkin mahdollistaa jouston linjauksen tarkemmassa suunnittelussa. Yhteystarvemerkintä maakuntakaavan mukaisesti olisi osayleiskaavan kannalta liian epämääräinen, sillä yhteystarve ei varsinaisesti ota kantaa maastokäytävään vaan enemmän siihen, mitä kohteita tai alueita tie yhdis-

8.9.2015

tää toisiinsa. Näin yhteystarvemerkinä tuottaisi tarpeettoman laajan alueen, jolla suunnittelutarveratkaisuin ei voida kehittää maankäyttöä. Sen sijaan ohjeellinen tielinjaus osoittaa maankäytön kehittämisen kannalta riittävällä tarkkuudella maastokäytävän, jonka lähiympäristössä on otettava tie huomioon. Samasta syystä valtatie 9 ja läntisen ohikulkutien liittymään on osoitettu ohjeellinen selvitysalue eritasoliittymän sijoittumista varten, jotta suunnittelutarveratkaisuin voidaan taata riittävä alue, jolle eritasoliittymä voi sijoittua. Tämän aluevarauksen osalta rajoittava vaikutusta on kaavamääräyksellä tarkennettu siten, että eritasoliittymän tarkemman suunnittelun myötä (yleissuunnitelma tai asemakaava) rajoite on vain vahvistetun suunnitelman mukainen.

Osayleiskaavassa on osoitettu nykyiset yhdystiet sekä merkittävät kokoojakadut. Uusia katuja on osoitettu liittämään uudet asuin-, teollisuus- ja työpaikka-alueet nykyiseen tie- ja katuverkkoon. Lisäksi valtatielle 9 on osoitettu uusi rinnakkaistie sen länsipuolelle. Kaikki uudet tiet on osoitettu ohjeellisina, jolloin niiden linjaus voidaan suunnitella joustavasti alueiden tarkemman suunnittelun yhteydessä. Osayleiskaavassa on osoitettu lisäksi tieliikenteen yhteystarve valtatie 9 rinnakkaistien välillä valtatie 9 ja läntisen ohikulkutien liittymän tuntumaan sekä valtatie 9 länsipuoliselta rinnakkaistieltä kohti Muuramen golfkenttää.

Rinnakkaisväylään ja Punasillantien valtatieliittymän poistoon liittyen on annettu kaavamääräys:

Valtatie 9 ja Punasillantien liittymän poistaminen edellyttää kaavassa esitetyn alikulun ja valtatie 9 länsipuolisen rinnakkaiskadun toteuttamista Muuramen eritasoliittymälle *tai vastaavan muun raskaalle liikenteelle soveltuvan yhteyden toteuttamista Punasillan teollisuusalueelta valtatielle 9.*

Määräyksessä mainittuun *”vastaavaan muuhun yhteyteen”* lisäksi Punasillan alueelta Muuramentielle, olevan kevyen liikenteen yhteyden viereen, on osoitettu ohjeellinen tielinjaus.

Kevyt liikenne ja yhteystarpeet

Kevyen liikenteen reitistön osalta osayleiskaavassa on osoitettu pääyhteydet, jotka liittyvät Muuramen eri osia keskustaan ja toisiinsa. Alueella on jo nyt muita lähinnä alueiden sisäisiä kevyen liikenteen reittejä ja näitä voidaan sijoittaa myös lisää mm. uusille aluevarauksille.

Uusina seudullisina reiteinä on osoitettu yhteydet Jyväskylän ja Säynätsalon suuntiin. Lisäksi uusia kevyen liikenteen reittejä on osoitettu niiden pääkokoojakatujen varsille, joilta reitti nykyisin puuttuu, sekä liittämään uusia asuin-, teollisuus- ja työpaikka-alueita nykyiseen kevyen liikenteen verkkoon.

Kylänlahden ympäri on osoitettu kevyen liikenteen reitti. Reitin yhteyteen on lisätty myös ohjeellinen kevyen liikenteen silta vesistön ylitystä varten.

Uudet kevyen liikenteen reitit on osoitettu ohjeellisina. Tämä mahdollistaa reittien joustavan sijoittelun tarkemman suunnittelun yhteydessä: merkintä ei määrää kummalle puolelle tietä tai katu kevyen liikenteen väylä sijoittuu, tai väylän ei ole edes välttämätöntä seurata katu tai tietä, jonka rinnalle se on osoitettu, mikäli on löydettävissä sujuvampi yhteysreitti esimerkiksi asuinalueen halki.

Joukkoliikenne ja raideliikenne

Maakuntakaavassa valtatielle 9 osoitettua joukkoliikenteen laatuikäytävää on pyritty tukemaan osoittamalla Muuramen eritasoliittymän yhteyteen joukkoliikenteen liityntäpysäköintipaikka. Pikavuoropysäkkien siirtoa liittymän ja liityntäpysäköintipaikan yhteyteen tulisi myös tarkastella. Tämä tarjoaisi nykyistä merkittävästi turvallisemmat yhteydet pikavuoroliikenteen pysäkeille, ja pysäkit olisivat nykyistä merkittävästi paremmin saavutettavissa. Liityntäpysäköintipaikka palvelisi myös Jyväsky-

8.9.2015

lään suuntautuvaa paikallisliikennettä, mm. mahdollistaen polkupyöräpysäköinnin linja-autopysäkkien yhteydessä.

Uudet ohjeelliset tielinjat on osoitettu siten, että ne muodostavat ympyrämäisiä reittejä, jotka voivat palvella myös linja-autoliikennettä. Tämä mahdollistaa sen, että osa Muuramen ja Jyväskylän välisistä linja-autovuoroista voi kulkea uusien asuin-, teollisuus- ja työpaikka-alueiden kautta.

Tampere–Jyväskylä –rautatie on osoitettu merkittävästi parannettavana päätänä maakuntakaavan mukaisesti. Radalle on osoitettu varaus toiselle raiteelle.

Muu infrastruktuuri

Kaavakartalla on osoitettu neljä venevalkamaa/venesatamaa sekä veneväylä keskustan venesatamasta Päijänteelle. Kaavassa on osoitettu nykyiset 110 kV:n voimajohdot ja muuntamoalueet. Muutoin kaava-alueelle ei sijoitu merkittäviä infrastruktuurin tai yhdyskuntatekniikan (esim. uudet voimalinjat) varauksia.

- **Ohjeellinen tielinjaus.**
- **Tieliikenteen yhteystarve.**
- **Moottoriliikennetie.**
- **Moottoritieksi parannettava tie:** Tien muutostöiden yhteydessä tai uusia toimintoja sijoitettaessa tien läheisyyteen on varmistettava riittävä melusuojaus
- **st/pk, seututie/pääkatu.**
- **yt/kk, yhdystie/kokoojakatu:** Merkinnällä on osoitettu myös merkittävimmät yksityistiet.
- **Eritasoliittymä.**
- **Ohjeellinen uusi eritasoliittymä.**
- **Eritasoristeys ilman liittymää.**

- **Ohjeellinen ulkoilureitti.**
- **Kevyen liikenteen reitti.**
- **Ohjeellinen uusi kevyen liikenteen reitti:** Kevyen liikenteen reitit on sovittava maastoon tarkemman suunnittelun yhteydessä.
- **Liityntäpysäköinti:** Alueella tulee varata joukkoliikenteen liityntää varten riittävän suuri alue pyörä- ja autopysäköinnille. Yhteydet linja-autopysäkeille tulee järjestää sujuviksi.

- **Venesatama/venevalkama.**
- **Merkittävästi parannettava päärata:** Radan varren maankäyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa on varauduttava kaksoisraiteen toteuttamiseen ja otettava huomioon rata-alueen leveneminen. Rautatien melualueelle rakennettaessa tulee asianmukainen melusuojalus sisätiloissa ja piha-alueilla ottaa huomioon. Rautatien tärinäalueelle rakennettaessa tulee huomioida asianmukainen rakenteiden tärinäsuojaus. Katkoviiva osoittaa tunnelissa kulkevan rataosuuden.

6.2.5 Erityisalueet ja muut erityismerkinnät

Yleiskaavassa on osoitettu meluntorjuntatarve moottoritieksi parannettavan merkinnän yhteydessä valtatie varrelle suojaamaan asuinalueita sekä suojaviheralue, jolla on tarkoitus säilyttää puustoa ja muuta kasvillisuutta.

Kaavassa on osoitettu myös yhdyskuntateknisen huollon ja siihen rinnastuvan toiminnon merkittävimmät alueet ja kohteet, kuten olemassa oleva muuntoasema Syrjäläntiellä sekä sieltä lähtevät voimalinjat sekä rautatien suuntaisesti kulkeva voimalinja.

8.9.2015

Jyväskylän läntisen ohitustien, valtatie 9 ja sen rinnakkaistien tielinjausten ja liittymien suunnitelmat ovat vasta alustavia. Tämä tulee ottaa huomioon muuta maankäyttöä suunniteltaessa. Alueelle tulee vain hyvin harkiten myöntää esimerkiksi suunnittelutarveratkaisuja tai rakennuslupia.

Kaavassa on osoitettu tiedossa olevat mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet.

- **Suojaviheralue:** Alueella on säilytettävä puustoa ja muuta kasvillisuutta riittävästi, jotta alueen suojaava vaikutus ei vaarannu. Alueelle saa sijoittaa meluvalleja, meluaitoja ja muita rakenteita ja istutuksia, jotka suojaavat viereisiä alueita liikenteen tai muun toiminnan aiheuttamilta haitoilta.
- **EN, energiahuollon alue.**
- **Voimalinja.**
- **Selvitysalue:** Merkinnällä on osoitettu valtatie 9, Jyväskylän läntisen ohitustien ja ns. rinnakkaistien liittymien likimääräinen sijainti.
- **Mahdollisesti pilaantunut maa-alue:** Kohde, jonka pilaantuneisuus on tutkittava asemakaavoituksen yhteydessä tai ennen rakentamistoimenpiteisiin ryhtymistä. Tarvittaessa pilaantunut alue on kunnostettava ennen rakentamistoimenpiteisiin ryhtymistä.

6.2.6 Maa- ja metsätalousalueet, vesialueet

Yleiskaava pyrkii turvaamaan maaseutumaisten alueiden säilymisen ja tukemaan maaseutuelinkeinojen menestymismahdollisuuksia varaamalla riittävän laajat maa- ja metsätalousalueet. Näillä alueilla on voimassa normaalisti mm. metsälaki. Maa- ja metsätalousalueilla vaaditaan suunnittelutarveratkaisu mahdollisten rakennuspaikkojen sijoittamiseen. Kaavakartalla on osoitettu myös M/EV/res-alue, joka on tarkoitettu normaaliksi maa- ja metsätalousalueeksi, mutta jonka kehittämisessä tulee huomioida mahdollinen tarve melusuojaukselle, mikäli läheinen A/res-alue päätetään asemakaavoittaa tai muutoin rakentaa.

- **MY, maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.** Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL:n 128 §:n mukaista maisematyölupaa. Merkinnällä on osoitettu Paavalinvuori.
- **M, maa- ja metsätalousvaltainen alue.**
- **M/EV/res:** Alueen maankäytössä tulee varautua melusuojauksen järjestämiseen, mikäli A/res-alue otetaan asuinkäyttöön.
- **W, vesialue.**

8.9.2015

6.3 Vaikutusten arviointi

Vaikutusarvioinnissa arvioidaan kaavan toteuttamisen merkittävät välilliset ja välittömät vaikutukset (MRL 9 §) mm.

- ihmisen elinoloihin ja elinympäristöön
- luonnonympäristöön, kuten pohjavesialueisiin, kasvi- ja eläinlajeihin sekä luonnon monimuotoisuuteen
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen
- maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön.

6.3.1 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen sekä yhdyskuntatalouteen

Yhdyskuntarakenteellisesti Muuramen asutuksen sekä julkisten ja kaupallisten palvelujen painopiste on sijoittunut keskustan läheisyyteen. Osayleiskaava jatkaa tätä kehitystä. Jyväskylän suuntaan tapahtuu pendelöintiä, mutta Muuramen kunnan tavoitteena on jatkossakin kehittää yhdyskunta- ja elinkeinorakennettaan ja parantaa työpaikkaomavaraisuutta entisestään. Osayleiskaavassa on osoitettu uusia työpaikka- ja teollisuusalueita, mitkä tukevat tätä tavoitetta.

Olemassa oleva eritasoliittymä muodostaaseudullisestikin houkuttelevan alueen, minkä takia palveluille on osoitettu aluevaraus eritasoliittymän tuntumaan Sillanniittyyn. Vähittäiskapan suuryksikölle osoitettu alue on osa olemassa olevaa Muuramen yhdyskuntarakennetta, joten alueen toteutuksella ei ole yhdyskuntarakennetta hajauttavaa vaikutusta. Lisäksi asutusrakenteen laajentuessa edelleen Levonmäen ja Seunavuoren suuntaan alueen lähiasutuksen määrä tulee lisääntymään merkittävästi.

Kaupan liikerakentamisen toteutuksen myötä Sillanniittyyn osoitetusta kauppa- ja työpaikka-alueesta muodostuu merkittävä kaupan keskittymä Muuramessa. Alueesta muodostuu sisääntuloportti Jyväskylän suunnasta Muuramen keskustaan tultaessa. Alue on liikenteellisesti erinomainen paikka ja tarjoaa uusille yrityksille vetovoimaisen ja näkyvän sijaintipaikan. Alueen toteutuminen siirtää Muuramen kaupallista painopistettä jossain määrin ydinkeskustasta pohjoiseen valtatie varteen. Koska Sillanniityn alueelle sijoittuva kauppa on tilaa vaativan erikoistavaran kauppa, sen toteutuksella ei kuitenkaan ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia ydinkeskustan kaupan toiminta- ja kehitysedellytyksiin. Päivittäistavarakaupan ja keskustahakuisen erikoiskaupan painopiste säilyy nykyiseen tapaan ydinkeskustassa, josta palvelut ovat hyvin saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla.

Yleiskaavassa osoitetut kaupan alueet (keskusta ja Sillanniitty) sijoittuvat keskeisesti suhteessa olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen sekä yhdyskuntarakenteen laajentumissuuntiin eikä niillä näin ollen ole yhdyskuntarakennetta hajauttavaa vaikutusta. Sillanniityssä valtatiestä aiheutuvat estevaikutukset on otettu rakennetuissa liikennejärjestelyissä huomioon ja parannettu näin kevyen liikenteen turvallisuutta. Sillanniityn alueelle on toteutettu hyvätasoiset kevyen liikenteen yhteydet valtatie ylikulkuineen, joten alue on hyvin saavutettavissa kevyen liikenteen keinoin. Lisäksi alue sijoittuu nykytasoa vastaavassa joukkoliikenteen palvelutasossa vähintään määritellylle tavoitetasolle. Joukkoliikenteen kulkumuotoisuuden kasvattamiseen tähtäävässä palvelutasossa alue sijaitsee seutuliikenteen laatuikäytävän alueella. Muuramen keskusta kuten myös keskustaan sijoittuvat palvelut ovat hyvin saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla. Yleiskaavassa osoitetut kaupan alueet mahdollistavat kaupan palvelurakenteen tasapainoisen kehittämisen ja tasapainottavat seututasolla tällä hetkellä Jyväskylän ydinkeskustan pohjoispuolelle painottuvaa vähittäiskaupan tarjontaa erityisesti paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupassa.

8.9.2015

Muutoin kaupallisille palveluille ei osoiteta uusia aluevarauksia, vaan palveluita on tarkoitus kehittää nykyisillä paikoillaan, pääasiassa ydinkeskustassa. Keskusta-alueelle voi sijoittua lisää palveluita ja työpaikkatoimintoja sekä keskustamaista asumista, sillä alueella on mahdollisuuksia tiivistämiselle ja täydennysrakentamiselle. Keskustatoimintojen alueella on mahdollista laajentaa julkisia palveluita tarvittaessa. Osayleiskaavassa ei osoiteta erillisiä aluevarauksia julkisille palveluille, vaan siinä on osoitettu kaksi lähipalveluiden kohdemerkintää. Jo nykyisin yläkoulu ja lukio sijaitsevat ydinkeskustassa eikä näiden sijoittamiselle muualle ole kaava-alueella tarvetta. Päiväkoteja tai muita lähipalveluita on mahdollista tarvittaessa sijoittaa myös asuinalueille.

Tällä keskustan yhdyskuntarakenteen täydentämisellä ja laajentamisella pyritään vastaamaan asutuskysyntään keskustan monipuolisten palveluiden läheisyydessä. Keskustassa asuinrakentaminen voi toteutua kerrostaloina, pienkerrostaloina, rivitaloina tai kytkettyinä pientaloina, jolloin suuremman asukastiheyden myötä yhdyskuntatekniikan rakentaminen, huolto ja ylläpito on taloudellisesti kannattavampaa. Keskustan täydennysrakentamisen mahdollisuudet on tutkittava yksityiskohteisesti ja mielellään löydettävä elinympäristön laatutasoa nostavia ratkaisuja. Keskustan täydentämispyrkimyksillä tuetaan mm. ikääntyneen väestön asumista ja siten vastataan ikärakenteen muutokseen.

Muuramen asutusrakenne on levittäytynyt ja levittäytyy edelleen keskustasta Jyväskylän suuntaan valtatie 9 molemmille puolille. Suosituimmat asuinalueet nykyisin painottuvat kunnassa Muuramejoen pohjoispuolelle, ja todennäköisin kasvusuunta on tämän osayleiskaavan alue, josta on lyhyehkö matka myös Jyväskylään. Kasvun ohjaaminen osayleiskaavan mukaisille uusille asuinalueille osin laajentaa Muuramen taajamarakennetta, mutta tekee sen hallitusti. Uusien asuntoalueiden suunnittelu kunnan pohjoisosiin ei edellytä merkittävää katu- ja vesihuoltoverkon laajentamista. Peruskoulun alakoulut palvelevat näitä uusia aluevarauksia pääasiassa nykyisillä paikoilla.

Täydennysrakentamisen osalta tukeudutaan nykyiseen olemassa olevaan infrastruktuuriin. Myös uudet aluevaraukset sijoittuvat lähelle olemassa olevaa infrastruktuuria, jolloin yhdyskuntataloudelliset kustannukset ovat kohtuullisia. Pääasiassa aluevaraukset tukeutuvat keskustassa sijaitseviin kaupallisiin ja julkisiin (mm. urheilu-, sivistys-, sosiaali- ja terveys) palveluihin ja osin myös lähikunnissa tarjolla oleviin seudullisiin kaupan palveluihin. Asuntoalueille on tarvittaessa mahdollista sijoittaa lähipalveluita kuten päiväkotit tai pieni päivittäistavarakauppa/kioski.

Merkittävimmät yhtenäiset virkistysalueet, suojelualueet sekä niiden väliset yhteydet on osoitettu kaavassa. Nämä merkinnät ovat oleellinen osa toimivaa yhdyskuntarakennetta edistäen osaltaan asuin- ja elinympäristöjen viihtyisyyttä keskittämällä ja ohjaamalla asukkaiden ulkoilun virkistykseen soveltuville alueille. Vaikutukset ovat myönteisiä sekä kansalaisten sosiaalisten olosuhteiden että terveyden kannalta. Toisaalta suosittuja virkistysalueita ympäröivien alueiden kuluminen saattaa lisääntyä.

Kaavassa osoitetun reservialueen käyttöön otton suhteen tulisi olla tarkkana, jottei kehitys pääse etenemään yhdyskuntatalouden kannalta epäedullisesti. Alueet tulisi ottaa käyttöön harkiten vasta, kun muut maankäytön aluevaraukset on käytetty ja olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta tiivistetty parhaalla mahdollisella tavalla. Reservialueiden riskinä on yhdyskuntarakenteen mahdollinen epäedullinen hajaantuminen, jos alueet otetaan käyttöön ennen kuin muu jo rakennettu infrastruktuuri on hyödynnetty kustannustehokkaasti. Maanhankinnan vuoksi aluevarausvaihtoehtoja on kuitenkin oltava.

8.9.2015

Ylipäättään asemakaavoitus tulisi toteuttaa järjestelmällisesti alue kerrallaan, eikä aloittaa uusien alueiden rakentamista liian varhaisessa vaiheessa, jolloin alueet voivat jäädä vajaasti rakennetuiksi.

Taajamarakennetta halkovat rautatie, valtatie ja Muuramejoki, joten taajamarakenteen kehittämisessä tulee huomioida siltainvestoinnit (eritasoristeykset, ali- ja ylikulut, vesistö sillat).

6.3.2 Vaikutukset ihmisiin ja elinympäristöön

Kaavalla osoitetaan uusia asuinalueita, jotka jatkavat luontevasti nykyistä taajamarakennetta. Täysin uusia irrallisia asuinalueita ei ole osoitettu vaan uudet asuinalueet on osoitettu nykyistä rakennetta täydentäen. Aluevarausten sijoittelussa on huomioitu maisemakuvalliset ja rakennettavuuden reunaehdot sekä kaupungin maankäytölliset tavoitteet.

Osayleiskaava mahdollistaa monipuolisen väestön ikärakenteen, sillä osayleiskaava sisältää mahdollisuuksia monentyypisen asumisen sijoittumiselle. Monipuolinen ikärakenne on kunnan huoltosuhteen kannalta myönteinen asia. Uudet omaleimaiset asuinalueet voivat houkuttaa ulkopaikkakuntalaisia Muurameen ja näin ollen parantaa pitkällä aikavälillä kunnan houkuttelevuutta ja tukea väestönkasvua. Väestönlisäys riippuu alueiden toteutuneisuudesta.

Uudet yleiskaavassa osoitetut asuinaluevaraukset toteutuvat todennäköisimmin perinteisinä erillispientalovaltaisina asuntoalueina, mutta rakennustapa määritellään vasta asemakaavoituksella. Asuinalueiden kaavoittamisella vastataan pientalotonttien kysyntään ja houkutteellaan erityisesti lapsiperheitä Muurameen hyvien seudullisten yhteyksien varrelle ja paikallisten palveluiden lähietäisyydelle.

Keskustan täydennysrakentamisen mahdollisuuksilla pyritään tukemaan mm. vanhemman väestön itsenäisen asumisen mahdollisuuksia ja mm. palveluasumisen mahdollisuuksia. Keskustatoimintojen alueelle on sijoitettavissa vielä uusia kerrostaloja ja pienkerrostaloja. Keskustan läheisten alueiden täydennysrakentamisella voidaan niin haluttaessa monipuolistaa eri asumismuotojen tarjontaa. Omaleimaista asuin ympäristöä ja merkittävää uutta kulttuuriympäristöä on mahdollista rakentaa. Panostamalla suunnittelun ja rakentamisen laatuun lisätään keskusta-asumisen houkuttelevuutta suhteessa perinteisiin omakotiasumisen alueisiin.

Asuinalueet tukeutuvat pitkälti keskustan palveluihin. Asuinalueilta on jokseenkin hyvät yhteydet seudulliseen liikenneverkkoon, mikä mahdollistaa sujuvan työssäkäynnin esim. Jyväskylän suuntaan. Tieverkon jatkosuunnittelussa tulee huomioida myös julkisen liikenteen pysäkkitarpeet. Valtatie ja rata aiheuttavat jo nykyisin estevaikutuksen, jonka ylittäminen tai alittaminen on mahdollista vain muutamista valikoiduista kohdista. Pohjoisimmat asuinalueet, jotka on osoitettu reservialueina, alkavat jossain määrin olla etäämmällä Muuramen nykyisistä palveluista.

Muuramen vähittäiskaupan tarjonta on nykyisin heikko suhteessa väestöpohjaan. Päivittäistavarakaupassa ja erikoiskaupassa asukasmäärä yhtä myymälää kohti on merkittävästi suurempi ja palveluverkon kattavuus merkittävästi heikompi kuin koko maassa keskimäärin. Muuramen ostovoimasta huomattava määrä siirtyy kunnan ulkopuolelle, lähinnä Jyväskylään. Osayleiskaavan kaupan alueiden toteuttaminen parantaa Muuramen tällä hetkellä puutteellista kaupan palvelutarjontaa. Palvelutarjonnan lisääntyminen ja monipuolistuminen vahvistaa Muuramen kaupallista vetovoimaa ja vähentää ostovoiman siirtymää Jyväskylään. Myös kaupan palvelujen saavutettavuus paranee, kun asukkaat voivat Jyväskylän sijasta ja rinnalla asioida omassa kunnassa.

Kaavassa on osoitettu uusia keskustan sisäisiä ja nykyisin puuttuvia kevyen liikenteen reittejä. Näiden toteutuminen parantaa liikenneturvallisuutta ja siten ihmisten elinoloja. Tuleva kasvu on erityisesti asuinalueiden osalta osoitettu tiiviisti nykyi-

8.9.2015

seen rakenteeseen liittyväksi, mikä mahdollistaa halutessa autottoman elämäntavan.

Työpaikka- ja teollisuusalueiden keskittäminen valtatie ja radan tuntumaan hillitsee teollisesta toiminnasta ihmisten asuinympäristöön mahdollisesti aiheutuvia haittavaikutuksia kuten raskaasta liikenteestä aiheutuvaa melua, päästöjä ja pölyä. Asemakaavoitusvaiheessa tulee huomioitavaksi maaperän selvittämistarpeita, sillä tärinälle herkällä maaperällä tärinä voi ulottua yli 200 metrin päähän junaradasta.

6.3.3 Vaikutukset liikenteeseen

Liikennemäärät ja ajoneuvoliikenteen toimivuus

Kaavan toteutuminen lisää valtatie 9 liikennemääriä lähinnä Muuramen ja Jyväskylän välillä. Liikennemäärien lisääntyminen ei kuitenkaan poikkea Jyväskylän seudun liikennemallin ennusteista, sillä osayleiskaavan mitoitus on linjassa seudun kasvuennusteiden kanssa, ja osayleiskaavan alueelle osoitetut toiminnot ovat seudullisten rakennesuunnitelmien mukaisia. Sama pätee myös kaavassa osoitettujen uusien teiden suhteen (valtatie 9 parantaminen moottoritieksi sekä Jyväskylän läntinen ohikulkutie). Valtatie 9 parantaminen moottoritieksi parantaisi merkittävästi sen välityskykyä. Jyväskylän seudun liikennemallin (JYSELI 2025) ennuste vuodelle 2040 Muuramesta Jyväskylän suuntaan on 21 200 – 21 700 ajoneuvoa vuorokaudessa tie- ja katuverkon vaiheesta riippuen. Kasvua vuoden 2012 tilanteeseen on noin 30 %, mikä vastaa vajaan prosentin vuotuista kasvua.

Merkittävin vaikutus valtatielle 9 kohdistuukin valtatie ja Punasillan tien tasoliittymän toimivuuteen. Liikennemäärien kasvu heikentää hieman liittymän toimivuutta. Toisaalta valtatie liikennemäärät kasvavat myös muista kuin kaavasta johtuvista syistä (maankäytön kehittyminen muualla kuin kaavan alueella, liikenteen yleinen kasvu), joten liittymän toimivuus heikkenee hieman myös kaavasta riippumattomista syistä. Kokonaisuutena kaavan vaikutukset valtatie 9 liikenteen toimivuuteen ovat melko lieviä, eivätkä ne poikkea seudullisessa liikennemallissa ennakoituista muutoksista.

Kaavan suurimmat vaikutukset katuverkon liikenteen toimivuuteen kohdistuvat Muuramen eritasoliittymään ja sen välittömään ympäristöön. Eritasoliittymän kautta kulkee lähes kaikki liikenne kaava-alueelta valtatielle 9, joten kaavan toteutumisen myötä liittymän liikennemäärät kasvavat merkittävästi. Tämä voi vaikuttaa erityisesti rampin päiden liittymien toimivuuteen. Toisaalta liikennemäärät eritasoliittymässä ovat nykyisin melko matalat, joten liikennemäärien kasvulle on varaa. Valtatie 9 länsipuolelle osoitettu KM-alue on varattu ms. tilaa vaativalle erikoistavarakaupalle, joten sen aiheuttama liikennemäärä on verrattain pieni eikä alue aiheuta erityisen merkittävää liikennemäärien kasvua lähiympäristössään verrattuna esimerkiksi asuinalueiden kehittämisen aiheuttamaan liikennemäärien kasvuun.

Mikäli Jyväskylän läntinen ohikulkutie sekä valtatie 9 läntinen rinnakkaistie toteutuvat, osa valtatie länsipuolisilta alueilta Jyväskylän suuntaan kulkevasta liikenteestä alkaisi kulkea valtatie ja ohikulkutien eritasoliittymän kautta. Tämä vähentää liikennettä Muuramen eritasoliittymässä, mikä parantaisi sen liikenteellistä toimivuutta verrattuna tilanteeseen ilman ohikulkutietä. Ohikulkutien toteuttamisajankohdasta ei kuitenkaan ole varmuutta, eivätkä siihen liittyvät tie- ja katujärjestelyt ole vielä täysin selvillä.

Kevyt liikenne

Osayleiskaavassa on osoitettu kattavasti kevyen liikenteen yhteydet uusilta alueilta Muuramen keskustaan sekä nykyverkolta puuttuvia yhteyksiä. Näiden toteutuminen parantaisi Muuramen keskustan saavutettavuutta kevyellä liikenteellä. Kaavassa osoitetut uudet asuinalueet ovat Jyväskylän rajalle osoitettua reservialuetta lukuun

8.9.2015

ottamatta alle 4 km etäisyydellä Muuramen keskustasta, joten kevyt liikenne on varteenotettava kulkumuoto keskustaan suuntautuvilla matkoilla.

Seudullisen kevyen liikenteen yhteyden toteuttaminen Jyväskylän suuntaan voi kannustaa pyöräilyyn Jyväskylään suuntautuvilla työ- ja muilla matkoilla. Tämän vaikutus kulkumuotojakaumaan on kuitenkin todennäköisesti pieni, sillä etäisyys Jyväskylään on pyöräilyn kannalta pitkä.

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen osalta kaavassa osoitettu katuverkko mahdollistaa Jyväskylän ja Muuramen välisten linjojen kulkemisen uusien asuinalueiden kautta, sillä kaavassa on pyritty osoittamaan joukkoliikenteen kannalta toimivia kokoojakatu yhteyksiä. Tämän myötä myös nykyisin joukkoliikenteen ulkopuolella olevat alueet tulisivat joukkoliikenteen piiriin, mikä voi kannustaa joukkoliikenteen käyttöön.

Myös pikavuoropysäkin siirtäminen Muuramen eritasoliittymän yhteyteen sekä liittymän tuntumaan osoitettu liityntäpysäköintialue parantavat joukkoliikenteen käytettävyyttä. Pikavuoropysäkki olisi nykyistä merkittävästi helpommin saavutettavissa Muuramen keskustan alueelta ja yhteydet sille ovat huomattavasti nykyistä turvallisempia. Liityntäpysäköintialue myös mahdollistaa esim. polkupyörällä tulon pysäkillä ja matkan jatkamisen edelleen linja-autolla.

Joukkoliikenteen osalta kuitenkin merkittävintä on vuorotarjonta sekä matkojen hinta, joihin kaavalla ei pystytä vaikuttamaan. Kaava kuitenkin tarjoaa mahdollisuuksia joukkoliikenteen kehittämiseen nykytilanteeseen verrattuna.

Raideliikenteen osalta kaava ei tue mahdollisen lähiliikenteen aseman sijoittamista kaava-alueelle. Osoitetun asuinrakentamisen tehokkuus on liian alhainen, jotta aseman sijoittaminen Säynätsalontien ja rautatien risteämiskohtaan olisi kannattavaa. Todennäköisesti parempi paikka olisi välittömästi kaava-alueen eteläpuolella, jolloin Muuramen keskusta ja sen tehokkaampi rakentaminen olisi lähempänä mahdollista asemaa.

Kaavassa osoitettu Jyväskylä–Tampere –radan parantaminen kaksiraiteiseksi mahdollistaisi pitkänmatkaisen junaliikenteen kehittämisen, kun radan kapasiteetti lisääntyisi nykyisestä. Tällä olisi todennäköisesti vaikutusta myös junaliikenteen täsmällisyyteen.

Liikenneturvallisuus

Liikennemäärien kasvu heikentää hieman valtatie 9 liikenneturvallisuutta. Vaikutus valtatie kokonaisliikenneturvallisuuteen on kuitenkin melko pieni. Valtatie parantaminen moottoritieksi parantaisi liikenneturvallisuutta, kun tiellä ei ole kohtaavaa liikennettä eikä tasoliittymiä.

Katuverkon alueella liikennemäärät pysyvät sen verran alhaisina, ettei kaavan toteutuminen todennäköisesti aiheuta erityisiä liikenneturvallisuusongelmia. Kuitenkin liikenteen voimakas kasvu Muuramen eritasoliittymässä voi heikentää liittymien toimivuutta sen ympäristössä. Tähän voidaan vaikuttaa tarkemmassa suunnittelussa esim. harkitsemalla osaan liittymistä kiertoliittymää.

Kaavassa osoitettujen kevyen liikenteen yhteyksien toteuttaminen parantaisi kevyen liikenteen turvallisuutta sekä Muuramen sisäisillä että seudullisilla matkoilla. Merkittävimmät kevyen liikenteen riskipaikat muodostuvat katuverkolla oleville suojateille. Tarkemmassa suunnittelussa tulisi paikkakohtaisesti arvioida tarvetta esim. suojateiden keskisaarekkeille. Katuverkon liikennemäärät kokonaisuutena sen verran matalia, etteivät ne liikenneturvallisuusnäkökohdista erityisesti puolla kevyen liikenteen ali- tai ylikulkujen toteuttamista katuverkolle. Kaikki kevyen liikenteen risteämiset valtatie 9 kanssa on osoitettu eritasossa.

8.9.2015

6.3.4 Vaikutukset maisemaan, taajamakuvaan ja rakennettuun ympäristöön

Rakennetun kulttuuriympäristön maakunnallisesti arvokkaat kohteet, Hautalanmäen alue, Nuorisoseuran talo sekä Muuramen monitoimitalo ja kulttuurikeskus ympäristöineen on osoitettu kaavakartalla, mikä turvaa niiden säilymistä edelleen. Erityisesti maakunnallisesti arvokkaan Hautalanmäen alueella tulisi rakentamisen laatuun, mukaan lukien yleisten alueiden ympäristörakentaminen, kiinnittää erityistä huomiota. Hautalanmäen eteläosa on rajattu maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön ulkopuolelle. Tämä voi vähentää alueen toteutumistavasta riippuen alueen maisemallisia ja kulttuurihistoriallisia arvoja. Toisaalta jo nykyisin alue rajautuu monin paikoin uudehkoon rakentamiseen, jolloin alueella ei ole enää tallella perinteisiä arvoja. Samoin on arvioitu, että kaavan muut tavoitteet ovat merkittävämpiä kuin kulttuurihistorialliset tavoitteet tältä osin, jolloin on todettu, että menetys ei ole alueen kokonaisuuden kannalta liian merkittävästi kielteinen.

Tieyhteys Punasilta - Muuramentie

Punasillan teollisuusalueelta Muuramentielle osoitetun uuden tieyhteyden vaikutusta Hautalanmäen alueen maisemaan on selvitetty mallintamalla. Tielle on suunniteltu realistinen tasaus luiskineen ja leikkauksineen. Mitoituksessa on huomioitu kadun tuleva käyttö teollisuusalueen raskaille ajoneuvoille. Mallinnus on istutettu maanmittauslaitoksen korkeusmalli-, ortokuva- ja laseraineistosta generoituun maastomalliin. Rakennusten mittasuhteet ja muodot on luotu niin ikään laseraineistosta erikoisohjelmalla (TerraSolid). Vertaamalla mallinnuksen tuottamia kuvia oleviin näkymiin maastossa voidaan arvioida maiseman muuttumisen astetta.

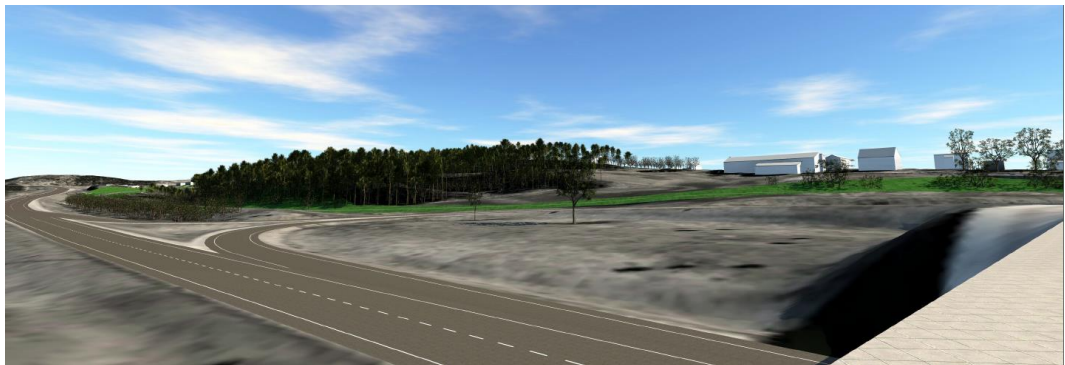

Kuva 35: Tieyhteyden sijoittuminen ilmakuvassa.

8.9.2015

Kuva 36: Näkymä olevasta tilanteesta (Google Maps), vt9:n ylittävältä sillalta.

Kuva 37: Näkymä 3d-mallista vastaavasta kohdasta. Vihreä havainnollistaa maanpinnan muuttuvaa osuutta näkymässä.

Kadun rakennusvaiheessa voidaan luiskat ja leikkaukset toteuttaa maapohjan ominaisuuksien mukaan paikoin myös jyrkemmällä kallistuksella sekä mahdollisesti paikoin käyttää tukimuuriratkaisuja. Näillä toimenpiteillä sekä kadun rakenteiden maisemoinnilla voidaan arvioida, että kadun rakentaminen ei muuta Hautalanmäen asemaa maisemassa merkittävästi. Peltoalue tilan lounaispuolella osin kapenee mutta ei poistu kokonaan ja kokonaisuutena maisema säilyy avoimena.

Kadun liittyminen Muuramentiehen vaatii huolellista katusuunnittelua, mallinnus ei esitä toteutuvaa ratkaisua siltä osin. Mallinuskuvat ja videot voi ladata lähempää tarkastelua varten osoitteesta <http://www.skjkl.fi/Muurame/YK/Visualisointi.zip>.

Osayleiskaavan alueelle sijoittuu myös paikallisesti arvokkaita kohteita ja alueita. Paikallisesti arvokkaat alueet ja kohteet sijoittuvat alueille, joille on jo laadittu tai laaditaan asemakaava. Asemakaavoitusvaiheessa voidaan tarpeellisin osin turvata näiden kohteiden ja alueiden säilyminen sekä ohjata uudisrakentamisen sopeuttaminen alueen arvoihin. Paikoitellen osayleiskaavan rakennuskanta on taas nuorta eikä erityisen mieleenpainuvaa tai omaleimaista.

Uudisrakentamiselle on yleisesti tarkoituksenmukaista osoittaa täysin uusia aluevarauksia muutoksia paremmin sietäville alueille. Tällaisia paikkoja kaava-alueella on pyritty löytämään maastokäynnein ja kaavoitustyön apuna olleen 3D-mallinnuksen avulla. Uudisrakentamisalueet sijoittuvat pääosin maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen ulkopuolelle. Paikallisesti arvokkaalla Rajalan osa-alueella on osoitettu uutta rakentamista. Rajalan osa-alue on alkanut rakentumaan 1980-luvulla ja alueella rakentaminen jatkuu yhä. Näin ollen uusi rakentaminen alueen pohjoisosassa ei vaikuta vähentävästi alueen arvoihin. Myös näillä alueilla suunnittelun ja rakentamisen laatuun panostamalla on mahdollista luoda kulttuurisesti ja ajallisesti kestäviä rakennettuja ympäristöjä. Osa kaavan uusista aluevarauksista niin asumisen kuin työpaikka-alueiden osalta sijoittuu metsäisille alueille sekä alueille, jossa korkeuserot maastossa ovat merkittäviä.

8.9.2015

Alueiden rakentuminen todennäköisesti vaatii maaston tasausta, mikä muuttaa maisemakuvaa. Muutos voi olla jossain kohdin merkittäväkin, mutta yleiskaavan muiden tavoitteiden ja yleiskaavan kautta saavutettavien hyötyjen on katsottu olevan mahdollisesti kielteiseksi koettuja muutoksia merkittävämpää.

Ylipäätään osayleiskaavan toteutumisen myötä peltoalueita ja metsäisiä alueita muuttuu rakennetuksi, mikä muuttaa maisema- ja taajamakuvaa. Metsät ovat pääosin normaalia talousmetsää. Taajaman läheisyyteen rakennettaessa on huomioitava rakentamisen istuvuus maisemaan ja olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön. Rakentamistapaa on mahdollista ohjata yksityiskohtaisemmillä määräyksillä asemakaavassa tai rakentamistapaohjein ja samalla kannustaa uuden rakentamisen laatutason parantamiseen.

Taajamia ympäröivä luonto on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi, millä on haluttu korostaa pyrkimystä keskustataajaman kehittämiseen.

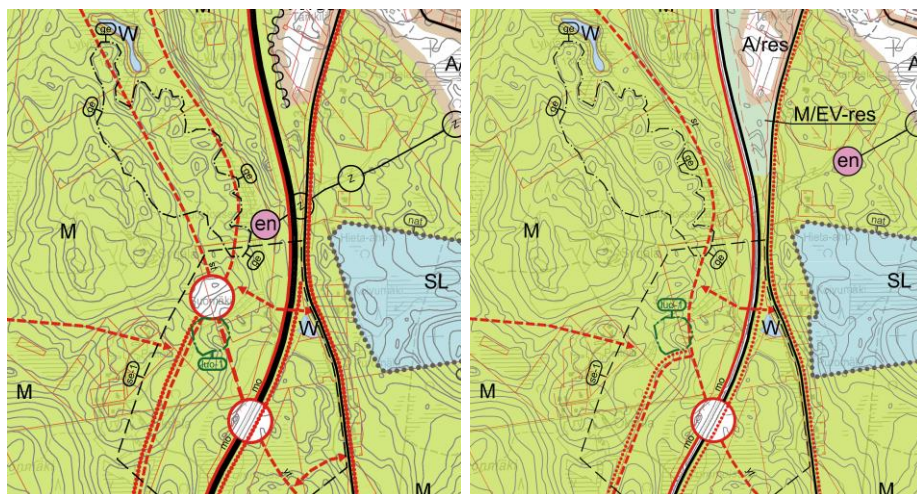
Kaava-alueelle on tiedossa yksi muinaisjäänös, joka sijoittuu maa- ja metsätalousalueelle. Kaavan osoittamilla toiminnoilla ei ole tähän muinaisjäänökseen vaikutusta.

6.3.5 Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin

Kaava-alueen pohjoisosassa on pyritty turvaamaan luonnon monipuolisuus nykyisillä Natura- ja luonnonsuojelualueella sekä niiden välittömässä ympäristössä osoittamalla Natura-alueiden ympäröivät alueet nykytilanteen mukaan maa- ja metsätalouskäyttöön. Erillistä Natura-arviointia ei ole nähty tarpeelliseksi, sillä Natura-alueiden välittömään läheisyyteen ei ole osoitettu uutta maankäyttöä.

Arvoltaan merkittävimmät luontokohteet, liito-oravan ja hajuheinän tiedossa olevat esiintymispaikat, on osoitettu kaavakartalla erillisin merkinnöin. Näillä merkinnöillä pyritään turvaamaan luonnon monimuotoisuuden säilyminen erityisesti merkittävimpien luontoarvojen osalta.

Jyväskylän ohikulkutien alustavan suunnitelman mukaiselle tielinjaukselle ja eritasoliittymän kohdalle sijoittuu luontoarvoja. Luonnosvaiheessa osoitetun eritasoliittymän likimääräisen paikan lähellä todettiin liito-oravaesiintymä. Ohjeellinen tielinjaus valtatieltä 9 luoteeseen sijoittui luonnosvaiheessa valtakunnallisesti arvokkaalle kumpumoreenialueelle. Ohjeellinen linjaus muutettiin kiertämään moreenialueen koillispuolelta ja liittymätapaa muutettiin liito-oravaesiintymän lähellä. Alueiden luontoarvot tulee huomioida tien jatko suunnittelussa.

Kuva 38: Vasemmalla ohitustien liittymäkohta luonnosvaiheessa, oikealla lopullisessa muodossa.

8.9.2015

Useimmat luontoselvityksessä todetuista luonnon arvokohteista sijoittuvat maa- ja metsätalousvaltaisille alueille. Jotkin arvokohteista taas sijoittuvat toiminnallisten aluevarausten (A, T, TP) alueelle. Tällaisia kohteita ovat Valkolan suo (kasvillisuuskohte, ei havaittu uhanalaisia tai silmällä pidettäviä lajeja), Levonmäen korpi (ei havaittu uhanalaisia tai silmällä pidettäviä lajeja, korven länsikärki on hakattu hiltajattain), Levonoja (kasvillisuus-, vesistö- ja maisemakohte, ei havaittu uhanalaisia tai silmällä pidettäviä lajeja), Levonojan lehto (kasvillisuuskohte, ei havaittu uhanalaisia tai silmällä pidettäviä lajeja), Sahinmäen lähde ja Sahinmäen puronvarsilehto (kasvillisuuskohte, ei havaittu uhanalaisia tai silmällä pidettäviä lajeja), Kotirannan puronvarsilehto ja metsä (kasvillisuudeltaan ja luonteeltaan monipuolinen, ei havaittu uhanalaisia tai silmällä pidettäviä lajeja). Näiden kohteiden osalta mahdollisesti joitain arvoja menetetään alueiden rakentuessa. Osa kohteista ja näiden arvoista voi olla mahdollista sovittaa yhteen asemakaavoitusvaiheessa suunnitellun maankäytön kanssa ja näin ollen lieventää luontoarvoihin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia. Vaikka joihinkin arvokohteisiin kohdistuu muutoksia, kaava-alueen kokonaisuuden kannalta tarkasteltuna vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen jäävät kuitenkin vähäisiksi, mikäli arvokohteet huomioidaan asemakaavoitusvaiheessa ja metsäsuunnittelussa riittävässä määrin.

Uudet asunto- ja teollisuusalueet vähentävät luonnontilaisen alueen määrää ja siten kaventavat kasvien ja eläinten elinoloja. Levonmäen alueen metsänluonnon ydinalue (vanhan metsän alue) jää toiminnallisen aluevarauksen alle, ja jatkossa kaavan toteutuessa olisi syytä kehittää esimerkiksi pohjoispuolelle jäljelle jääviä metsäalueita luonnon monimuotoisuuden kannalta suotuisampaan suuntaan mm. välttämällä avohakkuita. Myös maa- ja metsätalousalueet vähenevät uudisrakentamisen tieltä.

Uuden asutuksen sijoittuminen siten, että julkisen liikenteen käyttäminen kaikkeen päivittäiseen liikkumiseen on haastavaa. Yksityisautoilu lisääntynee, jollei joukkoliikenteen reittejä kehitetä. Yksityisautoilu puolestaan lisää kielteisiä ilmastollisia vaikutuksia.

Kaava-alueella on havaittu neljässä kohtaa mahdollisesti pilaantuneita maa-alueita. Näistä kaksi sijoittuu keskusta-alueelle, kohteista toinen on kunnostettu ja toinen osittain kunnostettu. Kaksi muuta kohdetta, jotka molemmat on kunnostettu, sijoittuvat teollisuusalueelle. Näin ollen tiedossa olevista pilaantuneista maista ei kohdistune kielteisiä vaikutuksia luontoon.

Kaava-alueelle ei sijoitu pohjavesialueita eikä aluevarauksilla ole näin ollen merkittävää vaikutusta pohjavesiin.

8.9.2015

6.3.6 Vaikutukset elinkeinoelämään

Vähittäiskaupan sijoittuminen keskustan ja Sillanniityn alueille vahvistaa Muuramen roolia Jyväskylän seudun eteläosien kaupan palveluverkossa. Kaupan toimintaedellytysten kannalta on oleellista, että kaavoituksella mahdollistetaan riittävä ja joustava liikerakentaminen sekä laajennusmahdollisuudet pitkällä tähtäimellä. Tästä johtuen kaupan kokonaismitoituksen on oltava riittävän suuri. Toisaalta kokonaismitoituksessa on otettava huomioon ennen kaikkea kysynnän kasvu ja liiketilan tarve tulevaisuudessa, mutta myös Muuramen nykyinen kaupan palvelutarjonta ja pinta-ala.

Keskustaan voi sijoittua vähittäiskaupan suuryksiköitä yhteensä 15 000 k-m² sekä kysynnän kasvuun perustuen lisäksi huomattava määrä liiketilaa pienempiin yksiköihin. Lisäksi valtatie 9 risteysalueen lähiympäristön varaaminen liikerakentamiseen luo edellytykset riittävän tonttitarjonnan ja sitä kautta toimivan kilpailun turvaamiselle. Sillanniityn alue tarjoaa vähittäiskaupan toimijoille uuden vetovoimaisen ja hyvin saavutettavissa olevan sijaintipaikan. Alueelle on mahdollista toteuttaa yhteensä 20 000 k-m² vähittäiskaupan liiketilaa vähittäiskaupan suuryksiköihin ja/tai pienempiin yksiköihin. Keskustan ja Sillanniityn alueet yhdessä vastaavat Muuramen kysynnän kehityksen pohjalta arvioituun liiketilatarpeeseen pitkälle tulevaisuuteen. Sillanniityn sijainti mahdollistaa myös ohikulkuliikenteen ostovoiman hyödyntämisen.

Kaupallisten palveluiden mitoitus on määritelty Muuramen vaikutusalueen kysynnän mukaan, jolloin keskustan ja Sillanniityn alueiden toteutuksella ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia nykyisten myymälöiden toimintaedellytyksiin. Sillanniityn alue on yleiskaavassa osoitettu ns. tilaa vaativan erikoistavaran kaupalle, jolloin se ei kilpaile keskusta-alueen kaupan kanssa eikä sen toteutuksella ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskustan kaupalle. Uusien vähittäiskaupan palvelujen sijoittuminen keskustan ja Sillanniityn alueille vahvistaa Muuramen vetovoimaa ja luo edellytykset alueellisesti tasapainoisen kaupan palvelurakenteen kehitykselle Jyväskylän seudun eteläosissa.

Uudet työpaikka- ja teollisuusalueet mahdollistavat entistä laajemmat mahdollisuudet nykyisille ja uusille yrityksille sijoittua Muurameen. Tämä parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja työllisyysmahdollisuuksia.

Taajamaa ympäröivät maa- ja metsätalousalueet. Uudet asuntoalueiden ja teollisuusalueiden aluevaraukset vähentävät metsätalousalueiden määrää. Maa- ja metsätalouselinkeinon harjoittamista ei kaavamääräyksillä rajoiteta. Asemakaavoitettavaksi tarkoitettun alueen ulkopuolella asutus ohjataan olemassa olevan asutuksen yhteyteen. Liikennehankkeiden toteutuksella tulee olemaan paikallista vaikutusta myös maa- ja metsätalousalueisiin. Valtatie kehittämissä edetessä turvataan maatalousajon liikkuminen rinnakkaistievarauksin.

8.9.2015

6.4 Kaavan suhde olemassa oleviin selvityksiin ja suunnitelmiin

6.4.1 Kaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Yleiskaavan tavoitteena on VAT:n mukaisesti hyödyntää olemassa olevia yhdyskuntarakennetta sijoittamalla toimintoja nykyisen keskustaajaman läheisyyteen. Palvelut ja työpaikat ovat eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöautoliikenteen tarve on vähäinen. Liikenneturvallisuutta sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä pyritään parantamaan osayleiskaavan ratkaisuin.

Elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä on pyritty tukemaan osoittamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoittumismahdollisuuksia olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen. Runsaasti henkilöliikennettä aiheuttavat elinkeinoelämän toiminnot (kuten kaupan sijoittuminen) on osayleiskaavassa suunnattu olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisään ja muutoin hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle. Keskusta-alueita monipuolisena palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueena on pyritty tukemaan osoittamalla se riittävän laajana C-alueena, jonne kyseiset toiminnot on kaavamääräyksen mukaan mahdollista sijoittaa.

VAT:n mukaisesti yleiskaavan lähtökohtana on perusteltu väestönkehitysarvio. Alueidenkäytön suunnittelulla huolehditaan, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata. Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueita ei ole sijoitettu irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Myös vähittäiskaupan suuryksiköt on sijoitettu tukemaan yhdyskuntarakennetta keskustaan ja Sillanniittyyn.

Yleiskaavassa on pyritty huolehtimaan pyöräilyn ja jalankulun verkostojen jatkuvuudesta ja turvallisuudesta sekä riittävästä viheralueista. Liikenneverkostot on pyritty osoittamaan siten, että mahdollistetaan henkilöautoliikenteen tarpeen vähentäminen ja parannetaan ympäristöä vähemmän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytyksiä. Uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei ole sijoitettu melualueille. Yleiskaavassa on pyritty kaavan mittakaava huomioiden ottamaan huomioon ekologisesti ja virkistyskäytön kannalta merkittävimmät, yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä pyritään jatkossakin ohjaamaan siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota.

Osayleiskaavan suhde ilmastonmuutoksen hallintaan

Osayleiskaavaprosessissa ilmastonmuutos ei ole ollut kaavan työstämisessä tai ohjaustyössä erikseen teemana esillä. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa luodaan kuitenkin edellytykset ilmastonmuutoksen huomioon ottamiselle. Suurimpina riskeinä maankäytölle voidaan nähdä tulvariskialueiden muutokset, jolloin mm. hulevesitulvien riskit kasvavat. Laadittavana olevan osayleiskaavan alue ei ole erityisen herkkä ilmastonmuutoksen aiheuttamille poikkeusoloille.

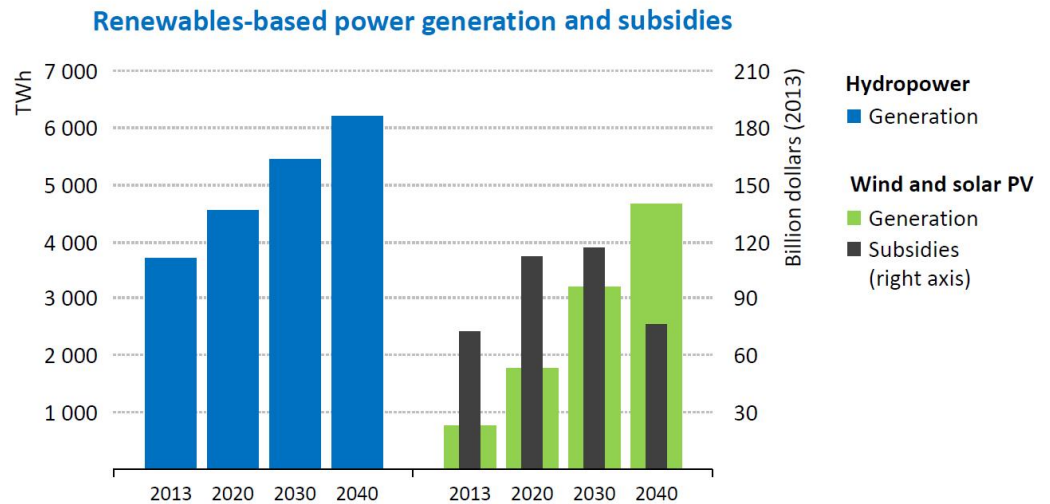
Tausta:

Muutokset maapallon ilmakehän koostumuksessa johtuvat ihmisen toiminnallaan aiheuttamasta hiilidioksidin laajamittaisesta vapautumisesta geosfääristä ilmakehän ja merien muodostamaan systeemiin. Sen keskeisiä seurauksia ovat ilmaston lämpeneminen kokonaisuutena, paikalliset voimakkaatkin muutokset ilmasto-oloissa sekä merien happamoituminen, jonka odotetaan johtavan merien ekosysteemien romahtamiseen lähivuosina tai -vuosikymmeninä.

8.9.2015

Renewables overtake coal to become the leading source of power

World Energy Outlook 2014

Kuva 31 Uusiutuvat energialähteet tuottavat puolet maailman energian/sähkötarpeen kasvusta; tuuli- ja aurinkosähkön tuet vähenevät vuodesta 2030 alkaen kustannusten pudotessa ja viimeaikaisten korkeampihintaisten sitoumusten rautessa. IEA :World Energy Outlook 2014 (lähde: www.iea.org 25.11.2014)

Mikäli ilmakehän keskimääräisen hiilidioksidipitoisuuden ja sitä tietä lämpötilan nousu ohittaa kriittisen rajan, sen pelätään aiheuttavan hallitsemattoman ketjureaktion maapallon kiertokuluissa, jonka seurauksena planeetan elinkelpoisuus vaarantuu laajoilla alueilla. Kansainvälisen ilmastopaneelin IPCC:n arvion mukaan kriittinen raja on 2 celsiusasteen keskimääräinen lämpötilan nousu, joka aiheutuisi n 450 ppm keskimääräisestä hiilidioksidipitoisuudesta. Syyskuussa 2014 keskimääräinen hiilipitoisuus oli noin 395 ppm (www.esrl.noaa.gov 25.11.2014).

Maapallon vuotuiset hiilidioksidipäästöt olivat 2011 jälleen korkeimmat kautta aikojen, ja niiden odotetaan edelleen kasvavan. Kasvu vuosina 2010 - 2011 on ollut 6 %.

Johtavia teollisuusmaita edustava kansainvälinen energiajärjestö International Energy Agency IEA arvioi jo 9.11.2011 julkaistussa vuotuisessa energiaraportissaan, että vuoteen 2017 mennessä rakennettava infrastruktuuri tulee varaamaan koko sallitun hiilidioksidipäästöjen lisäyksen, eli jotta lämpeneminen kyettäisiin teoriassakaan pysäyttämään "sallittujen" rajojen sisällä, vuodesta 2017 alkaen voitaisiin maailmanlaajuisesti rakentaa ainoastaan olevaa rakennetta korvaavaa infrastruktuuria.

Monet hallitukset ovat ilmoittaneet uusista toimenpiteistä CO₂-päästöjen hillitsemiseksi vuonna 2015 Pariisissa järjestettävän YK:n ilmastohuippukokouksen edellä, mutta ne ovat riittämättömiä 2 °C tavoitteen saavuttamiseksi. Päästöt kohoavat 20 % vuoteen 2040 mennessä, mikä johtaa maapallon lämpenemiseen 3,6 °C:lla pitkällä aikavälillä. Hiilen käytön vähentäminen voimaloissa 25 % vuoteen 2040 mennessä on avaintekijä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ja se veisi maapallon huomattavasti lähemmäksi lämpötilan nousun rajoittamisessa 2 °C:een.

Kaavoitus:

Yhdyskuntien maankäyttöä, liikennettä ja rakentamista ohjaavat rakenteet kehittyvät hitaasti vuosien ja vuosikymmenien kuluessa. Siksi kaavoituksella ei voida tuot-

8.9.2015

taa muutoksia, jotka vaikuttaisivat yhdyskuntien ominaispäästöihin lyhyellä aikavälillä, vaan niiden hiilitasetta voidaan muuttaa suotuisammaksi vain sitä mukaa, kun yhdyskuntien infrastruktuuri uudistuu vähäpäästöisemmäksi. Kaavoituksen aikajännteellä tähän kuluu vähintään vuosia. Uusiutuvan energian hyödyntämisellä voi osaltaan hallita ilmastonmuutosta.

Muuramen osayleiskaavan alueella on mahdollista luoda edellytykset uusiutuvan energian hyödyntämiselle. **Osayleiskaavan yleismääräyksiin on mahdollista tuoda seuraavat määräykset:**

- Rakentamisessa sekä yhdyskuntateknisessä huollossa mahdollistetaan energiatehokkaiden ja ympäristöystävällisten järjestelmien sekä uusiutuvien teknologioiden käyttöönotto.

Em. kaavamääräys mahdollistaisi asemakaavatasoisessa suunnittelussa uusiutuvan energian hyödyntämisen.

Muuramen osayleiskaavassa on kiinnitetty huomiota joukkoliikenteen toimivuuteen, jonka avulla voidaan osaltaan hallita ilmastonmuutosta. Osayleiskaavassa osoitettu katuverkko mahdollistaa Jyväskylän ja Muuramen välisten linjojen kulkemisen uusien asuinalueiden kautta. Kevyenliikenteen yhteydet on osoitettu osayleiskaavassa kattavasti uusilta asuinalueilta Muuramen keskustaan. Nykyverkolta puuttuvia kevyenliikenteen yhteyksiä on myös täydennetty.

Riittävän korkea aluetehokkuus vaikuttaa mahdollisuuksiin toimia ekologisesti ja energiatehokkaasti. Tiivistävä maankäyttö on perusteltua ilmatonmuutoksen näkökulmasta, koska sillä on vähentävä vaikutus yhteiskunnan ilmastopäästöihin. Muuramen osayleiskaava on laadittu yleispiirteiseksi. Alueiden tiiviiden määrittäminen jää tässä tapauksessa asemakaavatasolla tutkittavaksi.

Tulevaa asemakaavoitusta ja uusiutuvan energian hyödyntämistä varten on mahdollista laatia erilaisia energiaprofilointeja koskien mm. aurinkoenergiaa ja geoenergiapotentiaalia.

6.4.2 Kaavan suhde maakuntakaavaan ja seudulliseen rakennemalliin

Keskustajaman osayleiskaava noudattaa pääsääntöisesti maakuntakaavan ja vaihemaakuntakaavojen periaatteita aluevarausten ja kehittämismerkintöjen osalta.

Kokonaismaakuntakaavan vahvistamisen jälkeen on valtioneuvosto hyväksynyt uudet valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY). RKY on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen. Uudessa RKY:ssä ei ole osoitettu Hautalanmäkeä enää valtakunnallisesti merkittävä rakennettuna kulttuuriympäristönä.

Osayleiskaavassa on huomioitu 4. vaihemaakuntakaavan määräykset. Ympäristöministeriö on vahvistanut 4. vaihemaakuntakaavan 24.9.2014. Vaihemaakuntakaava päivittää puolustusvoimien melu- ym. alueita, kaupan palveluverkkoa (vähittäiskaupan suuryksiköt) ja virkistystoiminnoille kaavailtuja alueita.

Jyväskylän seudun rakennemallissa Muuramen keskustan alueelle on osoitettu flow-vyöhykkeitä ja know-vyöhykkeitä. Flow-vyöhykkeelle on pyritty mahdollistamaan hyvät joukkoliikenneyhteydet. Alueella on mahdollista muodostaa kävelykeskusta ja sieltä kevyen liikenteen yhteydet alueelle. Vyöhykkeellä on lähipalveluja ja vapaa-ajan viettomahdollisuuksia. Pääsy vesistöjen ääreen on helppoa. Know-vyöhykkeellä on sekoittuneena asumista, työpaikkoja sekä vapaa-ajan viettoympäristöjä. Tiiviistä rakenteesta huolimatta vyöhykkeelle on mahdollista sijoittaa puistoja ja muita vihervyöhykkeitä. Vyöhykkeellä on kaupan palvelukeskittymiä ja etäi-

8.9.2015

sydet keskustan palveluihin ovat lyhyet. Alueella toimivat kevytliikenne- ja joukko-liikenneyhteydet.

7 OSAYLEISKAAVAAN NÄHTÄVILLÄ OLON JÄLKEEN TEHDYT MUUTOKSET

Osayleiskaavaan tehtiin vielä nähtävillä olon jälkeen muutoksia, minkä johdosta suoritettiin MRA 32 § erilliskuuleminen. Muutokset on kuvattu yllä kohdassa 5.9 Ehdotusvaiheen palaute ja sen huomioonottaminen, sivu 68.

8 OSAYLEISKAAVAN ETENEMINEN JATKOSSA JA OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Oikeusvaikutteinen osayleiskaava ohjaa alueen asemakaavojen ja asemakaavamuutosten laadintaa. Kaavan toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan saatua lainvoiman kuulutuksella.

Keski-Suomen pelastuslaitos ilmoitti lausunnossaan yleiskaavaehdotuksesta, että seuraavat asiat tulee huomioida jatkosuunnittelussa:

1. Vesihuoltoverkostoa uudistettaessa tulee ottaa huomioon kunnan velvollisuudet järjestää sammutus- ja pelastustoimien turvaamiseksi pelastustoimen käyttöön soveltuvia maapaloposteja ja/tai sammutusvesiasemia tai luonnon sammutusvedenottoaikoja (Pelastus laki 379/2011; 30 §) pelastusviranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti.
2. Kaavoituksen edetessä sammutusveden järjestämistä koskevat ehdot tulee välittää tiedoksi kunnan vesihuollosta vastaavalle toimijalle. Vesihuoltolaitoksen tulee lisäksi toimittaa tiedot Keski-Suomen pelastuslaitokselle liitettäväksi sammutusvesisuunnitelmaan.

Punasillan teollisuusalueelta yhdystielle 6090 valtatie 9 itäpuolelle osoitetun uuden katuyhteyden jatkosuunnittelussa on tarpeen selvittää pengerrysten vaikutuksia alueen vesitalouteen.

Rakennusten sijoittelussa valtatie varren uusilla teollisuuden ja kaupan alueilla on hyvä huomioida samalla melun leviämisen estäminen sisemmälle sijoittuville asuinalueille.

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy

8.9.2015

9 LÄHTEET

- Jyväskylän kaupunkiseudun läntinen ohikulkutie, Esiselvitys, Jyväskylä, Muurame, Jyväskylän maalaiskunta, Tiehallinto 2007*
- Jyväskylän kaupunkiseudun läntinen ohikulkutie, Jyväskylä, Muurame, Esi-suunnitelman tarkistus, Tiehallinto 2009*
- Kaavoituskatsaus 2012. Muuramen kunta.*
- Kaupallisten selvitysten täydentäminen, Suositukset kaupan sijoitus- ja mitoitusratkaisuista, Keski-Suomen liitto, FCG Finnish Consulting Group Oy, 2012*
- Keski-Suomen 1. maakuntakaava ja vaihemaakuntakaavat 1.-4., kaavakartat, selostukset, taustaselvitykset ja liitteet, Keski-Suomen liitto 2009–2013*
- Keski-Suomen liikennejärjestelmä. Keski-Suomen liitto. Jyväskylä 2006.*
- Keski-Suomen museon Kioski -sovellus, 2012/2013, Keski-Suomen museo.*
<https://www.kulttuuriymparisto.fi/netsovellus/login.aspx>
- Kohdekortti 26. Syrjälän kumpumoreenialue, Muurame, 2. vaihemaakuntakaavan tausta-aineisto.*
- Kohdekortti 77. Paavalinvuori, 2. vaihemaakuntakaavan tausta-aineisto.*
- Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt Keski-Suomen maakuntakaavassa. Alueluettelon liite. Julkaisu A 27. Keski-Suomen liitto, Jyväskylä 2009*
- Muuramen modernin rakennusperinnön inventointi, keskustaajama ja Kinkomaa, 2012. Muuramen kunta, Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen museo.*
- OIVA - ympäristö- ja paikkatietopalvelu, 2012, Suomen ympäristökeskus / valtion ympäristöhallinnon virastot. <http://www.ymparisto.fi/oiva>*
- Paikkatietoikkuna, 2013. Maanmittauslaitos. www.paikkatietoikkuna.fi*
- Tilastokeskus, 2012. <http://tilastokeskus.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/500.html> ja <http://tilastokeskus.fi>*
- Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat, Suomen ympäristö 32/2011*
- Maanteiden meluselvitys 2012, Liikennevirasto*
- IPCC- <http://www.ipcc.ch/>
- IEA - World Energy Outlook 2014 <http://www.worldenergyoutlook.org/>